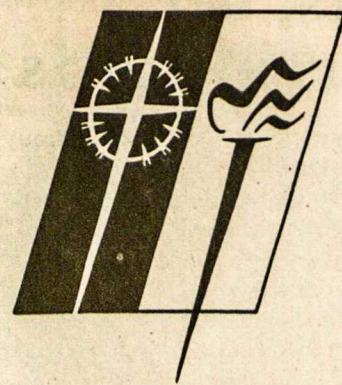

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 1 (2496) 1998 SAUSIS-JANUARY 2

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS - LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

NUMERIO KAINA - \$1

Tarp tikslo ir tikslelių

Peržengę Naujųjų metų slenkstį, palydėti įvairiausių linkėjimų, atsistojame prieš lūkesčių ir neįgyvendintų sumanymų, gražių vilčių bei beribių galimybių plotus, išraižytus keliais kieliais, takais takeliais. Tai laiko ir apsisprendimo labirintas: kaip eiti, kad nepaklystum ir pasiektum tikslą?

OŽMOGAUS gyvenimo tikslas iš tikrųjų yra vienas ir tas pats, nepriklausomai nuo tos tiesos pripažinimo ar nepripažinimo, kaip nėra klausimo dėl mirties tikrovės. Bet tas didysis tikslas, kaip savaime suprantama amžinybės bei visatos sąrangos dalis, dažnai paliekamas nuošaly, kai į kiekvieną veržiasi šimtai pilkos kasdienybės jūdančių tikslelių, būtinų, svarbių, padidinančių. Apie juos daugiausia ir kalbama. O susilieję į vieną visumą, jie sudaro tarsi gyvenimo ašį, apie kurią sukasi ir laimingieji, ir nelaimingieji. Tai žmogiškoji būtis. Ir ji šviesi, jei šalia visų tikslelių ir planų nepamirštamas ne tas didysis tikslas, visada išsiryškinantis gyvenimo prasmės klausimuose, padedantis mažiau klaidžioti. Tuo būdu su tokiu vedliu einant bet kokie siekiai ar poreikiai neatrodo neįmanomi. Pradedant naujus metus, peržūrint įvairių vertybių pakopas, nuo tų tikslų - didžiųjų ir mažųjų - derinimo priklausys ir pasekmės. Tai neišvengiamai ir vienodai paliečia kiekvieną žmogų - ir naujai išrinktą Lietuvos prezidentą, ir geresnio gyvenimo siekiantį eilinį valstybės pilietį, ir laisvėje gyvenantį gerai įsikūrusį išeivį. Tikslų derinimas yra teigiamas atlopišis į nekintantį dėsningumą, kurio ignoravimas baigiasi fiziniais bei dvasiniais griuvėsiais. Netolima praeitis pasaulio istorijon įrašė daug šiurpių pavyzdžių.

KA DARYTI, kad daugiau taip nebebūtų, kad bėgantis laikas - metai po metų - pasaulin neštų daugiau stipresnės dvasinės šviesos, pastovesnės taikos ir ramybės? Įvairiomis progomis tie klausimai vis iškyla. Jie vis stūkso kaip nepajudinamos uolos ar neįveikiami milžinai. Užtat ir svarstymų ta amžinąja tema netrūksta, tačiau praktiškai mažai kas pasiekia ar juda. Sukamės vis tame pačiame rate ir dažnai tik stebimės - kodėl? Nūdien pasigirsta ir drąsesnių balsų, teigiančių, kad tų nurodymų turime pakankamai, trūksta mums tik gyvenimiškų aiškesnių pavyzdžių, liudijančių, jog galima kitaip gyventi ir tikėtis laukiamo prašviesėjimo. O kai kam atrodo, kad viskas beviltiška, nes niekas nenori nieko nuo savęs pradėti. Ir taip gyvenimo sritys, slegiamos demagogijos bei silpnumo, praranda patrauklumą, sumaišo vertybes, ir dažnas pradeda jaustis kaip scenoje, kur tik gera vaidyba aukščiausiai vertinama. Gi rimčiau žvelgiantis į gyvenimą, bent kiek stengdamasis suprasti tikrą jo esmę ir tikslą, turi pirmiausia šalintis nuo to netikrumo. Pirmasis žingsnis būtų - atvira tiesa sau, didesnė meilė kitam. Tai labai svarbu. Tuo nepaisant grįžta šeimos, sustabarėja visuomenė. Bandoma apsitverti mažame savo plotelyje ir nebežiūrėti, kas už tvoros. O pasidarius plačiau nesunku įžvelgti, kaip įdomiai ir įspūdingai šnekama apie lygę, žmoniškumą ir žmogaus teises. O iš tikrųjų tautos ir valstybės praktikai tėra tiek vertinamos, kiek jos turtingos ir gerai ginkluotos. O šalia viso to kaip būdingą priedą Naujųjų metų išvakarėse didžiojoje spaudoje skaitėme aiškinimus, kad, girdi, Dievo įsakymai tesą tik patarimai - atseit gali jais naudotis ar nesinaudoti. Sensacijų bei naujovių gaudytojams tai puikiausia naujiena, ne vienam gal pateisinanti ir sąžinės priekaištus. Šv. Tėvo paskelbti Šventosios Dvasios metai prasideda. Tai kvietimas kiekvienam plačiau ir visuotiniu būdu atkelti savo užtvartų vartelius, kad galėtume įsileisti ir kitokių poveikių, kylančių virš kasdienybės. ČS.

KANADOS ĮVYKIAI

Krito Kanados doleris

Kanados doleris nukrito iki 69.88 JAV centų gruodžio 20 d. Tai žemiausia jo vertė per 11 metų. Perkant JAV dolerį kainuoja \$1.43 (Kan). Doleris paveikė Azijos bankų krizę, atsiliepusi viso pasaulio rinkose.

Finansų ministeris Paul Martin tvirtina, kad Kanados ekonominė padėtis vis dėlto yra pastovi, nors Kanados prekybos likutis nukrito iki \$581 mln. spalio mėnesį, pirmą kartą per ketverius metus. "Statistics Canada" duomenimis, valstybės infliacija lapkričio mėn. nukrito iki 0.9%. Tikimasi, kad doleris atsigauna per šiuos metus.

Kanados premjerų susitikimas įvyko gruodžio viduryje Otavoje. Pagrindinis konferencijos tikslas buvo aptarti socialines programas, nustatyti gaires jų administravimui ir finansavimui. Visi premjerai, išskyrus Kvebeko Lucien Bouchard, sutiko rengti naują sutartį šiuo klausimu.

Federacinė valdžia vis dėlto pasiliko galutinio nuosprendžio teisę dėl sveikatos draudos

(Medicare), kurią provincijos administruoja. Tuo klausimu premjerai nesutiko su ministru pirmininku Jean Chretien.

Sutarta, kad Kanados premjerai peržiūrės Kyoto konferencijoje nustatytas emisijos kontrolės kainą ir pasekmes prieš sutarties įsigaliojimą, nes Kanada buvo pasirodusi likti prie 3% kenksmingų dujų sumažinimo, o ne 6% kaip pažadėta tarptautinėje konferencijoje.

Kvebeko premjeras teigė, kad ministerių konferencijoje buvo stengiamasi centralizuoti federacinės valdžios galią ir atimti Kvebeko teises. Vis dėlto visi kiti premjerai tvirtino, kad iš tikrųjų konferencijoje laimėjo daugiau teisių.

Prancūziškai kalbančių kanadiečių skaičius yra nukritęs iki 23.5% visų gyventojų, mažiausias skaičius Kanados istorijoje. Kitakalbių, kurių pirmoji kalba nei prancūzų, nei anglų, yra 16.6%. Tarp 1971 ir 1996 m. angliškai kalbančių gyventojų skaičius pakilo 33%, o prancūziškai kalbančių - tik 16%. Ši

Kalėdų eglutė Toronto Maironio mokykloje 1997 m. gruodžio 13 d. Dainuoja mokyklos darželinukai

Toronto Maironio mokyklos III ir IV skyriaus mokiniai dainuoja Kalėdų eglutės renginyje 1997 m. gruodžio 13 d.

Nuotr. R. Paulonio

Rytų Europa atsigauna

Ryški Baltijos valstybių, ypač Lietuvos, ekonominė pažanga. Tai matyti tarptautiniame Europos atstatymo bei plėtros banko pareiškime

VYTAUTAS P. ZUBAS

"European Bank for Reconstruction and Development" (EBRD) yra tarptautinė institucija, kurios tikslas - padėti į rinkos ekonomiją pereinantiems kraštams, parūpinant užsienio kapitalą atskiriems verslo vienetams. Institucijos veikla apima Rytų Europą, Nepriklausomų valstybių sandraugą (buvusias sovietų respublikas) ir Baltijos kraštus. Šių metų duomenys rodo, kad visame regione, įskaitant Rusiją, būklė jau yra nusistovėjusi ir GDP vidurkis 1997 m. buvo 1.7%, o sekančiais metais bus 3.5%.

"Visi kraštai jau turi pagrindinius elementus, reikalingus rinkos ekonomijai plėstis, - sako Nick Stern, vyriausiasis EBRD ekonomistas, - bet prieš akis dar didelis ir svarbus darbas laukia. Reikės sukurti atskiras institucijas, nustatyti ekonominės politikos kryptį ir viską įgyvendinti".

Ne visi kraštai vykdė reformas tuo pačiu greičiu ir dėl to matyti didelių skirtumų. Pvz. Gudija, Slovakija ir Uzbekistanas reformas lėtai vykdė, o UKrainoje jos beveik nė iš vietos nepajudėjo. Pareiškimo autorių nuomone, skirtingas reformų

statistika pranašauja prancūzų kalbos nuosmukį Kanadoje.

Kvebeke prancūziškai kalbančiųjų skaičius nuolat mažėja nuo 82% iki 81.5%, daugiausia dėl padidėjusio skaičiaus kitakalbių imigrantų, kurių yra 9.7% visų gyventojų. Angliškai kalbančių gyventojų skaičius toje provincijoje dabar yra 8.8% (1991 m. buvo 9.2%).

(Nukelta į 9-tą psl.)

pagreitis yra ne koks nors praeities ilgesys ar palikimas, o sąmoningai pasirinkta krašto ekonominės politikos linija.

Nesigilindamas į priežastis, pareiškimas pastebi, kad pereinant į rinkos ekonomiją gyvenimo tarpe atsirado dideli pajamų skirtumai, ir neturtas išaugo visame regione. Vakariniuose kraštuose būklė švelnina paveldėta geresnė socialinė globa, bet Nepriklausomų valstybių sandraugoje ši problema labai aštri ir jaučiama ne tik socialiniame gyvenime, bet ir gyventojų sveikatingume.

Kraštų pažanga

Septynių kraštų ekonominių rodiklių lentelė aiškiai parodo, kaip būklė nuo 1990 m. iki 1997 m. Eiliniame skaitlyje įdomiausia trečioji lentelės eilutė, rodanti bendrą vidaus produktą (GDP) vienam krašto gyventojui. Jei 1992 m. Estijoje vienam gyventojui iš GDP teko 632 JAV doleriai, tai 1996 m. - 3,000 dolerių. Per penkerius metus GDP padidėjo 4.75 kartus. Latvijoje per tą patį laiką nuo \$525 pakilo iki \$2,010, t.y. padidėjo 3.83 kartus. Lietuva padarė didžiausią šuolį: 1992 m. pradėjusi su \$511 (2,044 Lt), 1996 m. užbaigė su \$2,700 (10,800 Lt). GDP paauogo daugiau kaip penkeriopa (5.28) ir latvis pralenkė jau 1994 m., priartėdama prie Europos Sąjungos pakviestosios Estijos.

Iš tikrųjų per tą patį laiką tarpą ne vienas kitas kraštas nepasiekė baltiečių augimo pagreičio. Čekai nuo \$2,903 1992 m. pasiekė \$5,940 1996 m. Vengrai nuo \$3,617 pakilo iki \$4,357. Lenkai nuo \$2,197 iki \$3,459 1995 m. Slovėnai - nuo \$6,261 iki \$9,279. Visi šitie kraš-

tai, nors ir būdami sovietų įtakoję, vis dėlto turėjo daugiau laisvės ir turbūt dėl to jų perėjimas į rinkos ekonomiją buvo lengvesnis. Tačiau būtų klaidinga manyti, kad ir baltiečiai pakartosis paskutinių penkerių metų augimo pagreitį. ("The Baltic Times, 1997.XI.8-12).

Šuolis į šalį

Kur tik tų lietuvių nėra. Paskutinėmis pavasario viešnagėmis Lietuvoje dienomis kalbamės su jaunu gimnaziū, šalia kitų pareigų, dirbančių patarėju ir EBRD, ką tik grįžusiu iš komandiruotės Budapešte. "Mano viršininko žmona yra lietuvaitė iš Montrelio - Regina Siniutė. Gal pažįstat?" Kur nepažinsi, tame pačiame Ville LaSalle priemiestyje gyvenom. Prieš keletą dešimtmečių pavėžinom ją į besikuriančią Montrelio lietuvių vasarvietę Dainavą. Žmonai naujo žurnalo "Aidai" pranešimą piršo. Jauna, energinga mergina iš Montrelio greitai dinga, rodo, persikėlė į Niujorką studijų tešti.

Sekandą dieną pažįstamą iš Montrelio "EXPO-67" laikų aplankė Lietuvoje. Vilniaus universiteto anglų kalbos dėstytojas džiaugiasi šiemet išleidęs pirmąją vertėjų laidą su magistrų laipsniu. "Iš kur 'TŽ' pažįsti?", paklausiau, kai užsimezgė kalba apie laikraščius. "Kolegė gauna ir atneša į paskaitas". Toliau jau nesunku buvo atspėti. Regina Siniutė, Ph.D., jau keletą metų dėsto Vilniaus universitete ir aktyviai reikiąsi ekspatriantų tarpe, populiarindama savo gimtojo krašto kultūrą. Erdvus jų butas tauninių švenčių proga buvo pilnas Vilniuje besidarbuojančių diplomatų.

Savaitė Lietuvoje

Prezidento rinkimai

Eltos pranešimu, 1997 m. gruodžio 21 d. prezidento rinkimuose dalyvavo 71.54% visų krašto rinkėjų. Buvo įregistruota 2.612.553 balsuotojai. Pirmiausia duomenimis Artūras Paulauskas surinko 45.35%, Valdas Adamkus - 27.89%, Vytautas Landsbergis - 15.85%, Vytenis Andriukaitis - 5.72%, Kazys Bobelis - 3.96%, Rolandas Pivilonis - 0.86%, Rimantas Smetona - 0.36% balsavime dalyvavusių rinkėjų balsų. Vyriausios rinkimų komisijos pirm. Zenono Vaigausko teigimu, rinkimų dieną neužregistruota jokių pažeidimų, dėl kurių būtų galima suabejoti balsavimo rezultatais ir pripažinti juos negaliojančiais. Antras rinkimų ratas įvyks 1998 m. sausio 4, sekmadienį. Jame varžysis du daugiausia balsų gavę kandidatai.

Liuksemburge nutarta plėsti ES

Gruodžio 13 d. buvo paskelbtas Liuksemburge įvykusio 15 kraštų viršūnių susitikimo nuosprendis dėl Europos sąjungos (ES) plėtros. Jame teigiama, jog "Europos Taryba ... nusprendė pradėti plėtimosi procesą, kuriame dalyvaus visos 10 Rytų bei Vidurio Europos šalių ir Kipras". Kovo mėnesį prasidės "formalios" derybos dėl narystės su visomis kandidatėmis, tačiau tikrosios derybos vyks tik su šešiomis - Lenkija, Čekija, Vengrija, Slovėnija, Estija bei Kipru. Europos taryba (ET) stojimo proceso pradžia laiko visų ES narių ir kandidatų valstybių užsienio reikalų ministrų reguliarius susitikimus. Pirmas toks susitikimas gali įvykti 1998 m. kovo 30 d. Londone.

Lietuvos politikų teigimu, Danijos ir Švedijos pastangomis pavyko sušvelninti daugumos ES vadovų nuostatą griežtai atskirti Kiprą ir penkis deryboms "tinkamas" valstybes ir joms dar nesubrendusias Lietuvą, Latviją, Bulgariją, Rumuniją ir Slovakiją. Tikrųjų derybų pradžia nulems Europos komisijos įvertinimas 1998 m. pabaigoje.

Liuksemburgo susitikime taip pat nutarta visoms narystės siekiančioms valstybėms skirti daugiau lėšų, kurių trečdalis tektų valdymo bei administravimo reformoms.

Lankėsi Lenkijos seimo vadovas

"Lietuvos ryto" žiniomis, gruodžio 15 d. Kaune lankėsi Lenkijos seimo maršalas Maciejus Plażynskis. Svečias susitiko su Lietuvos seimo pirmininku Vytautu Landsbergiu, Kauno apskrities viršininku Kazimieru Starkevičiumi ir miesto meru Henriku Tamuliu. Lenkijos delegacija nespriešino Lietuvos ketinimui per jų valstybės teri-

toriją eksportuoti elektros energiją į Vakarų Europą. Taip pat buvo pristatytas Lietuvos projektas tiesti europinės vėžės geležinkelio liniją iki Kauno. Pasiūlytas dėl Lietuvos ir Lenkijos sienos pralaidumo, siekiant jį padidinti. Sausio mėnesį Varšuvoje įvyks Lietuvos ir Lenkijos tarptarparlamentinis susitikimas.

Susitiko žinybų atstovai

Kaip praneša ELTA, gruodžio 9 ir 10 d.d. Vilniuje vyko Lietuvos - Rusijos ministerių ir žinybų atstovų susitikimas konsuliniais klausimais. Lietuvos diplomatai perdavė Rusijos atstovams lietuvių parengtą tarpvyriausybines sutarties projektą dėl asmenų grąžinimo ir priėmimo (readmisijos). Sausio mėnesį rengiamas žinybų atstovų susitikimas, kuriame prasišdės derybos dėl sutarties teksto. Tikimasi, kad susitarus šiuo klausimu su Rusija, bus galima pasirašyti anksčiau parengtą sutartį su Gudija, iš kurios į Lietuvą patenka daugiausia nelegalų.

Nereikės vizų ES diplomatams

Lietuvos vyriausybė gruodžio 17 d. patvirtino nutarimą vienašališkai panaikinti vizų režimą Europos sąjungos (ES) valstybių piliečiams, turintiems diplomatinis pasus. Tuo tikimasi palengvinti derybas dėl višiško bevizio režimo su ES narėmis. Numatoma, kad nuo 1998 m. sausio 1 d. nebereikės vizų 15 ES valstybių diplomatinis pasus turintiems asmenims, atvykstantiems į Lietuvos teritoriją ir pasiliekančioms ne ilgiau kaip 90 dienų per metus ar vykstantiems tranzitu per Lietuvą.

Grįžo nelegalūs migrantai

BNS praneša, kad gruodžio 11 d. 58 nelegalūs migrantai iš Vilniaus išskrido į Pakistaną. Gruodžio mėn. iš viso numatyta išsiųsti daugiau kaip 450 nelegalių migrantų. Didėja skaičius norinčių grįžti savanoriškai, nes mažėja galimybių patekti į Vakarų Europą. Grįžimą finansuoja Tarptautinė migracijos organizacija Helsinkyje. Užsieniečių registravimo centre Pabradėje liko beveik 800 nelegalų.

Neperduos JAV ginkluotės

"Lietuvos rytas" skelbia, kad gruodžio 17 d. Lietuvos vyriausybė įpareigojo Krašto apsaugos ministeriją suteikti garantijas JAV-ėms, kad tos valstybės pagaminta ginkluotė, kurią Norvegija žada perduoti Lietuvai, bus tinkamai naudojama ir saugoma. Gauta įranga bus naudojama tik gynybai, "regioniniuose arba kolektyviniuose renginiuose arba tarptautinėse JT operacijose". Ginkluotė nebus perduota trečiojioms šalims be JAV vyriausybės išankstinio sutikimo. RSJ

Šiame numeryje

Tarp tikslo ir tikslelių

Atvira tiesa sau, didesnė meilė kitam

Rytų Europa atsigauna

Nė vienas kraštas nepasiekė baltiečių augimo pagreičio

Sunkiosios geopolitinės artillerijos ugnys

Viršūnės tebesiginėja, kuris santykių būdas su Rusija naudingesnis

Lietuva iš arti V

Buvusių prezidentų statuso aplinkos daug nepuošia

Šviesėja gyvenimas dūžų sostinėje

Akį džiugina šviesi ir švari Laisvės aikštė

"Viešojo diplomatinio"

Esant ribotoms materialinėms galimybėms pasiekiami pergaliai

Vakarietiškas Vilniaus planavimas

Rengiamos programos valdininkų kokybei kelti

Naujieji ateiviai Montrealyje 1947-1997

Išteigus naują parapiją, senasis klubas buvo likviduotas

Savo tautos naikintojų ieškojimas

Manoma, kad S. Wiesenthal'is buvo privilegijuotų sąrašė

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672. FAX 905 275-6755. E-mail: tevzib@pathcom.com

Canada Post Registration nr. 509 Sales Product Agreement nr. 1001760
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai".
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius, G. Gaizutienė. Metinė prenumerata – \$42, pusmetinė – \$21, mėnė – \$52, garbės – \$62. Oro paštu į užjūrus – \$135. Amerikoj – JAV dol. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalavimai krepštis į "TZ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. primami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę. Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Membership fee: regular \$42.00, supporter \$52.00, honorary \$62.00 per year. PERIODICALS Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

"Pauliau, ką padarei Lietuvai?"

Toks klausimas iškilo minint popiežiaus Pauliaus VI šimtąsias gimimo metines Vatikane 1997 metų lapkričio 21 dieną

Šeštadienį, lapkričio 21 dieną, Vatikane, Pauliaus VI audiencijų salėje, dalyvaujant popiežiui Jonui Pauliui II, įvyko iškilmingas popiežiaus Pauliaus VI šimtųjų gimimo metinių minėjimas. Kalbą apie popiežiaus Pauliaus VI gyvenimą ir darbus pasakė buvęs artimas Pauliaus VI bendradarbis ir buvęs ilgametis popiežiaus Jono Pauliaus II valstybės sekretorius kardinolas Agostino Casaroli.

Jisai suminėjo visus žymiuosius Pauliaus VI darbus bei turiningą jo dvasinį paveldą. Ryšium su Velionies atliktais darbais lietuviams rūpėjo jo ryšiai su Lietuva. Buvo prisiminti anuomet keltas klausimas: "Pauliau VI, ką Tu padarei Lietuvai?" Toks klausimas kilo žinant kaip glaudžiai Lietuvos Tikinčiųjų Bendrija yra susijusi su Apaštaliu Sostu ir kaip sunku abiem pusėm buvo palaikyti bet kokius ryšius pokario ir šaltojo karo metais. Išsamiu ir visapusišku atsakymu nerisime, kol nebus parašyta Apaštalių Sosto santykių su Lietuva istorija.

Antra vertus, klausimas buvo keliamas dar Pauliaus VI pontifikato metais. "Pauliau VI, ką Tu padarei Lietuvai?" – tokio turinio užrašai lietuvių kalba ant vieno pastato pačiame Romos miesto centre 1972 m. nežinomi asmenys priekaištavo, jog Kristaus vietininkas žemėje per mažai dėmesio skiria okupuotai Lietuvai ir persekiojamai Lietuvos Katalikų Bendrijai.

Savaime suprantama, tokia forma išreikštas klausimas sukėlė polemikos ir pagrįsto kartėlio Vatikane. Popiežiui Pauliui VI-jam Lietuvos reikalai buvo žinomi ir labai artimi dar gerokai prieš jo išrinkimą popiežiumi. Paulius VI buvo bene pirmasis popiežius prabilęs lietuvių kalba. 1978 metų Velykų proga jis viso pasaulio akivaizdoje išreiškė velykinius sveikintumus lietuviškai.

Išimintini jo susitikimai su Lietuvos vyskupais ir kunigais bei su užsienio lietuvių atstovais. Pauliui VI labai rūpėjo užtikrinti Lietuvos hierarchijos tęstinumą. Jo rūpesčiu buvo paskirtas vyskupas Vakarų Europos lietuvių katalikų sielovadai. Paulius VI pašventino Švento Petro baziliką 1970 m. pastatytą lietuvių koplyčią. Išimintina 1975 metų popiežiaus bendroji audiencija tikintiesiems iš viso pasaulio, kurioje taip pat dalyvavo užsienio lietuvių grupė. "Kur tie lietuviai? – klausė Paulius VI, pažvelgęs į tūkstantinę žmonių minią. – Štai, matau", – sakė karštai plojančius lietuvių pamatęs popiežius.

"Visus jus nuoširdžiai sveikinu. Jūs esate ištikimi atstovai tos lietuvių tautos, kurią visi pažįstame kaip ypatingai stiprią, atsparią tautą (forte stirpe lituana). Užtikrindami savo nuolatinį tėvišką rūpestį, linkime, kad ištikimybė Kristui ir Bažnyčiai jus stiprintų ir gaivintų jūsų viltis bei tikėjimą jūsų krašto ateitimi. Nuoširdžiausi linkimai".

• Ne nuo kitų peikimo, niekinimo, žeminimo reikia pradėti Kristui atnaujinimo darbą, bet nuo įėjimo į patį save, gilesnio išsiūrijimo ir savo gyvenimą ir pasaulį, nuo savęs išsižadėjimo. ...

ARKIV. JURGIS MATULAITIS

Vatikano radijas

jimai jums visiems, jūsų gimimams, visiems Lietuvos kunigams ir pasauliečiams, kurie mums visuomet yra labai brangūs. Jums visiems mūsų meilė, mūsų pagalba ir mūsų palaiminimai! Visiems! ..."

Gal būt Lietuvoje visai nežinomas būsimas popiežiaus Pauliaus VI-ojo, tuometinio Milano arkivyskupo kardinolo Giovanni Battista Montini pasisakymas apie Sibiro lietuvių maldaknygę "Marija, gelbėk mus". 1962 metais rašytame laiške savo bičiuliui Alessandrini arkivyskupas pasakoja, kokią neišdildomą įspūdį jam paliko lietuvių tremtinių sukurto maldos.

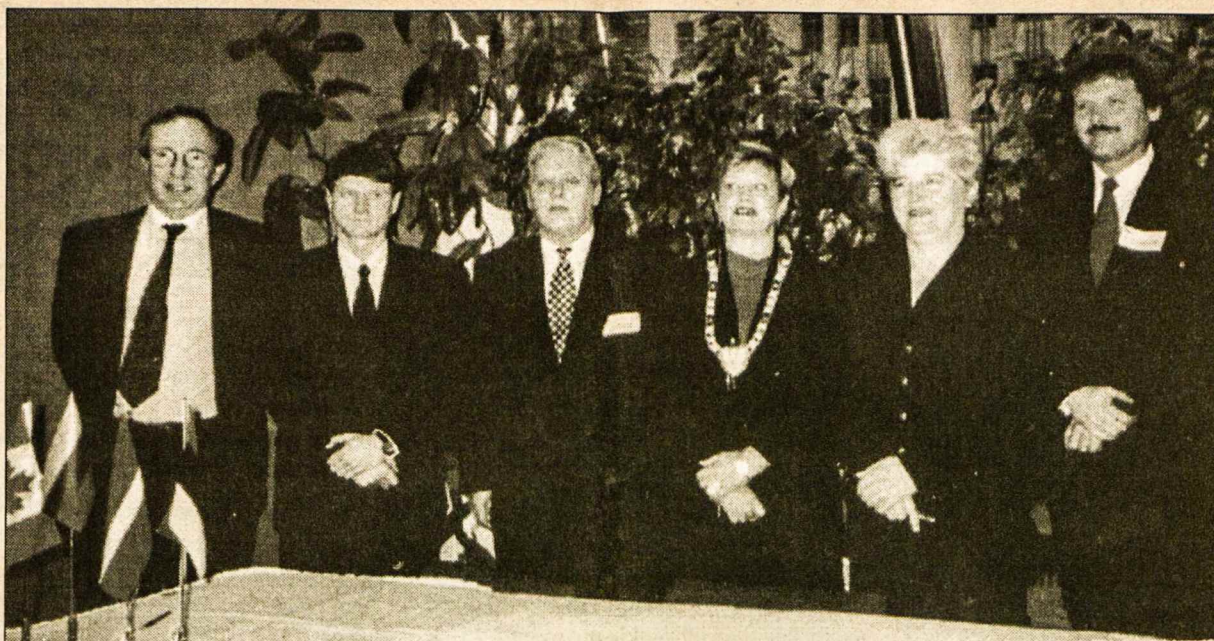
Maldaknygė "Marija, gelbėk mus" 1959 metais buvo slapta atvežta į Vakarų ir pokario metais išleista visomis pagrindinėmis pasaulio kalbomis. Maldaknygės itališkas vertimas susilaukė pakartotinio leidimo. Pasauliečių leidyklos 1984 metais išleistos trečios maldaknygės laidos įvade yra pateikta kardinolo Montini laiško faksimilė.

"Lietuvių tremtinių maldaknygė yra aukščiausios vertės dokumentas. Maldaknygė, be jokios abejonės, turi savo vietą autentiškoje krikščioniškos literatūros auksinėje knygoje, kurioje dvelkia slėpiningas Šventosios Dvasios alsavimas". Šiuo raštu apie Sibiro tremtinių lietuvių sukurto maldos Giovanni Battista Montini užantspaudavo pontifikato metais daugel kartų kartotą savo gilią dvasinį artumą Lietuvai ir jos tikintiesiems. "Lietuviai mums yra labai artimi bei mieli ir dėl to – pasakė 1975 metais Paulius VI – kad ryšiai su jū kraštu šiandien nėra nei lengvi, nei dažni".

Popiežius Paulius VI vadovavo K. Bendrijai 15 metų, kai Lietuva buvo atskirta nuo pasaulio. Viename susitikime su Romos lietuvių kunigais ir klierikais – Šv. Kazimiero kolegijos vadovybe ir auklėtiniais – Paulius VI pasakė, kad lietuviai jam yra labai artimi bei mieli ir dėl to, kad ryšiai su Lietuva nėra nei lengvi, nei dažni.

Vienas retų ir neužmirštamų popiežiaus Paulius VI susitikimų su lietuviu įvyko 1970 m. Šv. Petro bazilikoje, kai Šv. Tėvas pašventino Vatikano bazilikos grotose lietuvių pastatytą koplyčią. Ta proga popiežiaus aukėjo Mišias centrinėje kriptojė ir pasakė trumpą kalbą.

"Mums labai džiugu palaiminti šią koplyčią, kurią jūs, lietuviai, paskyrėte Dievo Motinos garbei ir kuri yra Šv. Petro bazilikos grotose, prie pat kapo ir relikvijų to apaštalo, kurį mūsų Viešpats Jėzus Kristus, Bažnyčios įsteigėjas ir vienintelė bei aukščiausia Jos Galva, išrinko būti jos vienybės pagrindu. Su lietuvių koplyčios įrengimu kartojasi nepaprastai maldingas ir reikšmingas įvykis, daugelį kartų pažymėtas šios šventos ir palaimintos vietos šimtametėje istorijoje, kai iš tolimų šalių atvykę tikintieji ir maldininkai pasistatydavo mažas šventoves prie Šv. Petro kapo, kad palidytų savo tikėjimą į Kristų, savo ištikimybę vienai ir katalikiškai Bendrijai, savo brolystę su viso pasaulio krikščionimis.

Baltijos sostinių merai, pasirašę bendradarbiavimo sutartį su Torontu 1997 m. gruodžio 4 d. Iš k. "Canadian Urban Institute" prezidentas JOHN FARROW, Vilniaus meras ROLANDAS PAKSAS, Rygos meras ANDRIS BERZINS, Talino merė IVI EENMÄ, Toronto merė BARBARA HALL, miesto tarybos narys CHRIS KORWYN-KUCZYNSKI

Sunkiosios geopolitinės artilerijos ugnyje

Amerikos politikų svarstybos, kuriose buvo paliesta Lietuva, Latvija, Estija ir Ukraina

VILIUS BRAŽENAS

1997 m. spalio 30 ir 31 d.d. nuošaliame Floridos miestelyje DeLand netikėtai teko stebėti Lietuvos saugumą lietušias ir Lietuvą dažnai minėjusias aukšto lygio svarstybas tema "ŠAS (NATO) ir Rusijos ateitis". De Land (pusvalandis kelio automobiliu nuo lietuviško telkinio Daytona Beach), nėra garsus vien tik augmenijos žalumu ir juodųjų meškų dažnu atsilankymu pamiškės sodybose. Svarbiausia – jis garsus vienu iš seniausių ir berods brangiausių Floridos universitetu "Stetson".

Pasirodo, tai būta jau deivinto tokio simpoziumo tarptautiniai klausimai, kuriuose tam pasirodę klausytojai gali kelti ir Lietuvai liečiančius klausimus. Tad savaime aišku, jog neseniai čia apsigyvenus, nebuvo praleista ši proga, juolab, kad pagrindiniai paskaitininkai buvo iš JAV užsienio politiką formuojančių ir įtaigiančių sluoksnių, pradedant Valstybės departamentu ir baigiant privačiomis organizacijom bei elitiniais klubais.

Du iš keturių pagrindinių kalbėtojų buvo "pažįstami" iš seniau – iš laikraščių, TV politinių programų. Gary Crocker yra 30 metų dirbęs JAV Valstybės departamente, užsienioose krizių lygintojas ir, pagal JAV dešiniuosius, kartais jų sukėlėjas. Jis kalbėjo tema – "Nauja istorijos pradžia". Jo pagrindinė mintis: ŠAS plėtimas ir Rytus yra naudingas Amerikai, taikai ir demokratijos ugdymui. Jis tvirtai gynė Valstybės departamento ŠAS plėtimo liniją, itikindamas Rusijos taikingumą, bet miglotai apibūdino Baltijos kraštų ir Ukrainos narystę ŠAS. Prabėgom paminėjo apie "žmonių su vizija" siekį įjungti Rusiją į ŠAS. Paklaustas, ką "taikinga Rusija" daro Karaliaučiuje, matyt nesitikię tokio klausimo, sugebėjo neatsakyti, panaudodamas žodžių srautą. Per pertrauką privačiai paklaustas, kas yra "su vizija" Vašingtone, paminėjo sekretorę Madeleine Albright. Anot Crocker, į ŠAS įstojusi Rusija būtų demokratiška, jos kariuomenė būtų civilinė priežiūroje. Gailiuosi pamiršęs jam priminti, jog ir Hitleris su

Stalinu buvo "civiliai".

Antra užsienio politikos žinovų garsenybė buvo Michael Mandelbaum iš Johns Hopkins universiteto ir Paul Nitze aukštosios tarptautinių studijų mokyklos. Jo straipsnių dažnai būna politiniuose žurnaluose ir pasisakymų specialiose TV programose tarptautinės politikos klausimais. Kalbėdamas tema "ŠAS plėtimas – tiltas į XXI šimtmetį" stipriai kritikavo Clinton'o ir Albright sumanymą plėsti ŠAS, paliekant (praktiškai) už jos ribų labiausiai saugumo reikalingas valstybes – Ukrainą, Lietuvą, Latviją ir Estiją.

Mandelbaum teigė: Rusija dar ilgai negalės eiti į karines avantiūras Vakaruose; staiga, be viešų diskusijų, Clinton'o mesta ŠAS plėtimo mintis suerzina visą Rusijos politinį spektą – nuo demokratų iki nacionalistinių šovinistų; nesamone palikti nežiniai Baltijos kraštus ir Ukrainą, o įjungti į ŠAS buvusius satelitus, kuriems tikrumoje Rusija negresia; Europos valstybės atsisako mokėti ŠAS praplėtimo išlaidų dalį, padengti viską tektų biudžetą spaudžiančiai Amerikai; tas projektas neturi amerikiečių daugumos pritarimo. Jo išvada: JAV senatas turėtų atvesti visą tą projektą.

Pažymėtina, jog šiose svarstybose nelaukta dažnai buvo keliamas Baltijos kraštų saugumo klausimas, neskaitant priminimų iš publikos paklausimų metu.

Paliekant ateičiai kitus Lietuvai liečiančius tų svarstybų aspektus ir jo detales, tenka susumuoti įspūdžius ir padaryti išvadą vien ŠAS klausimu. Atrodytų, tai nesąmoningai padariau paskutiniu savo paklausimu svarstybų uždaroje programoje "Apvalaus stalo diskusijos", kai auditorijoje buvo net rezervuotos vietos gausiai susirinkusiai universiteto profesūrai.

Buvo paklausta: remiuosi komunizmo ir nacizmo išgyvenimu, Hitlerio-Stalino ir Jaltos sutarčių patirtimi; prof. Mandelbaum priminė, jog užsienio politika pirmiausia nusprendžiama užsienio politikos elito viršūnėse ir po to sprendiama

bandoma įtaigoti tautai; girdėjome, kad ŠAS klausimas siejamas net su Rusijos naryste; ar turiu pagrindo įtarti, jog šios diskusijos vyksta globalizmo apimtini ir dabartinės ŠAS plėtimo programos priešininkai gal tik siekia įtvirtinti Jaltos sutarties sienas, o ŠAS plėtimo šalininkai siekia naujo padalinimo, išmetant Ukrainą ir Baltijos valstybes vilkams?

Ir viena, ir kita pusė paneigė tokį įtarimą. Per abi diskusijų dienas nė vienas dalyvis nepanaudojo žodžio "global", nors spaudoje, televizijoje bei politikoje girdime "globalinį" priedėlį prie visko – pradedant ekonomija, baigiant kultūra. Tik prieš galą kažkas paklausė iš publikos tai žodį paminėjo.

Ir šiose diskusijose ir viešose politinėse svarstybose išryškėjo, kad Mandelbaum'o paminėtos "politikos elito viršūnės" dar tebesiginčija, kuris santykių su Rusija būdas būtų naudingiausias jų tikslams. Išdėmėtinai, jog ir Mandelbaum, ir Albright, ir Clinton, ir George Bush yra tos pačios "politikos elito" grupės "Council on Foreign Relations" (CFR) nariai.

Mums, lietuviams, belieka pasvarstyti ir apsispręsti, kurios pusės siūlymai gali būti naudingesni Lietuvos saugumui.

Retai sutinku su CFR narių nuomone, bet šiuo atveju, kai gana aišku, jog Lietuva gali būti "išmetama vilkams" ar, geriausiu atveju, palikta nejaukioje "pilkojoje zonoje", tvirtai tikiu, jog šiuo metu Lietuvai priimtinausia būtų CFR grupės Mandelbaum'o ir garsiojo George Kennan pažiūra. Suprantama, Lietuvos vyriausybė turi reikauti narystės ŠAS, Europai ir pasauliui garsiai primenant savo egzistenciją ir saugumo problemą. Užsienio lietuviai, ypač lietuviškoji išeivija Amerikoje, turėtų spausinti JAV kongresą, ypač senatą ir jo Užsienio reikalų komitetą, neratifikuoti tokios ŠAS plėtimo sutarties, kuri paliktų už durų Ukrainą ir Baltijos valstybes. Lietuvių ir, jei pavyktų suorganizuoti, bendras estų, latvių bei ukrainiečių spaudimas sustiprintų CFR Mandelbaum'o ir George Kennan sparną.

Turėtume garsiai skanduoti šūkį: "Arba visi į ŠAS arba nė vienas!", kurį siūliau jau 1996.VII.30 "TZ" straipsnyje "Neapdairios politikos pavojai".

Pavėluotas, bet sveikintinas kreipimasis

J. P. KEDYS, Australija

Šešios Lietuvos partijos 1997 m. paskelbė rezoliuciją į pasaulį išsiųsdamos lietuvių. Jos tikslas – "kad Lietuva vėl taptų viso pasaulio lietuvių namais, kad neliktų jokių dirbtinų kliūčių tarp lietuvių, gyvenančių Lietuvoje ir užsienyje. Tesusilieja 'Jūs ir 'Mes' į vieną žodį – Lietuvą". Štai jos tekstas.

"Lietuvos partijų apskritojo stalo dalyviai apsvaistė viso pasaulio lietuvių, kuriuos išblaškė istorijos nulemtos politinės aplinkybės, sugrįžimo į tėvynę galimybes. Apgailestaujant pripažinta, kad ši problema Lietuvoje deramai nesprenždiama. Lietuvos valstybės likimas – lietuvių tautos išlikimo klausimas.

Todėl reikalaujame pripažinti visų Lietuvos Respublikos piliečių lygias teises: Lietuvos pilietybė turi būti suteikta visiems lietuvių kilmės asmenims nesudarant bereikalingų kliūčių. Valstybė tuo paspartintų deportuotų ir prievarta emigravusių lietuvių teisėtą išsilejimą į Lietuvos visuomeninį ir ūkinį gyvenimą. Būtina susitarti su užsienio valstybių vyriausybėmis, kad būtų garantuotas į Lietuvą sugrįžtančių lietuvių nenutrūkstamas socialinių garantijų tęstinumas.

Būtina visiems daryti visa, kas tik galima, kad Lietuva vėl taptų visų pasaulio lietuvių namais, kad neliktų jokių dirbtinų kliūčių tarp lietuvių, gyvenančių Lietuvoje ir užsienyje. Tesusilieja 'Jūs ir 'Mes' į vieną žodį – LIETUVĄ".

Pasirašė: Saulius Pečeliūnas, Lietuvos demokratų partija, Edvardas Kriščiūnas, Lietuvių nacionalinė partija "Jaunoji Lietuva", Rūta Gajauskaitė, Lietuvos žaliųjų partija, Vaidotas Antanaitis, Lietuvių tautininkų sąjunga, Angelė Ragaišienė, Lietuvos politinių kalinių partija, Valentinas Šapalas, Nepriklausomybės partija, 1997. X. 08. Vilnius.

Tokia rezoliucija turėjo būti paskelbta 1990 m. tuojau po nepriklausomybės paskelbimo kovo 11 d. Bet vietoje rezoliucijos buvo paskelbtas pilietybės įstatymas, kuriame buvo aiškiai pažymėta, kad užsienio lietuviams pilietybė bus suteikiama tik tiems, kurie yra labai nusipelnę Lietuvai... Šis pilietybės įstatymas dar ir dabar skamba pasaulio lietuvių ausyse.

Čia pat dera paminėti, kad po šia rezoliucija yra tik 6 mažų partijų parašai. Tėvynės s-gos, Krikščionių demokratų, LDDP,

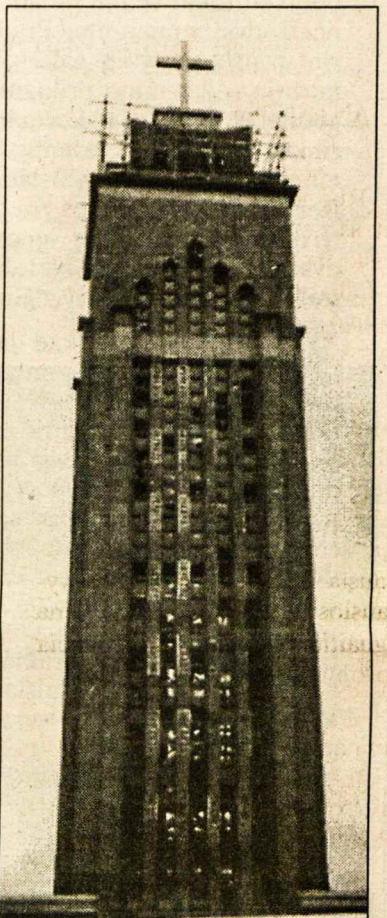
centristų, socialistų, demokratų partijų parašų nėra!

Kaip minėjau, vietoje atsišaukimo į užsienio lietuvių sugrįžti į tėvynę buvo išleistas pilietybės įstatymas, kuris grįžimą padarė neįmanomą ir tik po šešerių metų per ilgus derybas pavyko jį sušvelninti.

Į konstituciją seimas įrašė specialų draudimą: kandidatas į prezidentus turi būti nuolatniai gyvenęs trejus metus Lietuvoje. Vadinas, užsienio lietuvis, net ir pasą turėdamas, dar Lietuvoje pilnų teisių neturi! Nei Latvių, nei Estijoj tokių draudimų nėra. Lenkijos prezidento rinkimuose, kartu su Walensa prieš šešerius metus kandidavo lenkas iš Kanados, negyvenęs prieš tai Lenkijoje!

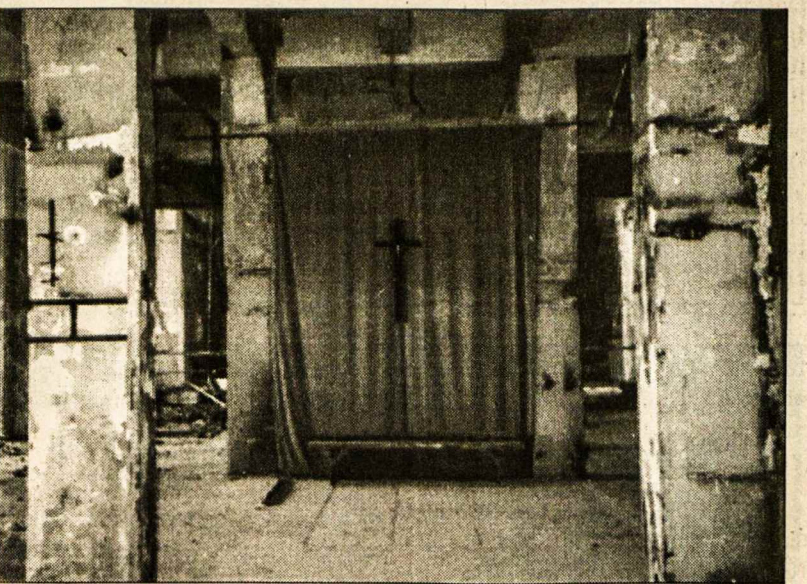
Lietuvoje buvo įsteigta net 17 ministerijų, daugiau kaip Amerikoj, 56 rajonai, kurių administracija yra rinkta, bet šalia jų dar įsteigta 12 apskrinių su nerinkta administracija "prižiūrėti" rajonams.

Pagrindinis reikalavimas įstoti į Europos s-gą yra ūkinis. Lietuvos gyventojų metinės pajamos sudaro tik vieną septintadalį ES gyventojų pajamų. Estija turi geresnį santykį, dėl to ji ir yra pakviesta.

Kauno Prisikėlimo šventovės bokštas jau su kryžiumi, kuris sovietmečiu buvo nuimtas, bet langai tebėra išdažyti

Nuotr. K. Dubausko, 1997 m.

Remontuojamos Kauno Prisikėlimo šventovės viduje įrengtas laikinas altorius, ir jau atnašaujamas Mišios

Nuotr. K. Dubausko, 1997 m.

Taip atrodo remontuojama Kauno Prisikėlimo šventovė, kurioje sovietmečiu buvo įrengta radijo reikmenų gamykla

Nuotr. K. Dubausko, 1997 m.

Šv. Mykolo šventovė Vilniuje

Nuotr. J. Žygo

Suvalkijos lygumų liepa

A.a. Albina Štuopienė (1913-1997)

ANTANINA GARMUTĖ Kaunas

Ruduo – gedėjimo metas. Bet aš nemaniau, kad šį rudenį išeisite ir Jūs, Albinute... Išėjo. Palikote šią ašarų pakalvę – nebuvo kur dingti nuo senatvę persekiojusių ligų ir skausmų.

Albina Treigytė-Štuopienė gimė 1913 m. Marijampolės apskrityje, Kalvarijos valsčiaus, Menkupių kaime. Pasiturinčio ūkininko – kaimo seniūno didele šeimoje ji buvo pati jauniausia ir vienmetė su savo vyriausios sesers dukterim Irena (Ignaitienė, dabar gyvenančia Toronte).

Albina mokėsi Vilkaviškio gimnazijoje, tačiau jos nebaigė – išteko už tuomet kunigų seminarijoje istoriją dėšiusio Povilo Štuopio, kilusio nuo Prienų.

Bendraamžių prisiminimais, tai buvusi labai suderinta ir tinkanti pora: „Jam pasisekė, kad vedė jauną ir labai gražią, o jai – kad išteko už išmintingo ir oraus profesoriaus“.

Iki karo šeima gyveno Vilkaviškyje, Kaune, Kėdainiuose, Mažeikiuose, – kur Povilas Štuopis dirbo gimnazijos direktoriumi. Būdamas tautininkų partijos narys, jis didelį dėmesį skyrė patriotiniam jaunimo auklėjimui. Todėl raudonajam marui vėl veržiantis į Lietuvą, Štuopiams beliko trauktis į Vakarų. Labai sunkiai apsisprendė, ir tik paskutiniu momentu, jau rusų bombomis krentant, Štuopiai pėsti, kaip stovi, pasiėmę mažą sūnelį Algį ir keletą knygų, perėjo Rytprūsių sieną.

Vakaru Vokietijoje kelerius metus vargo perkeltųjų asmenų stovyklose. Tolydžiai vylėsi, tikėjosi, jog sąjungininkai privės Rusijos mešką atsitraukti iš užgrobtų kraštų ir savo urvą, ir jie galės grįžti Tėvynėn. Deja, kaip sakydavo seni suvalkiečiai, „Likimo ir su arkliu neaplenksi!“

Laimei, atsisaukę brolis Vincas Treigys iš Kanados. Šis kilnus lietuvis, gerai šioje šalyje įsikūręs, atsiuntė iškvietus ne tik savo giminėms, bet ir daugeliui kitų tautiečių.

A. a. ALBINA TREIGYTĖ-ŠTUOPIENĖ (1913-1997)

Gyvendami laisvoje šalyje, Štuopiai, nors ir dirbdami paprastus darbus, prasigyveno. Lietuviškai augino sūnų. Kol leido sveikata, abu dalyvavo lietuviškoje veikloje. Nepamiršo vargstančios Tėvynės. Giminių, Artimųjų. Daugiau nei prieš dešimt metų iškeliavo amžinybėn Povilas. Dabar, Jam pavymui, ir Albinutė – 1997 m. lapkričio 14 d. Palaidota lapkričio 17 d. lietuvių kapinėse Mississaugoje.

Mes vadinome Ją lietuviškąją Liepą. Iš Suvalkijos lygumų. Nepamirštama švelni jos šypsena. Gerumas. Ir intelektas, pranokstantis diplomus. Ji tuo nesididžiavo. Pasizymėjo tiesiu charakteriu. Nepakęsdavo veidmainystės, melo, klastos. Jeigu jau ko neapkętė – tai ir neslėpė.

Šių eilučių autorei Albinutė beveik prieš 10 metų sudarė galimybę pavišėti jos namuose Kanadoje. (Nors jungiančioji grandis – Povilas – jau buvo miręs, o giminystė nedidelė – esu tik jos vyro pusės seseris dukterė). Mus jungė lietuviškumas – pilna to žodžio prasme.

Esame giliai Jums dėkingi, Albinute! Už viską. Už tai, kad Jums tinka sparnuotą Gėtės posakį: „Prieš didelį protą aš nulenkiu galvą. Prieš gerą širdį – klaupiusi!“

Tebus Jums atlyginta Aukštybė! Ir Amžina Jūsų sapnų telydi tolimas giminės vėjų dvelksmas: „Aš namo pareinu! Neš, sesut, balto pieno ąsočių. – Lietuvos negalėjau man niekas atstoti!“

MŪSŲ MIELAI NAREI

a.a. MONIKAI JURKŠIENEI

mirus,

jos dukrą ZUZANĄ ir žentą PETRĄ JONIKUS, vaikai RITĄ bei jos vyrą nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –

KLK moterų dr-jos
Lietuvos kankinių parapijos skyrius

Kelionės įspūdžiai LIETUVA IŠ ARTI V

JUOZAS ŽYGAS, Čikaga

Po vaikščiojimų grįžau su-
prakitavęs. Ir Vilniuje jau ne
pirmą dieną. Tad prieš eidamas
gulti norėjau nusiplauti. Bet kur
tau! „Šiltą“ vandens čiaupą pa-
sukus, pradėjo bėgti šaltas ir
rudas skystis. Gerai, kad aš pats
po juo nepalindau. Vandens
kainai gerokai pakilus, daugelis
vilniečių jau turi karšto vandens
skaitliukus. Nors ir šaltas rudas
vanduo bėga, bet sąskaita bus
gauta už „karštą“ vandenį.
Karšto vandens stoka ir yra ta
negerovė, prie kurios norint ar
nenorint reikia priprasti.

Bet žmonės prie visko pri-
pranta ir, nepaisant visų nepri-
teklių, gražiai ir švariai atrodo.
Vaikstant Gedimino prospektu,
galima matyti daug moderniai
apsirengusių žmonių, ypač jau-
nesnės kartos. O moterys, dau-
giausia merginos, tai galėtų net
ir paryziečius nustebinti. Yra la-
bai daug merginų, dėvinių „mi-
ni“ sijonukus. Bet Vilniaus
žmonės prie to jau įpratę ir ne-
atsisuka pažūrėti vyresniems
žmonėms keistai atrodančios
aprangos. Tie „sijonukai“ gal
nebūtų didelė blogybė, bet stebi-
nint šaligatvių kavinaitės sėdi-
nčios, tai su tokiais sijonukais
kartu ir cigaretės eina. Apskritai,
jaunimas rūko, rūko ir rūko.
Nematyti jokių pastangų su to-
kia žala kovoti.

Važiuoju į Kauną

Nors save galiu kauniečiu
vadinti, bet dabar mane dau-
giau Vilnius traukia. Gal iš da-
lies ir dėl to, kad Vilniuje apsi-
stojus Žvėryne. Gal už šimto
metų yra troleibusų sustojimas
ir ten visuomet yra 4-5 taksiai.
Su troleibusų linijomis esu jau
gerokai susipažinęs. Tad pats
kur noriu, ten ir važinėju. Žvė-
rynas yra jau apie šimto metų
senumo priemiestis ir su miestu
suaugęs. Tereikia tilta per Nerį
pereiti ir jau esi Basanavičiaus
prospekte. Jį su miesto centru
jungia du tiltai, o trečiasis kiek
žemiau – tai kabantis pėsčiųjų
tiltas, jungiantis su Vingio parku.

Kaune apsistojau jau už
miesto ribos, Domeikavos prie-
miestyje, kuris yra gal pusantro
kilometro į rytus nuo IX-to for-
to. Nors gatvė pilnai apstatyta,
bet, žiūrint į sodo pusę, daugiau
namų nematyti. Tolumoje ma-
tosi tik Citkūnų radijo siųstuvai
ir lankose besiganančios karvės.

Paminėjęs Citkūnus, prisi-
miniau 1940 metus, kai greta
esančio Muniškių dvaro laukuose
mūsų dalinys rengė naikintu-
vų aerodromą. Ten teko porą
mėnesių gyventi palapinėje, o
šaloms prasidėjus – porą mė-
nesių klebonijoje. Patalpa dali-
nausi su saležiečių kun. Antanu
Sabaliausku. Man (raštinai) bu-
vo paskirtas turbūt jo darbo
kambarys. O jis per mano kam-
barį vaikščiojo į savo miegamą-
jį. Sugyvenome gerai, buvo la-
bai įdomus žmogus. Manimi irgi
skustis negalėjo. Sukombinavau
gal pusmečiui jo klebonijai ir
šventovei žibalo. Taip pat ir
malų.

Tuomet jau buvo pradėti
radijo stoties statybos darbai.
Turėjo būti galingas, modernus
siųstuvai. Dabartinė radijo sto-
telė susidėdė gal iš šešių nelabai
aukštų bokštelių. Galbūt užten-
ka kokio 100-150 km spindulio
plotui. Tuomet tas apylinkės te-

ko išvažinėti ir išvaikščioti. Da-
bar viskas neatpažįstamai pasi-
keitę. Be to, tuomet į Kauną
buvo 16 km, o dabar Kauno pa-
kraščiai prislinko ir yra gal už 4-
5 km.

Ten kur buvau apsistojęs,
girdėjosi šunų lojimai, kurių
mano gyvenamajame priemies-
tyje beveik negirdėti. Iš ryto pa-
kelia gaidys, kurių giedojimas
man visai netrukdo. Tas jo gie-
dojimas tik sugrąžina į vaikystę.
Nors augau vadinamuose mies-
tu – Biržuose, bet tiek mūsų,
tiek ir kaimynų kiemuose buvo
vištų. O gaidys tai buvo tikras
kiemo šeimininkas. Tad man
tokioje nuošalyje vietoje apsi-
stojus, kurios Kauno miesto au-
tobusai nebesiekia, judėjimas
buvo kiek suvaržytas. Bet skus-
tis negalėjau, nes kur norėjau,
ten mane ir nuvezė.

Senamiestyje

Pernai pirmą sykį lankiausi,
tai norėjau beveik viską iš karto
pamatyti. O dabar jau žinoju
ką norėjau geriau pažūrėti.
Kauno senamiestis, žinoma, nėra
labai didelis, bet gana tvar-
kingas. Beveik nesimatė aplės-
tų ir apgriuusių namų. Vaikš-
tant buvusią Prezidentūros,
Vilniaus, Valančiaus ir kitomis
senamiesčio gatvėmis nereikėjo
saugotis, kad plyta ar akmenis
gabalas ant galvos nenukristų.
Gal kam nors keistai atrodytų,
bet man susidarė įspūdis, kad
labiausiai apleista buvusi prezi-
dentūra. Sodelyje beveik nesi-
matė jokios gėlytės, langai už-
kalti. O prezidentų statulos irgi
aplinkos daug nepuošia. Prez.
A. Smetonos statula stovi prieš
buvusią prezidentūrą. O kiti du
prezidentai – A. Stulginskis ir
K. Grinius slapstosi tarpe me-
džių, atrodo, lyg ko bijotų. Beje,
prez. K. Grinius į medžių pa-
unksmę įkūstas taip, kad jokių
būdų neįmanoma nufotogra-
fuoti. Nors jie visi trys buvo
skirtingų partijų žmonės, bet,
manėčiau, kad mirusius reikėjo
surikiuoti į vieną grupę. Būtų
buvę Prezidentų paminklas.

Dariaus-Girėno paminklas

Kadangi pradėjau apie pa-
minklus rašyti, tai dar paminė-
siu Dariaus-Girėno paminklą.
Jis yra Ažuolyne, prieš buvusio
Valstybinio stadiono vartus. Pa-
minklas gana įspūdingas ir pa-
minklo vardo vertas! Stadions
yra žymiai padidintas ir panašus
į Vakaruose esančius stadionus.
Tai yra tik paviršutinis įspūdis,
nes viduje neteko būti. Buvusieji
į Kūno kultūros rūmai beveik
trigubai padidinti. Bet aplinka
niūri, trūksta gėlynų, o ir žmo-
nių beveik nesimatė. Seniau
Ažuolyne žmonių visą laiką bū-
davo. Prieš rūmus yra buvę me-
taliniai elektros stulpai su ke-
liomis lempomis, bet dabar vi-
sos lempos sudaužytos. Aiškiai
matyti, kad trūksta tvarkos.

Vaižganto ir Perkūno gat-
vėse gražių namų padaugėję ir
atrodo, kad visi gerai prižiūrimi.
Žaliakalnyje buvusieji valdinin-
kijos dviaukščiai namai, kurių
dauguma buvo mediniai, dabar
gana skurdžiai atrodo. Jie ding-
ta tarpe didesnių namų. Norė-
jau pasivaikščioti po Vytauto
parką tais takais, kuriais seniau
vaikščiodavau, užlipiti Kauko
laiptais, bet man patarė to ne-
daryti. Turbūt nėra saugu tokio-
mis vietomis vaikščioti. (B.d.)

P A D Ė K A

Ata

ALBINAI ŠTUOPIENEI

iškeliavus amžinybėn 1997 m. lapkričio 14 d.,

nuoširdžiai dėkojame Prisikėlimo parapijos klebonui kun.
Augustinui Simanavičiui, OFM, kunigams už atnašautas
Mišias, maldas prie karsto laidotuvių namuose bei kapinėse.

Dėkojame muz. Dangulei Radtkienei už giedojimą
ir vargonavimą mūsų metu, M. Povilaitienei už surinktas
aukas. Nuosirdus ačiū giminėms, draugams ir pažįstamiems
už dalyvavimą laidotuvsė, už pareikštą užuojautą, gražias
geles, užprašytas Mišias ir surinktas aukas: „Kovai su vėžio
liga Lietuvoje“, „Tėviškės žiburiams“, Kauno „Caritas“
skyrtaus „Kartų namams“. Ačiū B. Stanulienai už paruoštus
skanūs pietus ir ponioms už atneštus pyragus.

Jūsų visų liūdesio valandoje parodytas nuoširdumas
ir dėmesys ilgai išliks mūsų širdyse –

stūnus Algis su šeima

Kauno arkikatedra-bazilika senamiestyje. Nuotrauka daryta 1990 m. K. Požerskio

Šviesėja gyvenimas dzūkų sostinėje

ALDONA BALTULIONIENĖ

Altus

Juodos dienos...

Pokario dešimtmečiai smar-
kia pakeitę buvusį jaukų Ne-
muno krantuose ir tarp pušynų
įsikūrusį kurortinį miestelį. Jis
tapo pietų Lietuvos pramonės
centru. Gigantiškos gamyklos,
daugiabučių namų virtinės, ne-
jaukūs bendrabučiai priglaidė
pačius aktyviausius vakarykš-
čius kaimiečius, bėgusius iš kol-
chozų, kur nieko neuždirbdavo.
Todėl ir klausdavo žmonės vie-
ni kitus, ar išraustas ir plačiai iš-
sidrikęs Alytus dabar miestas,
ar didelis kaimas. Vėjas nešiojo
šiukšlių debesis, sovietinei val-
džiai nerūpėjo pušynai, į Nemu-
ną plūdo grėsmingos juodos ga-
myklų teršalų upės. Vienadienis
gyvenimas, kai nieko neuždirbi,
nesutaupai, nenusiperki, ne-
pasistatai ir juo labiau vaikams
nepaliek, niokojo žmogaus sie-
lą, stūmė į nevilį, girtuoklystę.

...jau praeityje!

Kasdien gražėja Alytus.
Puošia gatves privačios parduo-
tuvės, bankai, vienbučių užima-

mos dykvietės, tušti kampeliai.
Daug platesniu žvilgsniu žvelgia
į miestą jo valdyba, vadovau-
jama jau antros kadencijos me-
ro Dobilo Kurtinaičio, kuris
šiuo metu yra Tėvynės sąjungos
(Lietuvos konservatorių) Aly-
taus skyriaus pirmininkas ir
kandidato į Lietuvos presiden-
tus prof. Vytauto Landsbergio
rinkimų štabo vadovas. Miestas
didelis, daugybė reikalų, visų
neįmanoma aptarti.

O dabar...

Visi pastebime, kad mažai
mažylių suaugusių, pagyvenu-
sų alytiškių srautuose. Miestas
jų laukia. Šių metų vasarą buvo
puikios įkurtuvės – atidengtas
papildymys prie pagaliau išvaly-
to Dailės ežerėlio. Čia vaiku-
čiams pušyno vėsa ir saulė, fon-
tainai, tiltai ir smėliukas žaisti.
Sava Palanga.

Neatsidžiaugia ir suaugusie-
ji, pagyvenusios poros, sužavėti
miesto svečiai. Mačiau, kaip vi-
sų senų alytiškių gerai žinomu
Meilės taku tarp geltonų pušų
žvakį tarytum lengvai plaukė
vestuvių pulkelis, pasidžiaugė
skaidriu ežero vandeniu ir nu-

bėgo naujuoju medžio tiltu pas-
kui jaunąjį, baltą debesėlį.

Senieji alytiškiai, parvyks-
tantys į gimtąjį miestą trump-
pam, dar ryškiau pastebi pasi-
keitimus į gera: vietoje gele-
žinkelio su stūksančiais dulkini-
siais vagonais – pėsčiųjų takas
per visą miestą veda šeimas, bė-
gikus tiesiai į Dainų slėnį prie
Nemuno, akį džiugina tvarkin-
gas senasis parkas, pavyzdinai
šviesi ir švari Laisvės aikštė,
naujas bulvaras prie miesto ro-
tušės, net lapkritėje mirguliuo-
jantis gėlių kilimais. Kas galėjo
tikėtis, kad pagaliau patys nu-
stosime šiukšlinti ir važiuosime,
vaikščiosime švariomis gatvė-
mis?

Daug kas atstatyta

Mieste gerbiamas žmogus.
Jo patogumui pušynuose ažuolo
suoleliai, dar patogesni baltu-
čiai puošia Laisvės aikštę. Tie-
siog traukte traukia pasėdėti ir
pamąstyti apie tuos metus, kai
troškome rasti rusų tankų nu-
griautą ir kažkur paslėptą pui-
kųjį Laisvės angelą. Kai atsta-
tėme, verkėme iš džiaugsmo
prieš tai apraudoję 91-jų aukas!
Jų nemirtingumui čia pat pui-
kus medžio kryžius, tremtinių
motina Sibiro aukoms atminti.

Neužmiršti senieji Lietuvos
savanorių kapeliai, karininko A.
Juozapavičiaus ir 91-aisiais prie
parlamento žuvusio Artūro Sa-
kalausko kapai. Prie tilto per
Nemuną puikuojasi paminklas,
menantis pirmuosius mūsų su
bolševikais. Mūsų miestas –
mūsų istorija, dabartis ir ateitis.
Be istorijos – nėra ateities.

Suprantama, turime labai
nedidelius išteklius miestui
tvarkyti, tačiau malonu, kad val-
džia dažnai pasidairo, o pasidai-
riusi tai šen, tai ten gerą darbą
padaro. Štai Pušyno ir Lelijų
gatvių sankajoje staiga išnyko
„vargo takelis“. Šitaip jis buvo
vadinamas dėl to, kad nepraei-
namu tapdavo apledęs žiemą,
o be jo – ilgesnis kelias į šven-
tovę. Ypač vargdavo močiutės.
Neseniai buvo maloniai nuste-
binę: patogūs laiptai, aikštė-
lės, tvirtos atramos. Vargo ta-
kelio jau nėra!

Noris tikėti, kad ateis lai-
kas, kai tokius puikius takus tie-
simės į senąjį Nemuną, o jis mus
pasitiks savo kriošto tyrumo
akimis ir vėl gaivins kūnus ir
sielas, stiprins dvasią ir norą
džiaugtis gyvenimu Alytuje –
puikioje dzūkų sostinėje.

Turner & Porter

LAI DOTUVIŲ NAMAI

**TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE**

LAISVOJE TĖVYNĖJE

REKORDINIS VAPSVYNAS

Kazlų Rūdos miestelio gyventojai M. Liubinienė savo namo palėpėje rado beveik metro ilgio, pusmetrio pločio ir aukščio vapsvų lizdą, sulipdytą iš jaunų medelių žievės plaušų, o viduje – daugybę korių. Tokio „širšyno“ dar niekas nebuvo matęs. Jis gal bus įtrauktas Lietuvos rekordų knygon.

VĖL DEGĖ SMILTYNĖS MIŠKAI

Smiltynės miškų plotai gaisro buvo nusiaubti prieš porą metų, o dabar juos ištiko mažiau nuostolio atnešęs antrasis gaisras. Jis prasidėjo prie antrosios perkėlos per Kuršių marias. Ji buvo sustabdyta, išskyrus „Žalgirio“ keltą, aptarnavusį iš Klaipėdos, Gargždų, Priekulės, Palangos, Telšių atskubėjusius ugniagesius, jų techniką ir pareigūnus. Liepsnos plitimas buvo sustabdytas po poros valandų. Ugnis buvo aplopusi kilometro ilgio ir puskiolimo pločio miškų ruožą Kuršių marių pusėje. Gaisras Nidos plento nepasiekė. Eismas nebuvo sustabdytas. Žmonės šiame gaisre nenukentėjo. Ugniagesius betgi nugalėjo netikėtai gaisravietėje sproges kažkoks II D. karo sviedinys, žemėje pažadinęs ugnies karščio. Smiltynė nuo 1963 m. yra Klaipėdos miesto dalis Kuršių nerijoje.

MIŠIOS PRIE ALTORIAUS

Pagrindinį altorių atstatomaj Priskėlimo šventovės Kaune 1997 m. lapkričio 9, sekmadienį, pašventino ir iškilmingas Mišias prie jo atnašavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, dalyvaujant Kauno, Panevėžio ir Šiaulių vyskupių hierarchams. Iškilnėse dalyvavo Lietuvos seimo pirm. V. Landsbergis, Kauno miesto bei apskritys vadovai. Vidos Savičiūnaitės pranešimu „Lietuvos rytu“, 15.000 kauniečių giedojo „Aleliują“. Pilną Priskėlimo šventovės atkūrimą numatoma užbaigti iki 2000 metų. Šiuo metu vis dar vykdomas kompartijos įrengtos Kauno radijo gamyklos pėdsakų pašalinimas. Inžinieriaus K. Reišono suprojektuotos Priskėlimo šventovės statyba buvo pradėta 1934 m. iš Jeruzalės Alyvų kalno atvežto keratinio akmens pašventinimu. Pagrindiniai statybos darbai Lietuvoje tikinčiųjų suaukotomis milijono litų lėšomis buvo baigti 1940 m. Tačiau šventovės įrengimą tada sustabdė sovietinė Lietuvos okupacija. Okupantų nutarimu Priskėlimo šventovės buvo įrengta penkis aukštus turėjusi Kauno radijo gamykla. Jos pašalinimas iš šventovės ir okupacinių pėdsakų panaikinimas užtruko ketverius metus. Dar yra nebaigtas šventovės bokšto ir terasų sutvirtinimas, lifto įrengimas. Tačiau dabar jau kiekvieną sekmadienį bus atnašaujamas Mišios prie Priskėlimo

šventovės pagrindinio altoriaus. Antrojo aukšto terasoje yra vieta koplyčiai, kurioje galės tilpti septyni-aštuoni tūkstančiai Priskėlimo šventovės lankytojų.

NEAIŠKŲ ARCHYVO ATEITIS

„Lietuvos aidą“ atstovė Loreta Jastramskienė jau 1997 m. vasario pabaigoje atkreipė skaitytojų dėmesį į neaiškų Ukmergės apygardos archyvo ateitį. Pokaryje trisdešimt trejus metus šiame archyve buvo saugomi ir prižiūrimi septynių Lietuvos rajonų pokario institucijų dokumentai. Ukmergės archyvo saugyklose yra sukaupia apie tris šimtus tūkstančių bylų. Tačiau jo ateitis vis dar nežinoma ir devyniems jame darbus turintiems specialistams. Neaiškumai prasidėjo, kai Ukmergė netapo dabartinės Lietuvos apskritys centru, varžybas pralaimėjusi Utenai. Tada buvo paskelbta, kad septynių rajonų archyvus iš Ukmergės teks perkelti Utenon, nors Ukmergėje yra jiems tinkamos patalpos. Spėjama, kad Utenos, Zarasų ir Ignalinos rajonų archyvai iš Ukmergės bus pervežti Utenon. Ukmergės archyve siūloma palikti jos pačios, Molėtų ir Anykščių archyvinus dokumentus.

JAUNIMO NAKVYNĖS KALĖJIME

Šilutės vadovai šią vasarą atidarė nakvynių namus miesto centre ištuštintuose kalėjimo rūmuose. Šios paslaugos bus ypač naudingos su ribotomis lėšomis keliaujančiam jaunimui. Iniciatyvos emėsi buvusiam kalėjime jau įsikūrusi Šilutės turizmo mokykla, šiam tikslui pertvarkiusi vieną mokyklos bendrabučio aukštą. Jame kambariai yra apstatyti naujais lietuviškais baldais, turi įrengtus dušus. Mokykla šiam sezonui atnaujino ir mokomąjį viešbutį, vienu metu galintį priimti 14 svečių. Kambariai, įrengti atnaujintose kalėjimo kameroje, kainuoja 15-20 litų parai. Juos aptarnauja kambarinėmis dirbančios moksleivės. Buvusiuose Šilutės teismo rūmuose, jau priklausantiuose mokyklai, šį sezoną pradės veikti kompiuterizuotas turizmo informacijos centras.

NAUJA TVARKA ELEKTRINĖJE

Lietuvos vyriausybė pakais atominės elektrinės valdymą Ignalinoje, prisitaikydama prie Vakarų pasaulyje priimtoms valdymo struktūroms. Bus laikomasi visų grandžių teisės bei atsakomybės, valdymo struktūrą įjungiant savininką, valdytojų tarybą ir administraciją. Šiam tikslui bus sudaryta vyriausybės pavaldžių devynių Ignalinos atominės jėgainės valdytojų taryba. Vyriausybė skirs ar atleis jos pasiūlytą generalinį direktorių. Panaudotam branduoliniam kurui bus įrengta saugykla prie elektrinės su didesniu kaip vieno hektaro plotu. Elektrinėje panaudoto branduolinio kuro saugykloje lauks 72 Vokietijoje specialiai pagaminti bakai, skirti branduoliniams atliekoms. Jos bus saugomos pusšimtį metų. Išlaidas padengs pati atominė elektrinė Ignalinoje iš savo pelno. Saugyklos aikštelės projektą bus leista patikrinti Vakarų pasaulio specialistams.

V. Kst.

Šiluvos Marijos parapijos Londone, Ont. pensininkai su klebonu kun. K. KAKNEVIČIUMI

Martynas Mažvydas šiapus Atlanto

AURELIJA M.
BALAŠKAITIENĖ

Užsienio lietuviai, gyvenantys daugelį metų po svetimu dangumi, dėjo visas pastangas išlaikyti lietuvių ir priaugusiųjų kartom perduoti pasididžiavimą sava kilme. Lituanistikos mokyklos, spauda ir įvairūs minėjimai bei renginiai prisideda prie to tikslų siekimo, tačiau pirmosios lietuviškos knygos Mažvydo „Katekizmo prasti žadei“ 450 metų sukaktis yra iš tikro nepaprastas tų pastangų apvainikavimas. Būdami toli nuo gimtojo krašto, turime tik nuotrupas vadovėliuose ar enciklopedijose, bet ir Amerikos žemyną atvykę da lituanistikos ir raštijos žinovai, su puikiais paruoštomis paskaitomis ir paroda, iš naujo sužadino susirūpinimą mūsų kultūros paveldu ir jo istorine reikšme.

Vilniaus universiteto Knygotyros katedros vedėjas, Pirmosios lietuviškos knygos 450 metų sukakties minėjimo valstybinės komisijos sekretorius prof. dr. Domas Kaunas ir Mažvydo bibliotekos lituanistikos skyriaus vedėja Silvija Vėlavienė atvyko pasirodę užsienio lietuvių supažindinti su tos knygos istorija ir autoriaus asmenybe tiek paskaitomis, tiek puikiai suruošta paroda.

Š.m. lapkričio 16 d. į Dievo Motinos parapijos salę Klivlande susirinko didokas būrys tautiečių, kurie su dideliu dėmesiu apžiūrino parodą ir įsigijo specialius leidinius, parušius lietuvių ir anglų kalbomis, kad tokia garbinga sukaktis pasiektų ir tuos, kurie lietuviškai nemoka. Buvo taip pat įgyvendintas sumanymas išleisti pirmąją Amerikos lietuvišką knygą –

Mykolo Tvarausko „Žodyną mokyti anglų kalbos“, išleista 1879 m., kurią galėjome pavartyti.

LB apylinkės valdybos kompirmininkas dr. Viktoras Stankevičius, pasveikinęs svečius, pakvietė valdybos narių dr. Rimvydą Augį perskaityti LR seimo pirmininko Vytauto Landsbergio sveikinimą, o garbės konsule Ingrida Bublėnė trumpu žodžiu pasveikino paskaitininkus. Daliai Puškorienai supažindinus dalyvius su dr. Domo Kauno darbu ir kvalifikacijomis, pastarasis su plačia šypsena prisitarino prie podiumo. Tai buvo nepaprastai turininga, įdomi ir gyva paskaita, vietomis pajavinta humoru. Jis kalbėjo apie pirmosios lietuviškos knygos istoriją, ją pristatydamas tarptautinėje plotmėje, minėdamas kitų tautų pirmąsias knygas ir jų svarbų faktą, kad Mažvydui kilo įkvėpimas 1547 m. išleisti pirmą lietuvišką knygą, nesekant to meto mada rašyti lotyniškai.

Kadangi yra labai mažai biografinės informacijos, paskaitininkas iš paskirto nuoburių sėkmingai nupiešė tos nepaprastos asmenybės gyvenimą ir darbą. Jis aiškino ir „Katekizmo“ turinį, kad jame nėra vien religiniai tekstai, bet ir paties Mažvydo kūryba, poezija bei moraliniai patarimai.

Dr. Kauno paskaita buvo palydėta tokiais triukšmingais plojimais, kokių girdime tik po nuotaikingų koncertų. Lygiai įdomiai ir gyvai apie šiuolaikinę lietuvišką knygą kalbėjo Silvija Vėlavienė, išskeldama jos reikšmę kultūriniam tautos gyvenime. Ji parodė stambų leidinį „Aidai“, kuriame yra sukurta visa tame žurnale spausdinta medžiaga, tačiau taip sumaniai sugrupuota, kad pakanka tik pasinaudoti rodykle, ieškant straipsnių ar autorių. Ji su dideliu pasididžiavimu pasakojo apie Lietuvos bibliotekose ir archyvuose sutelktą spaudos ir literatūros turą, įskaitant ir užsienio lietuvių leidinius. Paskaitininkė pabrėžė knygų vertę ir visus skatino perskaityti knygas siūsti į Lietuvą bei dovanoti namuose esančią archyvinę vertę medžiagą. Jos entuziazmu persunkta paskaita skatino klausytojus atsidėkoti (Nukelta į 5-tą psl.)

FIRST PLACE PHARMACY

350 King St. E., Hamilton
540-8877
Viktoras Remesat,
BSc. Pharm
10% nuolaidos pensininkams
(15% trečiadieniais)
Nemokamas vaistų pristatymas
Sveikatos priežiūros įrankiai

KAIRYS BALTIC EXPEDITING

517 Fruitland Rd.,
Stoney Creek, Ontario,
Canada L8E 5A6
Tel: (905) 643-3334
Fax: (905) 643-8980
◆ Siuntiniai ◆ Standartiniai maisto siuntiniai ◆
◆ Valiutos pristatymas į Lietuvą ◆
Paslauga garantuota. Pakvitavimai su gavėjų parašais
grąžinami paštu.
Dėl informacijų skambinkite:
Vytautui Kairiui (905) 634-3334
Bernardui Mačiui (905) 632-4558
Leonui Balaišiui (514) 366-8259
Užsakymai dėl šventinių pristatymų priimami iki 1997 m. gruodžio 1 d.

KESTAS Sukursiu gražų paminklą pagal jūsų pageidavimus

Dailininkas Kęstutis Keparutis

Tel. FAX 905 540-1705

238 Emerald Street North,
Hamilton, Ontario L8L 5K8

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

JAV generaliniame konsulate Krokuvėje vizų konsule dirba iš Čikagos kilusi lietuvaitė Rūta D. Elvikis. Žurnalisto E. Šulaičio pranešimu, ji yra dr. Jono Dainausko ir Virginijos Jūratės Elvikytės dukra, istoriko ir visuomenininko Jono Dainausko dukraitė. Rūta yra baigusi politinių mokslų ir teisės studijas, konkursiniu būdu patekusi diplomatus ruošiančion JAV valstybės departamentu mokyklon. Trejus metus ji jau yra dirbusi Australijos sostinėje Kanberoje. Iš ten persikėlė Krokuvon, arčiau Lietuvos, savo tėvų gimtosios žemės, kurią tik dabar jai teko pamatyti. Rūta, savo darbą Krokuvėje užbaigianti 1998 m. gegužės mėnesį, diplomatiniam darbu planuoja persikelti Vašingtonan.

Šv. M. Marijos gimimo parapija, ilgai ieškojusi klebonu gerai lietuviškai kalbančio kunigo iš Lietuvos, praneša, kad po Kalėdų atvyks jau anksčiau lankęsis Naujamiesčio klebonas kun. Rimas Gudelis, atstas šventovės Berčiūnuose. Čikagiskė parapija dabar turi naujų iš Lietuvos atvykusių parapijietį.

Jaunimo centro kavinėnė nuo rugsėjo pradžios Čikagos lietuviai kviečiami pabendrauti ir papusryčiauti. Sekmadieniais po 10 val. Mišių Tėvų jėzuitų koplyčioje kavinėje jau antri metai rodomi iš Lietuvos gauti dokumentiniai ir kultūriniai filmai. Ten taipgi prisimenamos valstybinės bei tautinės šventės, rengiami susitikimai su žymiaisiais lietuvių veikėjais.

Lenkija

Punkso lietuviai 1997 m. vasarą keturias dienas šventė savo miesto įsteigimo 400 metų sukaktį. Sukakties proga juos aplankė Lietuvos seimo pirm. Vytautas Landsbergis su žmona Gražina, grojisia akordeonu „Armonikos“ ansamblis. Sukakties buvo skirtos iškilmingos pamaldos lietuvių ir lenkų kalbomis Punkso šventovėje prie Šv. Petro ir Povilo altarių. Suvalkiečių draugijos pastangomis po pamaldų buvo atidengta lenkiško medžio lietuviška „Rūpintojėlio“ skulptūra. Net 80% Punkso gyventojų yra lietuviai. Tad savivaldybės tarybos posėdyje buvo ir svečių iš Marijampolės bei Alytaus savivaldybių. Punkske buvo surengta iškilmių skirtų parodų, inscenizuotos net ir jo įsteigimo 1597 m. iškilnės. Keturių šimtų metų minėjimas įsijungė chorai, estrados dainininkai, iš Lietuvos atvykę Klotimio teatrai, „Armonikos“ ansamblis. Didelis šventinis koncertas įvyko prie Galadusio ežero

Vokietija

Naujuosius mokslo metus Vasario šešioliktosios gimnazijoje 1997 m. rudenį pradėjo 85 moksleiviai: 50 – iš Vokietijos, trys – iš Argentinos ir du – iš JAV. Abejotina, ar jie visi galės baigti Vasario šešioliktosios gimnaziją. Mat federacinė Vokietijos vyriausybė ir Hesseno krašto vyriausybė 2000 metais sustabdo lig šiol tu-

rėtą šios gimnazijos finansinę paramą. Oficialų pranešimą šiuo klausimu dabar jau paskelbė Vasario 16 gimnazijos kuratorijos pirm. V. J. Damijonaitis ir gimnazijos direktorius A. Šmitas. Lig šiol ta didelė parama buvo gaunama iš specialaus fondo II D. karo pabėgėliams.

Vasario šešioliktosios gimnazija savo lėšomis negali išsilaikyti, o išeivijos lietuvių aukos sumažėjo. Mat dabar didelę jų dalis nukreipiama pačion Lietuvon. Tautiečiai Lietuvoje jaučia, kad jiems geriau yra savo vaikus siųsti lietuviškon gimnazijon Vokietijoje. Ten jie susipažįsta su užsienio gyvenimu, gerai išmoka vokiečių ir anglų kalbas. Aukos galima siųsti ir pačion gimnazijon jos adresu: Litausches Gymnasium, Lorsch Str. 1, D 68623 Lampertheim-Huettenfeld, Germany. 1997 m. dėl mažų aukų buvo užbaigti su didele skola.

Federacinės Vokietijos statistikos duomenimis, 1997 m. spalio 31 d. Vokietijoje gyveno 6.529 Lietuvos piliečiai. Šią grupę sudarė 2.260 vyrų ir 4.269 moterys. Tarp jų buvo ir 615 vaikų, jaunesnių kaip šešiolikos metų.

Australija

Adelaidės lietuvių pensininkų klubo vadovybė balandžio 17 d. perėmė naują valdybą: pirm. E. Dukas, sek. Br. Launikaitienė, išd. A. Kazlauskienė, nario mokesčio rinkėjas P. Andrijaus, renginių vadovas J. Rapševičius ir turtlo globėjai J. Stankevičius.

Jonas Ozarskis, sulaukęs septyniolikos metų, mirė vėžiu Sidnėj 1996 m. gruodžio 19 d. Buvo kilęs iš Pandelio apylinkės dabartiniam Rokiškio rajone. Dar Vokietijoje buvo vedęs estaitę Hiliją. Velionis sudegintas Rookwoodo kapinių krematoriume. Religinės apeigas atliko vietinės Revesby parapijos kun. Terry Bell.

Steponas Dabkus, gimęs 1911 m. gruodžio 19 d. prie Nemakščio, dabartiniame Raseinių rajone, mirė 1996 m. gruodžio 27 d. Sidnio lietuvių sodyboje. Ten jis ligos metu slaugė ir prižiūrėjo našlę Paulina Strazičienė, iš Lietuvos išsikviesta jaunystės dienų bičiulė. Velionies palaikai po gedulinių Mišių Šv. Jokimo šventovėje buvo palydėti ir Rookwoodo kapinės, kuriose lietuviai turi savo skyrių, ir sudėginti tų kapinių krematoriume. V. Kst.

Century 21 OFFORD REALTY LTD.
Member Broker, 38 Hurontario St.,
Collingwood, Ontario L9Y 2L6
Parduodant, perkant ar kitą informaciją apie namus, vasarnamus, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į
Angele Šalvaitę, B.A.
pilkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jus patarnaus.
Darbo tel. 705 429-2121 ar
705 445-5640
namų tel. 705 429-6428

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

“TALKA” LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos.

AKTYVAI PER 39 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

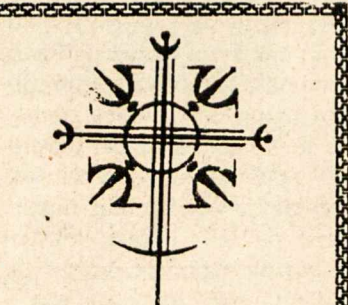
kasd. pal. čekių sąsk. iki1.75%
santaupos2.25%
kasd. pal. taupymo sąsk.1.50%

INDELIAI:

90 dienų indėlius2.75%
180 dienų indėlius3.00%
1 m. term. indėlius4.00%
2 m. term. indėlius4.25%
3 m. term. indėlius4.50%
4 m. term. indėlius4.75%
5 m. term. indėlius5.25%
RRSP ir RRIF
(Variable)2.50%
1 m. ind.4.00%
2 m. ind.4.25%
3 m. ind.4.50%
4 m. ind.4.75%
5 m. ind.5.25%

PASKOLAS
Asmeninės nuo6.25%
nekl. turto 1 m.6.350%
Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai. Nemokama narių gyvenybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2,000. Be to, narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu 3 ml. dol. ir Kanados valdžios iki \$60,000 sumos draudimu

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus “Talkoje”
MASTER CARD KREDITO KORTELE
INTERAC KORTELE

“Dievas teikia mums meilę,
kad mylėtume tą, kuri
Jis mums duoda”

Lougheed's Limited
šeima ir tarnautojai

“Žmonės, kurie atjaunčia kitus”
Sudbury Ontario

PĖDOS SPECIALISTAS

CHIROPODIST ROBERTAS NEKRAŠAS, M.D., D.CH.

- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- JAUGĖ NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTARA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA

- 8 VAIKŲ EISENOS NESKLANDUMAI
- 8 PLOKŠČIAPĖDYSTĖ
- 8 IR EISENOS SUTRIKIMAI
- 8 PĖDOS DEFORMACIJOS
- 8 TAISYMAS ORTOPEDINIAIS INDEKLAI
- 8 PRIIMAME VISUS PLANINTUS DRAUDIMUS
- 8 STERILIOS ĮRANKIAI

PRIMAME LIGONIUS TRIJOSE JUMS PATOGIOSE VIETOSE:
8 ANCASTER, 352 WILSON ST. E. TEL 648-9176
8 CAMLTON, 609 UPPER JAMES ST. TEL 388-3541
8 HAMILTON, 255 MAIN ST. W. TEL 523-7944

Atėjo laikas keisti veiklą

Kanados lietuvių bendruomenės krašto tarybos suvažiavimas, kuriame įvyko svarstybos, kuriose pasisakyta už veiklos reformą, jos atnaujinimą

KLARA STANKIENĖ,
St. Catharines, Ontario

„Ką man reiškia būti Kanados lietuviu“? Tai KLB XVI krašto tarybos trečiosios sesijos tema, dalyvaujant PLB pirm. Vytautui Kamantui, Lietuvos ambasadoriui Kanadoje dr. Alfonsui Eidintui, garbės konsului Toronte Hariui Lapui. Suvažiavimas įvyko 1997 m. lapkričio 29 d. Anapilyje.

Ši plati tema buvo suskaidyta į eilę siauresnių svarstybių diskusinių temų bei darbo grupių: lietuviškai kalbantis jaunimas, jaunosios šeimos, silpnai kalbantys lietuviškai, tolimųjų apylinkių veikla, Suvalkų trikampio ateiviai, naujieji ateiviai iš Lietuvos, ryšiniai su Kanados visuomene.

Po šių grupių atstovų pasisakymų išvardintosios temos buvo aptariamoms svarstybių dalyvių, pasiskirsčiusių į grupes prie atskirų stalų. Tik mokytojai, atvykę tiesiai iš šeštadienių mokyklų pietums, savo problemas aptarė užsidarę atskiroje salėje.

Svarstybose nuskambėjo gana pesimistinė gaidelė dėl ryšių su Kanados visuomene. Tų ryšių beveik nebėra, tad liekame nepastebimi ir nežinomi gyvenamajame krašte. Gana pesimistiškai, nors labai gyvai bei įdomiai ir realistiškai A. Šileika pavaizdavo jaunos lietuviškos šeimos likimą.

Išklausius tolimųjų apylinkių atstovų pasisakymus dėl labai sunykusios jų veiklos, kiek optimistiškiau nuteikė lietuviškai kalbančio jaunimo entuziazmas bei naujieji ateiviai tiek iš Lietuvos, tiek iš Suvalkų trikampio, o taip pat silpnai kalbančiųjų noras būti bendruomenės nariais.

Susumuojant svečių pasisakymus bei svarstybių dalyvių diskusines išvadas, prieita beveik vieninga nuomonė: KLB turi atsinaujinti plačiausia žodžio prasme – suvienyti visas ateivių bangas į vieną darnią, žymiai pajėgesnę, jaunesnę amžiumi, veržlesnę darbais, brandesnę talentais bendruomenę, vienijančią visus lietuvius, kurie tik nori tokiais būti.

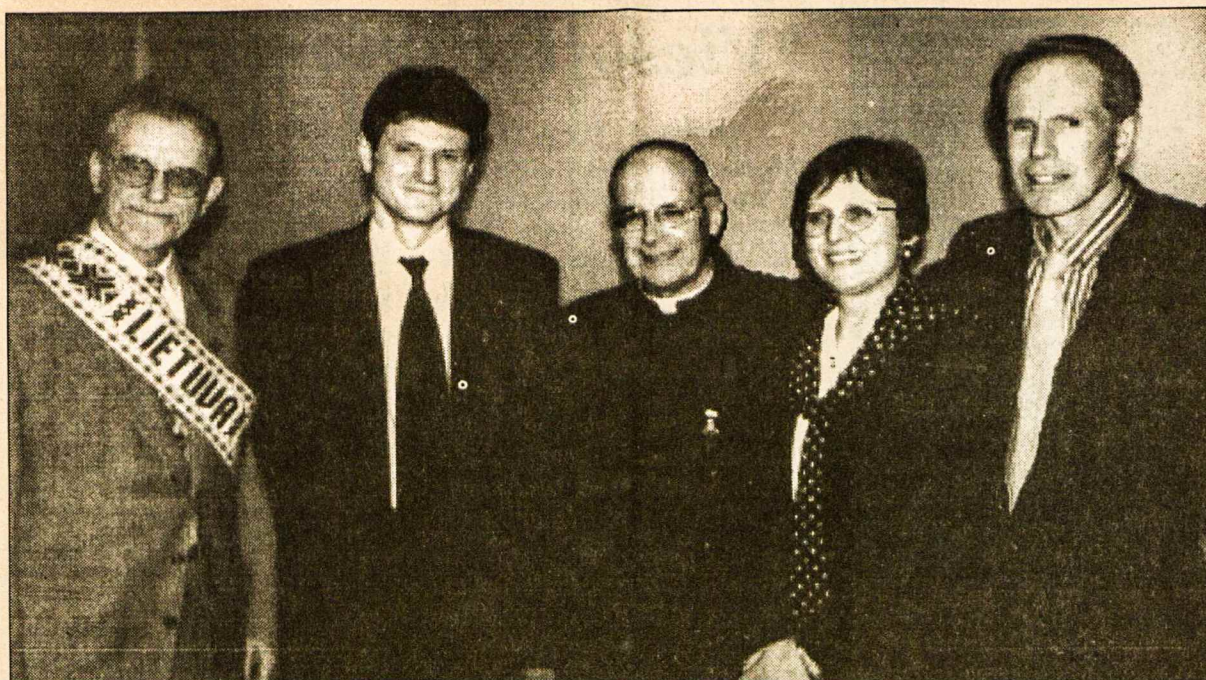
Žinodami, kad bendruomenė yra platesnė sąvoka už parapijas, kurios vienija vieno tikėjimo tikinčiuosius, platesnė

● Mokslo srityje skaitytų naujausių veikalų, literatūros – seniausių. Klasikinė literatūra yra visuomet nauja (Bulwer-Tytton).

už organizacijas bei partijas, vienijančias vienos ar kitos pasaulėžiūros žmones, galime jos apimtį dar išplėsti neapribodami lietuvių kalbos mokėjimu. Išeina, kad KLB uždavinys ir tikslas – vienyti visus lietuviškos dvasios žmones, nors lietuvių kalba ir toliau lieka labai svarbus veiksnys, ryšys bei siekis. Tai laiko reikalavimas, mažos, išblaškytos tautos išlikimo būtinybė ir garantas. Niekam nepaslapstis, kad jau nebekalbantių ar silpnai kalbančių lietuviškai yra ir Sibire, ir Ukrainoje, ir Australijoje ir Kanadoje... Vienybės linkmėje turėtume laimėti visi: ir senieji, turėdami kam perduoti savo gražią patirtį, ir naujesieji ateiviai, turėdami kur gauti nesavanaudiškų patarimų ir paramos, galėdami iš jų pasimokyti.

Be abejonės, tai labai sudėtingas ir sunkus uždavinys. Ne vienas teks išaugti virš savų ambicijų, siauresnio požiūrio, savotiškos konkurencijos baimės, ne vienas teks įsisavinti gyvenamojo krašto specifiką, išmokyti pagarbos ir takto perimant, išjūgiant ar šiek tiek keičiant iki šiol taip gražiai, pasiaukojančiai ir išmintingai besitvarkančią bendruomenę. Kartų visiems teks ieškoti ir rasti tuos pačius giliausius ir svarbiausius ryšius, kurie jungia vienos tautos vaikus, ir atsisakyti to, kas skiria. Su gera valia ir „vardan to Lietuvos...“ viskas įmanoma. Toks vienijimasis Lietuvoje yra nepalyginamai sudėtingesnis ir sunkesnis. Ten dar nemažai sėdinčių viršūnėse ir nenorinčių nusileisti karjeros laiptais buvusių kolaborantų (bei jų įpėdinių) ar pasekėjų, kurie žiauriai susitepę persekiojimu, kankinimu, trėmimu bei žudymu savo tautiečių. Gal atleisti daug kas ir gali, tačiau užmiršti neįmanoma. Todėl ir dabartinėje Lietuvoje neretai tarp dešinės ir kairės – ištisa praraja. Dieve duok, kad KLB platėjant neatsirastų vandens drumstėjų.

St. Catharines miestas neturi daug naujų ateivių, visa bendruomenės veikla susijusi su lietuvių parapija. Neturime jokios patalpos ar salės, kur galėtume susitikti, bendrauti ir kito tikėjimo ar pažiūrų žmonės. Tačiau yra graži tradicija susirinkti visiems parapijos patalpose (kas tik gali) atsisveikinti ir išlydėti kiekvieną lietuvių, ar su lietuvišiais susietą kokiais giminytės ryšiais, kitos tautybės žmogų į amžinojo poilsio vietą.

Vilniaus miesto meras Toronte po susitikimo su vietos lietuvių veikėjais. Iš kairės: KLB pirm. Algirdas Vaičiūnas, meras Rolandas Paksas, prel. Jonas Staškus, Kanados urbanistikos instituto Vilniaus skyriaus vadovė architektė Dana Bardauskienė, buvęs šio skyriaus vadovas prof. Romas Vaštokas

„Viešojoji diplomatija“

Mintys perskaičius Lietuvos ambasadoriaus dr. Vytauto Dambravos leidinį tuo klausimu

Dr. ALFONSAUS EIDINTAS,
Otava

Pavadinimas tegul nesuklaidina skaitytojo, nes šį kartą bus rašoma ne apie idomų renginių kurioje nors Pietų Amerikos valstybėje, kuriame dalyvavo Lietuvos ambasadorius Venezuoloje ir kitose Pietų Amerikos valstybėse Vytautas Dambra, o apie to paties ambasadoriaus paskaitą „Viešojoji diplomatija“, skaitytą 1997 m. birželio 16 d. Vilniuje įvykusiame XVII Lietuvių katalikų mokslo akademijos suvažiavime, išplėstą iki 71 psl. knygutės, kurią atskiru leidiniu išspausdino „Duka“ leidykla Vilniuje 1997 metais. Ją gavo visos Lietuvos ambasados užsienyje, taigi reiklus ir besidomintis skaitytojas šiam darbiui jau yra. Knygutę gali įsigyti ir visi norintys, juoba kad tema daugeliui bus nauja arba girdėta tik senų propagandos pavadinimu.

Nesiimsime detalai aptaskoti V. Dambravos knygutės turinio, apsiribodami tik pastaba, kad autorius rūpestingai pasirūpino aptarti viešąją diplomatiją, nurodyti, kuo ji skiriasi (ar kartais nesiskiria) nuo propagandos. Jis aptarė JAV ir dar keturių didžiųjų valstybių vykdomus darbus šioje srityje, praktinį jos pritaikymą bei viešosios diplomatijos (VD) sritis ir jos sunkiai nutrukstantį santykį su diplomatija apskritai. Šioje netradicinėje recenzijoje rūpėtų labiau praktinė VD sritis ir ką iš jos elementų galima pritaikyti Lietuvos diplomatinėje tarnyboje.

Iš tiesų VD jau nebegali rungtyniauti su žiniasklaida, anot paties autoriaus pripažinimo, „diplomatai nėra labai vikrūs šioje kovoje“ (p.10), tad siekia atvirai bendrauti su kitų šalių žmonėmis, stengiasi supažindinti juos su tautos mąstysena ir siekais, institucijomis, kultūra, valstybiniais interesais ir vykdoma politika.

Interneto, CNN, kabelių ir apskritai greitos komunikacijos laikais svarbu jau nebe pateikti informaciją, o stengtis, kad kuo daugiau žmonių ją naudotųsi. Kiekviena valstybė rūpinasi savo šalies propagavimu užsienyje, tačiau propagandos terminą autorius ryžtingai atmeta kaip amerikiečių nemėgstamą, kaip istorijoje sugadintą diktatūrinių režimų (nacių ir sovietų). Retkarčiais, teisybės pasakius, autorius to termino ir neišvengia (p.18), rašydamas apie propagandos priemonę, kurią naudoja kokią nors valstybę mokslinį metodą reikia taikyti, autorius čia nepasako, palikdamas, matyt, tai skaitytojo nuovokai. Tai bene būtų demokratija, bet ar demokratija yra metodas? Juk ir demokratijoje apie tą patį faktą turime įvairių interpretacijų, vieną ir tą patį dalyką trys dienraščiai neretai rašo gana skirtingai. Tai nėra ir melas, juoba meluodamas pasitikėjimo neįgys, nes, anot autoriaus, „norint išlaikyti tą pasitikėjimą, kartais tenka pripažinti net ir savo negeroves“ (p.24). Taigi pvz. mūsų diplomatui aiškinant, kad Lietuva turi būti tuojau priimta į ŠAS (NATO), nes viskas jau padaryta, XX a. pabaigoje nepasakyti, kad Lietuvos ekonomika dar tik kyla, kriminoge-

ninė situacija prasta, kariuomenė tik kuriama ir pan., – būtų savęs, kaip diplomato ir apskritai Lietuvos diplomatijos, diskreditavimas apsišvietusios auditorijos akyse.

Gerai žinodamas JAV viešosios diplomatijos istoriją ir jos vertybę, autorius knygutėje plačiausiai pateikia amerikiečių patirtį, JAV VD institucijų aprašymą, amerikiečių VD pasiekimus šalčio karo laikais. V. Dambrava taip pat pateikia įspūdingas amerikiečių, britų, vokiečių, prancūzų, japonų išlaikytas sumas viešajai diplomatai, ir gal dėl to galimybių akiavizdas skirtumo nebebando aptarti Lietuvos viešosios diplomatijos laimėjimų, pastebėdamas vienu sakiniu: „Kai kurie Lietuvos ir karjeros, ir paskirtieji politiniai ambasadoriai dar gerai nesupranta viešosios diplomatijos reikšmės ir neįstengia efektyviai atlikti savo misijos“. Tiesa, tų ambasadorių, etikos sumetimais, konkrečiai nevadina, betgi visai be reikalo to teiginio neplėtoja ir neskelbia tą teiginį patvirtinančių abstraktesnių duomenų. Be to, ar tik apie ambasadorių veiklą reikia kalbėti, kai kalbame apie viešosios diplomatijos pasiekimus?

Ne paslaptis, kad Lietuvos ir net nedaug didesnių už ją valstybių, t.y. vidutinio dydžio valstybių, galimybės VD-joje yra kol kas labai skirtingos, kadangi Lietuvos ambasados netgi nėra atskirų pareigūnų viešajai diplomatai: iki šiol net didžiausiose valstybėse nėra atstovų spaudai, kultūrai, nėra skiriama lėšų kultūriniais renginiams, išskyrus atskirus atvejus, kaip pvz. Mažvydo knygos sukakties minėjimams. Nenuostabu, kad viskas Lietuvos VD srityje kol kas grindžiama jaunų diplomatų entuziazmu ir patriotizmu, pasitelkiant ir pagalbą užsienio lietuvių, ar netgi (atskiras atvejais) dėl kvalifikuotų žmonių ambasados stokos priverstinai aukojant kitas svarbias ambasados darbo sritis.

Tokiomis sąlygomis nesėkmės yra neišvengiamos. Labiausiai nevykusi viešosios diplomatijos pavyzdį visi gerai prisimename: bene už 370,000 JAV dol. 1994 m. tuometinė Lietuvos vyriausybė nupirkė straipsnį apie Lietuvą žurnale „Newsweek“. Ji buvo paruošta su klaidomis, nevakarietiškai, įdėta tik į rytinio JAV regiono žurnalo puslapius. Efekto nesijautė. Įdomu, kad su ambasada Vašingtone Vilnius prieš sutarties pasirašymą net nepasitarė. Nors ne kartą buvo siūlyta, nepasinaudota amerikiečių specialistų paslaugomis. Taip teveikiant, deja, esame priversti pripažinti: pralaimėjome įvaizdžio kautynes estams, kurie veikė drąsiau, įvairiau (ir ne tik JAV, bet ir Europoje), turėjo gerai paruoštą programą, kurią kietai ir nuosekliai vykdė ir centre (Taline), ir ambasadoje užsienyje.

Tačiau netgi esant ribotoms materialinėms galimybėms būna pasiekiami ir tikri pergaliai. Po išsivadavimo kovų Lietuva vis mažiau minima didžiųjų šalių spaudoje. Ji jau tampa normalia valstybe. Spaudos atstovai, paprašius parašyti apie Lietuvą, paprastai atsako: „Kas ten

pas jus sensacingai naujo, kad jūs prašote rašyti apie savo šalį?“ O atkreipti spaudos dėmesį atskirais atvejais būtina. Net ir didžiųjų valstybių spaudos dėmesio stokos atmosferoje kartais pavyksta tai padaryti. 1997 m. balandžio 6-10 d.d. JAV viešėjo gerai šioje šalyje žinomas politikas, Lietuvos seimo pirmininkas V. Landsbergis, kurio tikslas buvo, kiek įmanoma, paveikti būsimąsias ŠAS konferencijos Madride formuluotes, kad būtų minimos Baltijos valstybės, plėtimosi perspektyva ir mūsų narystės perspektyva, Ambasados Vašingtone, ALT-os, Tautos Fondo, JAV LB su derintomis pastangomis, numatant didžiulį spaudos interesą V. Landsbergio asmeniui, be oficialių jo susitikimų su žymiausiasiais JAV politikais, buvo specialiai koncentruotasi į viešosios diplomatijos sritį – suorganizuota dešimtys V. Landsbergio pokalbių spaudai ir radijui, išsiuntinėti paties Landsbergio straipsniai apie Lietuvos tikslus ir siekius.

Išspausdinti po vizito straipsniai, vienas po kito pasirodę pokalbiai su seimo pirmininku apie Lietuvos siekius, tikslus, užsienio politiką, pasiekė apie 15 milijonų amerikiečių (nuskaitant pokalbį PBS radijui, jo paskaitų politikams, laikraščių redakcijoms). Vienas amerikietis, perskaitęs W. Safire straipsnį apie susitikimą su V. Landsbergiu „The New York Times“, man taip pasakė: „Padarėte didžiulį dalyką ŠAS narystės labui – tas straipsnis vertas milijono dolerių, bet tokio nenupirksi ir už du“.

V. Dambravos darbo vertę sustiprina praktiniai ambasadų, VD specialistų darbų pavyzdžiai. Tiesa, jų nėra labai daug, o kai kurie mums dar sunkiai pritaikytini. Štai autorius kaip gerą pavyzdį nurodo Austrijos ambasadoriaus Vašingtone Helmut Turk veiklą (jį turėjau progą pažinti per keturis darbo Vašingtone DC metus). Turk buvo vienas iš Vienos operos balių JAV organizatorių; ambasadoje priėmė 75 šalių įžymybes, pats apvažiavo visas JAV valstijas, puikiai veikė kongrese ir t.t. Jei skaitytojas paklaustų, ar panašiai šiandien gali padaryti Lietuvos ambasadorius JAV, atsakyčiau aiškiai, išdrįsdamas pasiremti savo kuklia

(Nukelta į 6-tą psl.)

Vakarietiškas Vilniaus planavimas

Kanados urbanistikos instituto veikla Lietuvos sostinėje

ROMAS VAŠTOKAS

Vilniuje nuo 1994 m. vykdoma Kanados Urbanistikos instituto (Canadian Urban Institute, CUI) programa. Ją remia Kanados užsienio reikalų ministerija per Kanados Tarptautinės plėtros agentūrą (Canadian International Development Agency, CIDA). Programos tikslas – diegti naujus urbanistinio planavimo ir valdymo metodus, vartojamus Kanados miestuose, pagrįstus suinteresuotų pajėgų įtraukimu, bendradarbiavimu tarp savivaldybių. Stengiamasi skieisti įgytą patirtimą – rengti įvairius mokymo programas, seminarus, konferencijas, leisti informacinius leidinius. Nuolatous keičiamasi specialistais, skatinami abipusiai verslo ryšiai tarp Baltijos ir Kanados agentūrų. Pirmus du metus CUI Vilniaus skyriui vadovavo antropologas Romas Vaštokas. Nuo 1996 m. programos vadove tapo architektė Dalia Bardauskienė.

Naujoji patirtimi, įgyta viešint Kanadoje, Vilniuje yra vykdomi parodomieji planavimo projektai: „Žalias žiedas“ – nepramoninis ruožas aplink Vilniaus miestą, įkvėptas Otavos „Green Belt“ modelio; Žirmūnų gyvenamojo rajono atgavinimo projektas, remiantis Kanadoje įprastais planavimo metodais, įtraukiant visuomenę; buvusio Raudonosios armijos „Šiaurės miestelio“ pertvarkymo projektas, pagal Toronto ežero pakrantėje atliekamų pertvarkymus.

Rengiant minėtus projektus dalyvavo aukšto lygio patarėjai iš Kanados: Toronto miesto vyriausias planuotojas John Gladki, Toronto ekonominės plėtros korporacijos direktorius Erki Pukonen, Otavos savivaldybės ekonominio planavimo skyriaus viršininkas Eric McSweeney, buvęs Ontario provincijos turizmo ministeris Tom Gibson, paminklosaugos specialistas prof. Herb Stovel ir daugelis kitų.

Kanadiškos programos dėka iš Vilniaus į Kanadą buvo pakviesti 22 specialistai, kurie galėjo susipažinti su strateginiu, ekonominiu, turistiniu planavimu bei paminklosaugos sprendimais Toronto, Otavos, Kvebeko, Kalgario ir Vankuverio miestuose.

Programa stengiasi įtraukti ir kuo daugiau vietinių pajėgų Lietuvoje. Labai glaudžiai bendradarbiaujama su statybos ir urbanistikos bei kultūros ministerijomis, Vilniaus apskrities administracijos pareigūnais, Vilniaus miesto turizmo ir ekonomikos skyrių specialistais, Vilniaus Gedimino technikos universiteto bei Dailės akademijos dėstytojais, Lietuvos ekonominio tyrimo centru bei kitomis organizacijomis. Siekiama įgyti visų suinteresuotų dalyvių pasitikėjimą ir perduoti jiems naudingas žinias bei profesinių ryšių galimybes.

Pirmojo programos etapo rezultatas – leidinys „Vilniaus vizija 2015“, kuriame išdėstyta sostinės plėtros strategija. Taip pat išleistas informacinis leidinys „Vilniaus raida '95/96“, kuriame rašoma apie miesto socialinę, kultūrinę, ekonominę, ūkinę raidą, miesto valdymą bei gyvenimo kokybės vertinimą

skirtinguose Vilniaus gyvenamuosiuose rajonuose. Išverstas iš anglų kalbos ir išleistas leidinys „Europos urbanistikos chartija“ bei naujausias – „Vilniaus verslo veidas '97“, kuriame detalai apibūdinama investavimo aplinka sostinėje. Keletą kartų per metus išleidžiamas informacinis žiniaraštis „Vizija“ apie vykdomus projektus, apie naujas idėjas pagal kitų šalių, taip pat ir Kanados, pavyzdžius. Vilniaus bei respublikinė spauda daugelyje straipsnių rašo apie Kanados Urbanistikos instituto veiklą Vilniaus mieste.

Rengiamos mokymo programos savivaldybės valdininkų kokybei kelti. 1996 m. kursai „Teritorijų planavimas naujomis sąlygomis“ buvo surengti architektūros ir statybos skyriaus bei miesto planuotojų, o į sekančią regioninę konferenciją „Savivaldybės ekonominė plėtra – investicinės aplinkos gerinimas“, įvykusią 1997 m. spalio 7-9 d.d., buvo pakviesti ne tik Vilniaus, bet ir visos Lietuvos savivaldybių darbuotojai.

1997 m. spalio 27-31 d.d. Nidoje įvyko CUI surengta tarptautinė konferencija, skirta urbanistinio paveldo apsaugai. Dalyvavo specialistai iš Gudijos, Estijos, Kanados, Italijos, Latvijos, Olandijos ir Skotijos. Konferencijos rengėjams vadovavo patarėjas iš Montrealio prof. Herb Stovel, UNESCO paminklosaugos sąjungos (ICCROM) Kanadoje direktorius. Paskaitose patirtimi dalinosi Lietuvos paminklosaugininkai kartu su šios srities žinovais iš Vakarų.

Naujausias projektas, keletą metų rengtas kartu su Toronto savivaldybe – Baltijos šalių sostinių bendradarbiavimo sutartis su Toronto miestu. Vilniaus meras Rolandas Paksas, kartu su Talino ir Rygos merais, 1997 m. gruodžio 4 d. Toronte pasirašė ekonominio ir kultūrinio bendradarbiavimo sutartį su Toronto mere Barbara Hall. Su Vilniaus meru į Torontą buvo atvykę Kanados Urbanistikos instituto vadovė Dalia Bardauskienė ir Lietuvos verslininkų delegacija, kuri susitiko su verslo žmonėmis Toronte, pasakojo apie verslo plėtrą Lietuvoje, aptarė galimybes investuoti naujoje Baltijos ekonomijoje.

Būdamas Toronte, Vilniaus meras Rolandas Paksas, kartu su visa delegacija, dalyvavo Kanados lietuvių bendruomenės surengtame priėmime, bendravo su Toronto lietuvišiais verslininkais. Lankomiesi metu sostinės meras susitiko su Toronto miesto pareigūnais, domėjosi automobilių aikštelių įranga, turizmo ir pramogų įmonių plėtra Toronte.

Programos finansavimas užtikrintas dar vieneriems metams. Ji atlieka labai reikalingą darbą naujos demokratinės savivaldybės plėtroje. Kanadoje ji vertinama kaip viena sėkmingiausių CIDA programų Rytų Europoje. Jos tolesnė ateitis priklauso nuo Kanados užsienio politikos požiūrio ir pokomunistinės Baltijos valstybės bei nuo Kanados baltiečių bendruomenių pritarimo tokioms programoms.

Martynas...

(Atkelta iš 4-to psl.)

audringais plovimais. Ir ji buvo apdovanojama gėlių puokšte.

Po paskaitos Aida Bublytė O'Meara paskaitė Mažvydo poezijos ištraukas. Nutilus plovimams, LB valdybos ko-pirmininkė Ada Stungenė pakvietė visus į parapijos svetainę pasivaikinti ir pabendrauti su svečiais.

Priviačiame pokalbyje dr. Kaunas prisipažino, kad jis yra sužavėtas Amerikos lietuvių kultūrinio ir kūrybinio gyvenimo bei lygiu. Jis jaučiasi praturtėjęs išpučiais ir susipažinęs su užsienio lietuviu, ir visa tai perduos Lietuvoje. Dr. Kaunas yra dėkingas Vilniaus universitetui, jį išleidusiam į šitą visais atžvilgiais įdomią ir turiningą kelionę.

KLB tarybos suvažiavime 1997.XI.29 Anapilyje svarstant veiklos reformą Nuotr. R. S. Jonaitienės

Jaunimas pasisako veiklos klausimu KLB tarybos suvažiavime 1997.XI.29 Anapilyje. Kalba – A. Rašymas Nuotr. R. S. Jonaitienės

Dr. DOMAS KAUNAS taria žodį atidarant parodą Mažvydo katekizmo 450 metų sukakties minėjime Toronte Lietuvių Namuose 1997 m. lapkričio 30 d. Nuotr. R. S. Jonaitienės

Amerikos lietuvių fondo stipendininkai. Iš kairės stovi stipendijas įteikę Pello skirstymo komisijos pirm. dr. ANTANAS RAZMA ir LF tarybos pirm. ALGIRDAS OSTIS

Naujieji ateiviai Montrealyje 1947-1997

Atlikę prievoles darbus miškuose, kasyklose, įmonėse, šio pokario tautiečiai apsigyveno įvairiuose Kanados miestuose. Žymi jų dalis susitelkė Montrealyje, kur pasireiškė gyva lietuviškoji veikla

D. N. BALTRUKONIS

Pirmieji pokario ateiviai, atvykę iš Ontario miškų bei kasyklų, radome čia jau gerai įsikūrusį ankstyvesnės ateivijos lietuvių telkinį su viena seniausią Kanadoje Šv. Kazimiero parapiją ir "Vytauto Didžiojo nepriklausomų klubą".

Apie Šv. Kazimiero parapiją spietėsi įvairios religinės draugijos, veikė geras choras, vadovaujamas muz. A. Žižiūno. Klubas buvo socialinių poreikių ir užiegos vieta. Čia buvo baras, vyko gana gyva politinė veikla. Kaip ir visur to laiko lietuviškuose telkiniuose, lietuviai buvo pasiskirstę į dvi pagrindines sroves – kairiuosius ir dešiniuosius. Tarp šių diametriškai priešingų pusių vyko aršios grumtynės dėl to klubo vadovybės ir tinkamo jo panaudojimo. Vėliau, nusemus ankstyvesniems lietuviams, o naujiesiems ateiviams įsteigus naują parapiją su nauja Aušros Vartų šventove ir erdvia pokylių sale, šis klubas ėmė merdėti ir galutinai buvo likviduotas.

Tuo metu Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. J. Bobinas užsimojo perstatyti senąją šventovę. Jos vietą iškilo puošni šventovė su puikia pokylių sale.

Isteigus naują Aušros Vartų parapiją, Montrelio lietuviai suskilo į dvi dalis: rytinio Montrelio su Šv. Kazimiero parapija ir vakarinio Montrelio – su Aušros Vartų parapija. Gyviausia ir dinamiškiausia buvo vakarinė dalis. Čia telkėsi dauguma naujosios imigracijos lietuvių inteligentijos.

AV parapijoje buvo įsteigtas naujas choras, sutraukęs pačius geriausias Montrelio lietuvių balsines pajėgas. Šis choras tapo ne tik Montrelio, bet ir visos rytinės Kanados lietuvių pažiba. Jis koncertavo visuose didesniuose rytinės Kanados ir JAV lietuvių centruose. Šalia choro garsėjo ir gana pajėgus vyrų oktetas, su koncertais apkanęs daugumą rytinės JAV ir Kanados lietuvių telkinių.

Sporto srityje buvo gana pajėgus Montrelio "Tauro" klubas, keliolika metų labai sėkmingai žaidęs Montrelio krepšinio lygoje ir Š.A.L.S.F lygoje.

Montrealis buvo ir tebėra seniausio Kanados lietuvių "Nepriklausomos Lietuvos" laikraščio būstinė. Jam ilgą laiką iki savo mirties vadovavo senasis Lietuvos publicistas Jonas Karelis. Po jo sekė visa eilė redaktorių iki dabartinės – Birutės Nagienės, 1996 m. mirusio poeto Henriko Nagio našlės.

Kanados miško stovykloje Long Lac, Ont., 1947 m. rudenį ant medžių krūvos

Lietuviškoji veikla 1947-1997

Norint tiksliau apžvelgti Montrelio lietuvių veiklą 1947-1997 m. laikotarpyje, reikėtų parašyti išsamią naujosios pokario ateivijos istoriją. Tai pareikalautų labai daug intensyvaus tyrinėjimo. Čia bus tikrai žvilgsnis į praeities veiklą. O toji veikla galėtų būti maždaug taip suskirstyta:

1. Dainos vienetai (muzikai, chorai, solistai), 2. Tautinių šokių grupės, 3. Organizacijos, 4. Akademini sambūris, 5. Vaidybinė veikla, 6. Sportas, 7. Lietuvių dainų renginiai, 8. Lituanistinės mokyklos, 9. Periodika, įvairūs leidiniai, 10. Finansinės ir verslo įstaigos, 11. Religinės institucijos, 12. Lietuviška radijo valandėlė.

Šių dvylikos sričių veikla dabar taip atrodo. Vis dar gyvuoja Montrelio Aušros Vartų parapijos choras, remiamas pasižventusių veteranų – (ių), keleto jaunesnių choristų – (čių) bei iš Lietuvos atvykusių. Senokai jau nutilo J. Baltuonienės suburtas mergaičių "Pavasario" choras. Retsykiais dar sudainuoja jau nepilnos sudėties Vyrykto.

Dešimtmečiais visus žavėjęs mūsų jaunimo dainų ir liaudies instrumentų ansamblis "Gintaras" ir "Gintarėlis" jau kuris laikas nebeskamba. Jo energingas dirigentas ir ilgametis vadovas, muzikas Zigmas Lapinas, verčiamas amžiaus ir sveikatos sutrikimo, pasitraukė į ramesnį gyvenimą.

Iš organizacijų vis dar laikosi šiauliai, persitvarkę ir susijungę į bendrą kuopą. Jų veikla labai nukentėjo Lietuvon 1996 m. išvykus jų didiesiems šulams Aug. Mylei ir Juozui Šiaučiuilui. Didžiulę ir neužpildomą spragą Montrelio lietuvių gyvenime paliko ypač Juozas Šiaučius. Tai buvo žmogus, be kurio neapsieję ne tik šaulių organizacija, bet ir visa Montrelio Lietuvių bendruomenė. Tai buvo veikėjas, rašytojas, poetas, organizatorius, ilgametis "NL" valdybos pirmininkas ir aukšinių rąkų žmogus. Iš daugelio meno darbų jo projektuotas stovi Torontose Šv. Jono kapinėse paminklas šiauliams.

Skautų organizacija vis dar gyvuoja, papildoma naujo prieauglio ir sumaniai vadovaujamas veteranų – Romo Otto, Gintaro Nagio, brolių Piečaičių ir kitų.

Akademini sambūris jau nutilo. Sambūris ypač buvo sukrėstas sunegalavus ir pagaliau negrįžtamai iškeliavus jo viename iš didžiųjų šulų – akademikui, poetui dr. Henrikui Nagiui. Sambūris pasižymėjo savo metine Vinco Krėvės vardo premija, skiriama iškiliausiam lietuvių rašytojui.

Kadaise kaip meteoras Montrelio padangėje nušvitęs teatrinis kolektyvas, dalyvaujant Birutei Pūkelevičiūtei, L. Barauskui, Z. Lapinui, Vyt. Sabaliui, K. Veselkai, J. Akstinui ir daugeliui kitų aktorių, 1960 m. nustojo veikęs. Per 10-tį jie vaidino veikalus: B. Sruogos "Milžinų paunksmę", K. Borutos "Baltaragio malūną", B. Pūkelevičiūtės "Aukso žąsį", A. Rūko "Bumbulį ir Dundulį" ir kitus veikalus.

Sporto srityje keliolika metų Montrelio lietuvių garbę gynė "Kovo" krepšininkai. Ilgainiui jauni vyrai paseno. Kurį lai-

ką mūsų vyrukai bandė net ir ledo ritulį žaisti. Deja, ir pačiužas turėjo pakabinti.

Kanados lietuvių dienos – tie masiniai metiniai Bendruomenės renginiai Montrealyje paliko prieš 10 metų. O tai buvo laikai, kai kas 4 metai čia suvažiuodavo chorai, šokių grupės ir šimtai senų draugų, giminių, pažįstamų iš Ontario lietuviškų telkinių ir net iš rytinių JAV. Tai buvo neužmirštos, nepakartojamos dienos...

Šeštadieninė mokykla vis dar nepasiduoda laiko tėkmei. Nauji mokytojai pakeičia poilsininkus. Jauni tėveliai vis dar atveža savo pricauglį, kad bent kiek pasimokyty savo senelių lietuviškosios kalbos. Prieš kalėdas vis dar surengiam tradicinė eglutė, sutraukianti gerą būrelį mūsų jaunimėlio.

Periodinės spaudos darbas, kad ir sumažintu formatu, surentu dažniu, vis dar tęsia Kanados lietuvių spaudos veteranų "Nepriklausoma Lietuva". Ir tai daugiausia tik pasižventimų jos valdybos ir redaktorės Birutės Nagienės dėka. Minėtini Juozas Šiaučius redaguoti neperiodiniai leidiniai Lietuvių dienų ar įvairių sukačių progomis.

Vienintelė finansinė Montrelio lietuvių įstaiga "Litas" prieš porą metų atšventė savo 40 metų veiklos sukaktį. Tai gana tvirtai besilaikantis bankelis, gerai vadovaujamas Bruno Butotos. Prieš keletą metų "Litas" įsivedė naująsią kompiuterių sistemą ir atlieka visus bankinius patarnavimus.

Iš individualių įstaigų minėtinos yra Petro Adamonio draugų agentūra ir Juozas Skučo įsteigta "Baltica Investment Corporation". Broliai Alojzas ir Liudas Stankevičiai (Stankė) išvarė plačias vagas televizijos ir radijo baruose. Alojzas Stankevičius (Stankė) keliolika metų dirbo Montrelio prancūzų televizijoje ir turėjo savo knygų leidyklą, o Liudas Stankevičius nuo 1963.X.6 vadovauja lietuviškam radijo pusvalandžiui. Abu broliai yra parašę ir išleidę knygų įvairiomis temomis.

(Nukelta į 9-tą psl.)

Baltiečių universitete Pinneberge 1946 m. rudenį. Iš k. J. Matulaitis, viduryje J. Kudirka, III iš d. A. Daniliauskas, I iš d. B. Vingilis

SMITH MONUMENT CO. LTD.

(nuo 1919 metų)

- ▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
- ▲ Puošiamie lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
- ▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
- ▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. 416 769-0674

Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair),
Toronto, Ontario M6N 3P7

"Viešojo diplomatija"

(Atkelta iš 5-to psl.)

diplomatinio darbo patirtimi, – kol kas ne. Visų pirma vien užsimojęs aplankyti visas JAV valstijas Lietuvos ambasadorius susidurs su labai prozinu klausimu: iš kur imti lėšų toms kelionėms?

Su vienu Skandinavijos šalių ambasadoriumi draugiškai besišnekučiuodami apžvelgėme ambasadų tiesioginio poveikio Vašingtone DC rezultatus: 1996 m. vien jo rezidencijoje lankėsi ir buvo pavaišinti 7000 svečių...

Taip, mes tokių galimybių neturime ir greitai neturėsime, todėl pastoviai reikia ieškoti PR (Public Relations) srityje kitų galimybių, ypač pabrėžiant kultūrinius renginius. Dirbdami Vašingtone, 1994 m. padarėme tyrimą: viena mūsų darbuotoja, prisistatydama laisvę paprastą amerikietį-studente, paprašė dešimtį ambasadų atsiųsti jai literatūros apie jų atstovaujamą šalį. Neplonus siuntinius reprezentacinės literatūros ji tuojau pat gavo. Mūsų nuostabai, po 3-4 leidinius klientams įdėdavo į voką ir latviai ir estai. Su nerimu pranešėme apie tai vyresnybei. Kadangi centralizuotai iš ministerijos leidinių interesantams (moksleiviams, studentams, verslininkams, turistams) ir toliau negaudavome, atostogų metu Vilniuje juos pirkdavome iš privačių firmų patys, šimtais tempdavome savo lagaminuose į Vašingtoną ir platindavome; ant savo pečių gabenome ambasadais ne tik literatūrą, bet ir daiktus ambasados papuošimui: lietuviškus Lentvario kilius, Kauno tekstilinių gamintus užuolaidas, Jiesios porceliano indų servizus, lietuvių dailininkų tapytų paveikslų (beje, taip neretai darome iki šiol, nes Lietuva dar neturi savo diplomatinio pašto).

Dabar būklė gerėja, pamažu gauname vis daugiau leidinių reprezentacijai, kitais metais Lietuvos vyriausybė numatė padidinti lėšas ambasadoms šiai sričiai. Gėda pasakyti, bet reikia – juk prieš sovietų okupaciją Lietuvos atstovybė Vašingtone, DC, kiekvienam interesantui paprašius literatūros apie Lietuvą išsiųsdavo tris storokas knygas: kietais viršeliais anglų kalba. Taigi, kol kas dar tik artėjame prie prieškarinio lygio (kompiuterinės informacijos čia nepriskaičiuoju, nes jos tada nebuvo). Apskritai šiuo metu mums dar sunkiai pritaikomi net vidutinio dydžio valstybių VD taktiniai pavyzdžiai.

Ambasadų veiklos kryptis viešosios diplomatijos srityje neretai diktuoja pats gyvenimas. Esant literatūros anglų kalba stokai, Lietuvos ambasada Vašingtone savo įėjomis parengdavo leidinukus apie ekonomiką, investavimo galimybes Lietuvoje. Parašiau knygutę apie Lietuvos ambasados rūmų Vašingtone istoriją, kurią padėję išleisti JAV lietuviai. Ją įteikėjome kiekvienam ambasados svečiui. Su kolegomis Vytautu Žaliu, Edvardu Tuskeniu,

padedant Wisconsin Madison universiteto prof. Alfred Erich Senn, parengėme knygą anglų kalba apie Lietuvos istoriją XX šimtmečio tik gaila, kad jos pasirodymą St. Martin Press leidykla Niujorke, koreguodama savo leidybinius planus, nukėlė iki 1998 m. sausio), nes dalinti interesantams leidinių apie mūsų šalies kelią į nepriklausomybę nelabai buvo ką, o statistiniai leidiniai buvo išleisti labai prastos kokybės. Taigi sukomės. Manau, kad panašiai sukosi ir kitos Lietuvos atstovybės.

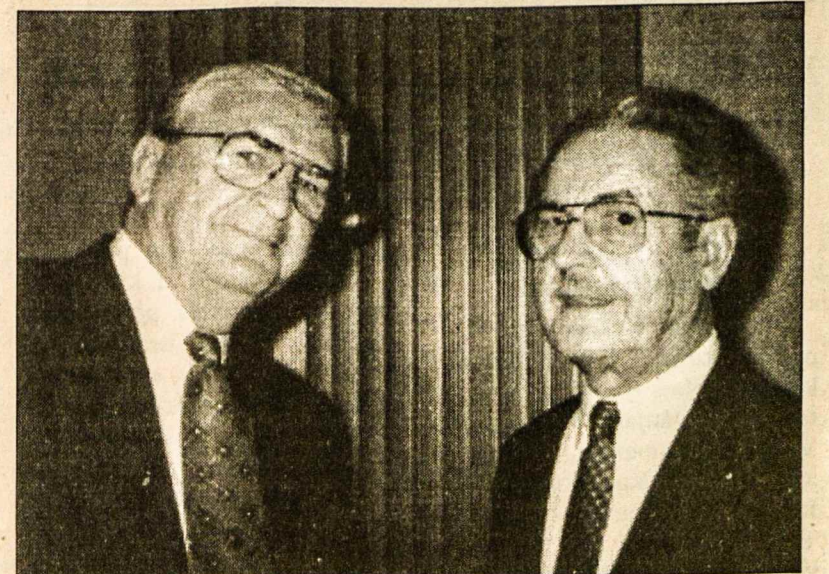
Svarbiausia V. Dambrovos darbo vertė – teorinis viešosios diplomatijos svarbos iškėlimas lietuvių skaitytojui, supažindinimas su jos abėcėle ir metodais. Lietuvių studentams ambasadorius V. Dambra, radęs laiko, tikiuosi paskaitys ne vieną paskaitą, kaip praktiškai rengti VD strategiją ir taktiką, kaip ją paveikliai įgyvendinti Lietuvos biudžeto ir galimybių skirtingose pasaulio šalyse rėmuose, nes jo leidyne, suprantama, temos lituanizacijai liko nedaug vietos. Dėl to reikia tik apgailestauti, nes ambasadorių Vytautą Dambrovą žinome kaip amerikiečių karjeros diplomata, neapleidusį lietuviškų reikalų, Lietuvos laisvės klausimo, publicistą, kuris turi ką prisiminti ir ką palyginti, moka parašyti ir papasakoti. Antra vertus, išsakytos čia kelios pastabos – ne kritika autoriui, nes negalima į ploną knygutę sudėti visko, o labiau pasiūlymai, kurie tegu bus paskata autoriui šį darbą tęsti, pldyti net iki vadovėlinio tipo knygos studentams-tarptautininkams.

Valstybės šiuo metu mažina lėšas VD, pertvarko struktūras (JAV, sakykime, viešosios diplomatijos įstaigos atsидuria po Valstybės departamentą "stogų"), tačiau VD klausimas mums, siekiantiems saugumo garantijų, narystės ŠAS ir ES yra gyvybiškai svarbus, kad tai lemiantis užsienio politiniams sluoksniams būtų gerai žinomas ir suprantamas. Kokios gi yra mūsų galimybės? Diplomatinuose sluoksniuose savo pozicijas išdėstome, juose pastoviai veikiam. Viešojoje diplomatijoje jos galėtų būti didesnės, todėl dėsningai kyla klausimas dėl didžiųjų ir mažųjų valstybių galimybių VD srityje, ir ne tik galimybių, bet ir jų prioritetų nustatymo Lietuvos diplomatai.

Tai dilema, kurią reikia ir teoriškai (o specialistams ir praktiškai) aptarti, numatyti Lietuvos viešosios diplomatijos prioritetus, kas mums vienu ar kitu metu kokioje konkrečiai valstybėje yra svarbiausia, ką pirmiausia kreipti dėmesį, nes visoms VD sritims Lietuvos diplomatijai tikrai neužteks jėgų. Gerai, kai ambasada turi išėjimą į reziduojamos šalies radijo stotį (aptariaus knygutės epizodas p.61-62), tačiau ar visose šalyse tai gali būti prioritetas? Žinoma, krašto planai sudaromi kasmet, ambasada planuoja ir daro tai, ką yra metui pradžioje numaciusi, tačiau reikalinga ir bendra strateginė pozicija, iš anksto išnagrinėta, pasverta ir aptarta.

Belieka tik ryžtingai pakvinti autorių naujam prisidėjimui prie rašomojo stalo, kad nenugrimztų užmaršin jo paties darbai, matyti kitų šalių diplomatinio atstovybių renginiai, jų taktika, geri ir sektini viešosios diplomatijos pavyzdžiai – juos reikia kruopščiai rinkti, nagrinėti, iš jų mokytis. O kai jau turime apie šią svarbią diplomatijos sritį parašytą ir išspausdintą pirmą darbą lietuvių kalba, tai galime tik dėkoti ambasadoriaus V. Dambrovos energijai, ryžtui ir jo nedžiūstančiai plunksnai. V. Dambrovos darbas kaip ir M. Mažvydo "Katekizmas", teigęs skaitymo ir mokymosi naudą, neabejotinai pasitarnaus lietuvių viešosios diplomatijos reikalui. Taigi autoriaus padaryta gera ir reikalinga pradžia.

● ISTORIJA moko, kad pirmoji emigrantų karta tik retai pasiekia tuos tikslus, dėl kurių paliko savo kraštą. Svarbu tad užkrėsti ir kitą generaciją savo idealų meile, uždegti įpėdinius.
J. ERETAS

Amerikos lietuvių fondo valdybos pirm. POVILAS KILIUS ir Pello skirstymo komisijos pirm. dr. ANTANAS RAZMA

Milijoninis fondas parėmė 100 studentų

Amerikos lietuvių fondas yra sukaupęs apie devynis milijonus dolerių ir iš jų palūkanų remia lietuviškąją veiklą

ALDONA ŠMULKŠTIENĖ, Čikaga

35-tasis Lietuvių fondo pokylis įvyko 1997 m. lapkričio 8 d., PLC didžiojoje salėje, Lemente. Jo metu studentams buvo įteiktos stipendijos.

Svečių buvo daug. Visi šnekučiavosi šventiškoje nuotakoje prieš vakarienę, grojant muzikai. Ramona Steponavičiūtė, šio pokylio vedėja, su savo padėjėjomis kasmet išradina išpuošiančiomis salę, pasveikino visus ir pakvietė Lietuvos garbės gen. kons. Vaclovą Kleizą tarti žodį.

Po to ji pakvietė LF v-bos pirm. Povilą Kilių tarti žodį. Jis sveikino atvykusius į LF 35 m. sukakties šventę ir vajuos užbaigimą. Kai prieš 35 m. keletui asmenų kilo mintis steigti milijoninį fondą, buvo manoma, kad tai sapnas. Šiandien LF beveik jau 9 milijonai dolerių!

Tai nuopelnas tų asmenų, kurie tą mintį puoselėjo – dr. Antanas Razma, sakė P. Kilius, tą mintį iškėlė. Jis suminėjo ir kitus LF to meto talkininkus ir dabar tebesidarbuojančius LF: tati dr. F. Kaunas ir dr. G. Balukas. Jis taip pat išvardijo ano meto LF tarybos ir valdybos narius, išreiškė padėką jiems ir visai lietuviškajai visuomenei.

LF kasmet gali skirti per pusę milijono dolerių lietuviškiems reikalams, o šiemet jau buvo paskirta 600,000 dol. Taip lietuviškos išlaikymo parama yra užtikrinta.

P. Kilius paminėjo pagrindinius LF laimėjimus: sukaupta jau beveik 9 milijonai dol.; per 6 milijonai jau paskirti lietuvių bei Lietuvai (per 1 mil.); lietuviškai veiklai išlaikyti per 35 m. buvo skiriama LF parama, bet jos kasmet vis daugiau reikia. Už tai turime sutelkti 10 milijonų, kad galėtume ir toliau sėkmingai remti. Jis dėkojo R. Steponavičiūtei ir jos talkininkėms, Alei ir dr. A. Razmoms, St. Barui ir kt., prisidėjusiems prie šio pokylio suruošimo. Po to R. Steponavičiūtė pristatė p. Gražiną Landsbergienę.

Po Aldonos Šoliūnienės skanios, kelių patiekalų vakarienos antrajai pokylio programos daliai vadovavo V. Kirvelaitis. P. Kilius pristatė TCF National Bank (buv. Federal Standard) pirmininką Michael Johnstone, kuris, pasisveikinęs lietuviškai, išreiškė viltį, kad lietuviai ir atcityje bendradarbiaus su jo banku, kaip su "Federal Standard" ir įteikė LF 1000 dol. čekį.

P. Kilius įteikė Pasaulio lietuvių centrui 50,680 dol. (matching fund). Anksčiau buvo pažadėta iki \$100,000 "matching fund", bet PLC iki šiol surinko per 50,000 dol., tai tiek pat pridėjo ir LF. Priimdamas čekį, A. Bakaitis dėkojo LF už paramą PLC planams – salės atnaujinimui. Salė PLC yra labai reikalinga. Salės atnaujinimo planavimas prasidėjo jau prieš keletą metų. Pernai padaryti architektūriniai planai ir pradėta telti pinigų. Jis sakė, kad tikisi, jog LF pokylis kitais metais galės būti jau naujoje PLC salėje.

Po to sekė stipendijų įteikimas pokylyje dalyvavusiems studentams (nedalyvavusiems jos bus pasiūstos paštu). Stipendijas įteikė LF tarybos pirm. A. Ostis ir Pello skirstymo komisijos pirm. dr. A. Razma. Pastarasis sakė, kad paskirta stipendijų beveik 100 studentų, kurių 60 yra iš Lietuvos, 36 iš JAV ir kitų šalių. Paskirtų stipendijų suma – beveik 90,000 dol. Jis džiaugėsi, kad gali paremti studentus. LF tarybos pirmininkas visa tai paaiškino anglų k. pokylyje dalyvavusiems svečiams.

R. Steponavičiūtė išvardijo šio pokylio talkininkes: Judy Sidrienę, Daivą Majauskienę, Liną Žliobienę, Sigitą Balzekienę ir Lidiją Rasutienę. Joms padėkojo ir įteikė po gėlę.

Po stipendijų įteikimo prasidėjo šokiai, grojant šauniam "Nemuno" orkestrui. Šokantieji dar ilgai sukosi, skambant lietuviškomis melodijoms, o nešokantieji šnekučiavosi ir dalinosi išpūdžiais.

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

savaitraštis, didelio formato, 10 puslapių,

reguliari metinė prenumerata – \$42.00,

rėmėjo – \$52.00, garbės – \$62.00

Naujam prenumeratoriui pirmiesiems metams – \$35.00

(JAV-se amerikietiškais)

Vardas, pavardė.....

Adresas.....

Siunčiu prenumeratą.....dol., auka.....dol.

Laikraščio adresas:

"Tėviškos žiburiai"

2185 Stavebank Rd., Mississauga,
Ontario, L5C 1T3, Canada

Norintiem susipažinti "Tėviškos žiburiai" siunčiami nemokamai šešias savaites. Prašome pranešti tokių asmenų adresus.

ADMINISTRACIJA

“Misionieriaus laišakai” - “Laiškai lietuviams”

Tų leidinių pradininkas – kun. JONAS BRUŽIKAS, žymusis misionierius, gimęs prieš šimtą metų Lietuvoje, miręs Pietų Amerikoje 1973 metais ir palikęs ryškius pėdsakus lietuvių tautos gyvenime

**KUN. K. J. AMBRASAS, SJ,
Montrealis**

Pageltusiose nuo pusšimčio metų lapuose įrašyta: “Šai jau ketvirtas iš eilės laiškas žengia per Jūsų slenkstį. Prašyčiau šiuos laiškus skaityti atidžiai, neišsiblaškius, parinktu laiku, sakysim, grįžus iš bažnyčios, kai širdis pakelta prie Dievo, o protas rimtai nusiteikęs. Galima skaityti ir kitu laiku, tik reikia pasiūlyti nuo triukšmo ir kitų išsiblaškimų. O jeigu laiškas skaitomose šeimoje arba draugų būrelyje, tuomet visi turi atidžiai klausyti. Prieš skaitymą reikėtų pasimelsti, pvz., sukalbėti ‘Tėve mūsų’ arba bent pakelti širdį prie Dievo...” – 1947 m. balandžio 21 d. iš Miuncheno rašė T. J. Bružikas.

Tada tas kuklus, vos aštuonių puslapių leidinėlis neturėjo net pavadinimo, todėl tiesiog ir buvo vadinamas laišku. Tikėtai vėliau, gal jau nuo 13-ojo sąsiuvinio, išleisto po metų, t. y. 1948 m. balandžio 1 d., atsirado rėmeliose apdėžiotas pavadinimas “Misionieriaus laišakai”.

Šitaip uolus Kristaus karys, atsidūręs Vokietijoje, kaip ir tūkstančiai kitų, kurie iš gimtosios žemės bėgo nuo raudonojo siaubo ir Vakarų, mėgino surasti kelią į savo tautiečių širdis. Ypač tu, kurie dėl įvairių priežasčių negalėdavo pasiekti šventovės, tu, kurie ieškojo, bet negalėjo rasti Dievo.

Tokie laišakai galėjo būti pasiųsti, parnešti ir namus kitų, perduoti ir kitokiais keliais pasiekti kur kas didesnį skaitytojų skaičių, negu galėdavo sutalpinti pabėgėlių barakai, laikinos šventovės ar lauko koplyčios.

Jau penkiasdešimt metų sukurkai nuo tų dienų, kai įkūrus rūpestis savo tautiečių vidiniu gyvenimu, nuo Lietuvos atplėštųjų šeimomis, vaikais, jaunuimais ir visais, kurie pakliuvo į negai-

lingą karo verpetą, privertė jėzuitą kun. Joną Bružiką griebtis plunksnos: ne tik žodžiu, bet ir raštu, nuosirdžia malda vienyti lietuvių prie altoriaus, burti į maldos ratelius, lankyti geografines pamaldas, neužmiršti po sovietiniu padu kenciančios Lietuvos.

Tuo metu, kai jėzuitas kun. J. Bružikas rašė pirmuosius sielovadinius savo tautiečiams laiškus, jau buvo penkiasdešimties metų (gimęs 1897. V. 20, Kauno apskr., Garliavos valsč., Tvarikiškių km.). Taigi šiemet jo šimtosios gimimo metinės.

J. Bružikas, baigęs kaimyninėje parapijoje įsteigtą Veiverių mokytojų seminariją, įstojo į Žitomiros kunigų seminariją, bet ten neilgai mokėsi. Netrukus grįžęs namo, 1922 m. baigė Žemaičių kunigų seminariją Kaune ir tais pačiais metais buvo įšventintas kunigu. Įstojo į Lietuvos universiteto Filosofijos-teologijos fakultetą, po trijų semestrų išvyko užsienin, kad Olandijoje ir Austrijoje galėtų gilinti mokslus.

1926-1931 m. buvo Kauno jėzuitų gimnazijos direktorius ir įsteigė Vyrų apaštalavimo sąjungą. Šešerius metus pabuvęs Amerikoje, vėl sugrįžo tėvynėn ir dirbo ligi 1940 m., kai Sasnavoje jį suėmė bolševikai įkalino ligi gyvos galvos Marijampolės kalėjime. Vokiečių metais Lietuvoje padirbėjęs, 1944 m. turėjo pasitraukti į Vakarų, kur kapelionavo, leido jau minėtus “Misionieriaus laiškus”, darbovo Brazilijoje, Argentinoje lietuviškoje bendruomenėje, o Urugvajuje (Montevideo mieste) kartu su kun. V. Mikalauku įsteigė lietuvišką parapiją, kurią mūsų dienomis tvarkė kun. Jonas Giedrys, SJ, neseniai išėjęs pensijon.

Kun. J. Bružikas Lietuvoje redagavo “Žvaigždę”, “Misijas”, rašė ir “Tiesos kelią”, spausdino

Švč. Jėzaus Širdies devyindienius, vertė lietuvių kalbon literatūros jaunavedžiams.

Dar, regis, taip neseniai pats mažas būdamas girdėjau kun. J. Bružiką pamokslus gimtojoje Sasnavos parapijoje, kur jis buvo sovietų saugumo suimtas ir pasodintas kalėjiman. Nors jo jau nėra gyvųjų tarpe, bet likę jo “Misionieriaus laišakai”, vėliau pavadinti “Laiškai lietuviams”, kun. J. Vaišnio rūpestingai redaguojami, tebeleidžiami Čikagoje.

Suprasdamas opiausius anų dienų gyvenimiškus reikalus, kun. J. Bružikas gyva, sklandžia sūduvietiška kalba rašė pirmuosiuose “Misionieriaus laiškuose” įvairiomis religinėmis temomis. “Mūsų Didžiai Gerbiamas Tautinis Delegatas kan. F. K. Počius jau gegužės pradžioje atsiuntė savo pastoracinį laišką, ragindamas visus tremtinius branginti Moterystės sakramentą... Moterystė – klausimas šiais laikais, ypač tremtyje, pasidarė toks opus, kad nuolat ir nuolat iš įvairių pusių reikia apie tai kalbėti ir rašyti...” (1947. V. 20), – sielojosi kun. J. Bružikas.

Ypatingai šis uolus ir mylintis gimtąjį kraštą sūnus rūpinosi ir skatino Lietuvos prisikėlimo viltį: “Jei Tau brangi Tėvynė, nenustok vilties, nenuleisk rankų, bet tinkamiausiomis priemonėmis rimtai pradėk kovą už ją ir laimėsi! Visiems aišku, kad patys vieni negalime laimėti kovos už laisvę. Esame per silpni. Į pagalbą turime kvieisti tokius talkininkus, kurie būtų galingesni už mūsų priešus. Ar yra tokių? Taip, yra! Tai Jėzus ir Marijos Širdys. Jodvi pirmosios siūlo sudaryti sutartį su mumis. Ši sutartis yra vadinama: meilės sutartimi, arba asmeniškų pasiaukojimų Švč. Jėzaus ir Marijos Širdims” (Miunchenas, 1947. VI. 15).

Tokie reikalavimai ir kovos ginklai, kuriuos anuomet prieš 50 metų pabrėžė kun. J. Bružikas Vokietijoje susibūrusiems lietuviams tremtiniams, tebegalioja ir šiandien.

AURELIJA M. BALAŠAITIENĖ

Vilniaus katedroje

*Palūžo spinduliai marguos vitražuos
ir ėmė žaisti plaukuose Madonos.
Šventieji, atsirėmę į kolonas,
Pasilenkia prie Kūdikielio mažo.*

*Aukštai voratinklius užgavo piano
ir leidosi ant spindincio altoriaus...
Tarp statulų ir marmuro piliorių
kažkas vis ieško švento talismano.*

*Išblyškęs angelas baltais sparnais plasnėja
ir marmuro žiedai jo rankose pražydo,
jų kvapas, kaip gėlės kvapios, pasklido
ir Kūdikieliui leidosi po kojų.*

*Virš kopulos balandis sidabrinis
ieškoti ėmė stebuklingo veido,
tyliai plasnodamas, kaip sapnas, nusileido
ant Kūdikielio spindinės krūtinės.*

*Skaisčiai pražydo akmeninės gėlės,
o marmuro šventieji ėmė eiti.
Vargonų aidas sidabrinės fletos
akimirka visus gyventojus prikėlė.*

*Staiga Mokytojų suvirpo lūpos
ir galvą lenkė Dievo Avinėlis,
lilijų taurės saulėn pasikėlė
ir jų žiedai ties Ostija sukupo.*

*Šventųjų kankinių pabunda akys,
o kraujas sunkias, kaip šventi rubinai,
ir meldžias dangiškieji cherubinai
lyg didelės, palaimintos plaštakės.*

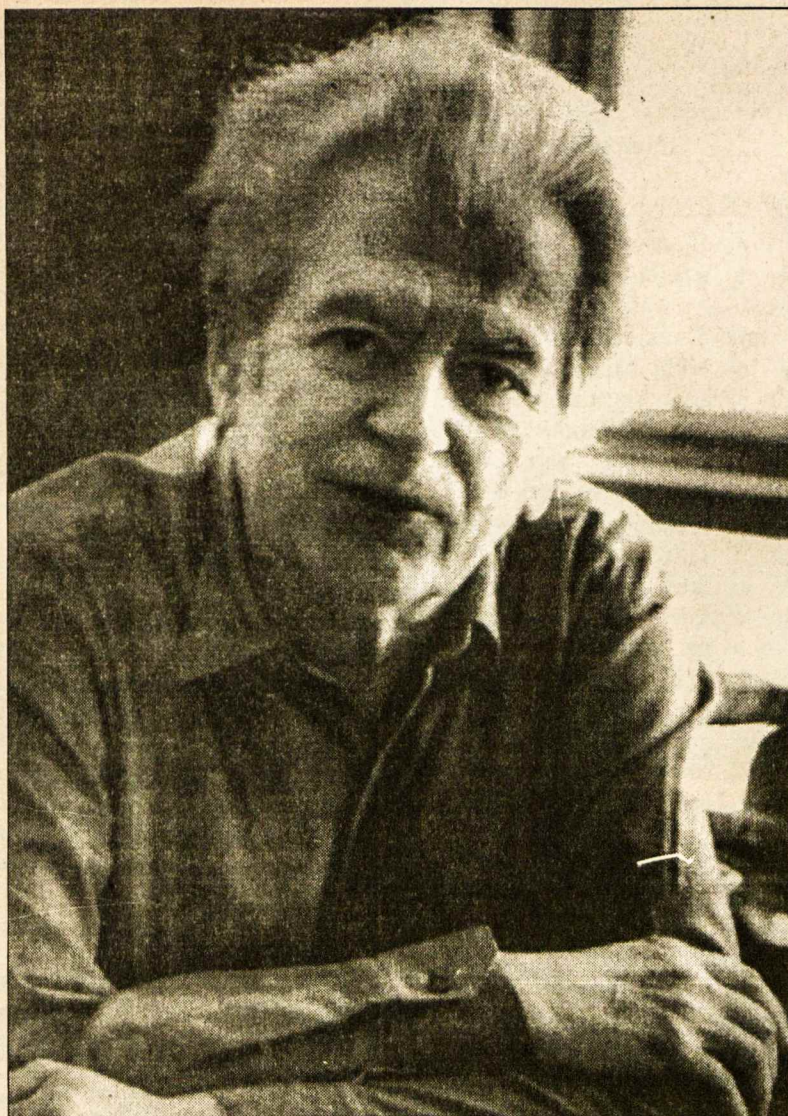
*Kaip debesis šventi, lėtai iškyla,
pakviptę mira ir sakais smilkalų dūmai...
Ekstazėje paskendę Dievo rūmai
lyg šventos arfos Dovydo prabyla...*

*Bet jau anapus kryžiaus saulė leidžias,
akordai nuskamba ir pamažu numiršta,
o rūkas mėlynas, kvapus ir tirštas
sugrįžta į gėlių maldingus veidus.*

*Taip pamažu, kaip tos benamės vėlės,
šventieji grįžta prie baltų kolonų,
o virš akorduose dar virpančių vargonų
skrajoja juokas Švento Kūdikielio.*

*Sustingo rožės, užsičiaupė lūpos,
vitražuose saulelydis paraudo.
Balandį grįžtančių dar šviesos gauda,
o angelai ir vėl sustingę klūpo.*

(Po koncerto Vilniaus katedroje)

Dr. KOSTAS OSTRAUSKAS, gavęs Lietuvių rašytojų draugijos literatūrinę premiją už dramatinį veikalą “Ketvirtoji siena” Ntr. Vyt. Maželio

Kostas Ostrauskas - laureatas

Kasmet Lietuvių rašytojų draugija skiria premiją už praėjusių metų geriausią grožinės literatūros veikalą, kurio autorius gyvena už Lietuvos ribų. Premija – 2000 dol. Jos mecenatas – Lietuvių fondas.

Dėl susidėjusių techninių aplinkybių paskyrimo procedūra susivėlino. Buvo sunku sudaryti ir 1996 m. išleistų knygų sąrašą, nes tuo nesirūpina nei autoriai, nei knygų leidyklos. Dabar, paprašius LRD valdybai, tokių knygų sąrašą sudarė “Tėviškės žiburiai” redakcija.

Deja, išleistų knygų sąrašas buvo kuklus, nes nėra lietuviškos institucijos, kuriai rūpėtų išvijos literatūros būklė, kuri ją organizuotų, skatintų, paremtų.

Kas tas laureatas?

Dr. Kostas Ostrauskas yra daugelio veikalų autorius. Jis gimė 1926 m. balandžio 5 d. Veiveriuose. Gimnaziją lankė Šančiuose, Kaune. Baigęs 6 klases, 1943 m. įstojo į Kauno Jaunimo teatrą, kur buvo aktorius ir drauge lankė dramos studiją. Vokietijoje 1946 m. baigė Liubeko lietuvių gimnaziją, iki 1949 m. lituanistiką studijavo Baltijos universitete Pinneberge, kartu lankydamas dainavimo studiją.

Į JAV atvyko 1949 m. Nuo 1950 Pensilvanijos universitete Filadelfijoje studijavo balistiką ir slavistiką, specializavosi lietuvių literatūroje pas Vincą Krėvę. Studijas magistro laipsniu baigė 1952 m., o filosofijos daktaro laipsnį gavo 1958 m. Bendradarbiavo spaudoje, nuo 1954 m. – Lietuvių enciklopedijoje. Rašė daugiausia apie muziką ir lietuvių literatūrą. Nuo 1952 m. dirbo universiteto bibliotekoje Filadelfijoje, nuo 1958 m. buvo Muzikos bibliotekos vedėjas.

Jo dramos “Kanarelė”, “Pypkė” statytos Amerikos lietuvių teatruose. Išleido keletą knygų, kur vyrauja trumpi dramos veikalai. Jiems būdinga kūrybinių priemonių taupumas, glaudi kompozicija, ribotas veikėjų skaičius. Temos įvairiausios, ypač literatūrinės, pvz. “Vaižgantas”, kur yra tik vienas veikėjas. Ieško naujų kelių, naujų staigmenų ir sprendimų. Jo dramų stilijuje daug humoro.

Ilgą laiką gyvenęs Filadelfijos artumoje, 1997 m. pradžioje dr. Kostas Ostrauskas persikėlė gyventi į St. Petersburg Beach, FL.

● RASYTOJAS negali nematyti, kad religijos jėga, ypač tikėjimo į apreiškimą, šiandieną yra silpnėjęs kaip betkurioje žmonijos istorijos epochoje. Vis daugiau ir daugiau vaikų auga be tikėjimo į Dievą, be tikėjimo į atlygį ir bausmę, į sielos nemirtingumą ir net etikos galiojimą (Nobelio laureatas Isaac Bashevis Singer).

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Sol. Juozė Augaitytė (1906-1996), Lietuvos operos lyrinis sopranas, mirusi ir palaidota Filadelfijoje, pirmųjų mirties metinių proga 1997 m. spalio 6 d. buvo prisiminta jos vardo metinės premijos įsteigimu geriausiai Stasio Šimkaus konservatorijos dainavimo klasės studentei. Tūkstančio litų stipendijai fondą išvijoje įsteigė velionės vyras inž. Česlovas Tamašauskas, artimos bičiulės Salomėja Narkeliūnaitė, Valė Buinienė, Ona Mikulskienė bei kiti jos talento gerbėjai. Premijai buvo pasirinkta Klaipėdos konservatorija, nes ją įsteigė ir jai vadovavo kompozitorius St. Šimkus, kai joje 1925-27 m. mokėsi būsimoji solistė J. Augaitytė, o jis rūpinosi ja kaip savo dukra. Ji dalyvavo jo laidotuose ir surengė tik jo kūrybinių koncertų pirmosios mirties metinėms. Klaipėdos konservatoriją dabar puošia St. Šimkaus portretas, o iš Filadelfijos su premija skirta tūkstančio litų stipendija Klaipėdon buvo atvežti ir du velionės J. Augaitytės portretai. Vienas jau pakabintas toj pačioj salėj priešais St. Šimkaus portretą.

Pirmajai J. Augaitytės premijos laureatei išrinkti buvo surengtas Klaipėdos konservatorijos dainavimo studentų koncertas. Vertintojų komisija, neįstengusi išrinkti pačios geriausiosios, stipendinę premiją, padalytą po 500 litų, paskyrė dviem ketvirtokėms: Daivai Kusaitei (pedagogės V. Balsytės klasė) ir Reginai Šiaulinskaitėi (pedagogo Vytauto Kliuškino klasė). Premijos buvo įteiktos konservatorijos salėje spalio 6 d. vakarą. Jas atvežė Ona Mikulskienė, iš Vilniaus atvykusi su Lietuvos kultūros ministerijos atstovu Vaciu Juodpasiu, “Lietuvos” dainų ir šokių ansamblio meno vadovu Pranu Budriumiu. Vakaro programą atliko laureatės Daiva Kusaitė ir Regina Šiaulinskaitė, Audronės Purlienės vadovaujamas merginų choras ir kanklių ansamblis su vadove Vida Zeleniene. Antroji šio vakaro dalis konservatorijos menėje, uždegus žvakutes, buvo skirta vaišėms ir J. Augaitytės prisiminimui bei jį atspindinčiai parodėlei.

Suvalkijos dailės galerija Vilkauskio rajono Paežerių dvare rūmuose jau atidaryta čikagietis dail. Magdalenos Stankūnienės batikos darbų ir dail. Napoleono Ordos (1807-1883) Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės pilių bei rūmų litografijų paroda. Sovietmečiu šie rūmai buvo paversti sandėliu. Atgimstančioje Lietuvoje juos bandė atsiimti buvusio savininko J. Vailokaičio užsienyje gyvenančios giminaitės. Jų bandymas buvo nesėkmingas. Pagalbinėse patalpose gyvenusios kelios šeimos dabar jau iškraustytos. Pats pastatas atiduotas dvoro rūmų muziejiaus reikálams. Tuose rūmuose veikiančią Suvalkijos dailės galeriją papildys jau steigiamas Vilkauskio krašto muziejus. Rūmuose taipgi rengiami koncertai.

Baigiantis M. Mažvydo “Katekizmo” išleidimo 450 metų sukakties minėjimams, Remigijus Misiūnas “Lietuvos aidą” 1997 m. spalio 7 d. laidoje priminė ankstesnę “Katekizmo” 400 metų sukaktį 1947 m. Tada dar buvome pokarinės Vokietijos DP stovyklose. Tad M. Mažvydo “Katekizmo” pasirodymo 400 metų sukaktį paminėti buvo pasitenkinta Dilingene ėjusio laikraščio “Mūsų kelias” leidėjo ir vyr. red. Domo Peniko (1907-1969) išleisto Fausto Kiršos poezijos rinkinio “Tolumos”, turėjusio sukaktuvinių 1547-1947 metų datą. Didžiausio dėmesio tada susilaukė du F. Kiršos eilėraščiai – “Smūtkelis” ir “Laiškas obelaitėms”, pasižymėję nuotaikos vientisumu ir išraiškos paprastumu. Pasak R. Misiūno, pagrindinis “Tolumų” motyvas buvo Lietuva, o pats rinkinys – tarsi netektos tėvynės simbolis. Fausto Kiršos eilėraščius praturtino grafiko Viktoro Petravičiaus (1906-1989) dvidešimt aštuonių iliustracijų. Didžiosios jų dalies tematika buvo suderinta su F. Kiršos eilėraščių turiniu. Poezijos rinkinys “Toluma” buvo išleistas 3.000 egzempliorių tiražu, 500 egzempliorių atspausdinus ant geresnio popieriaus. Jų 300 buvo numeruoti, su poeto ir dailininko autografais ir specialiu V. Petravičiaus linoraižiniu “Mes keliaujame”.

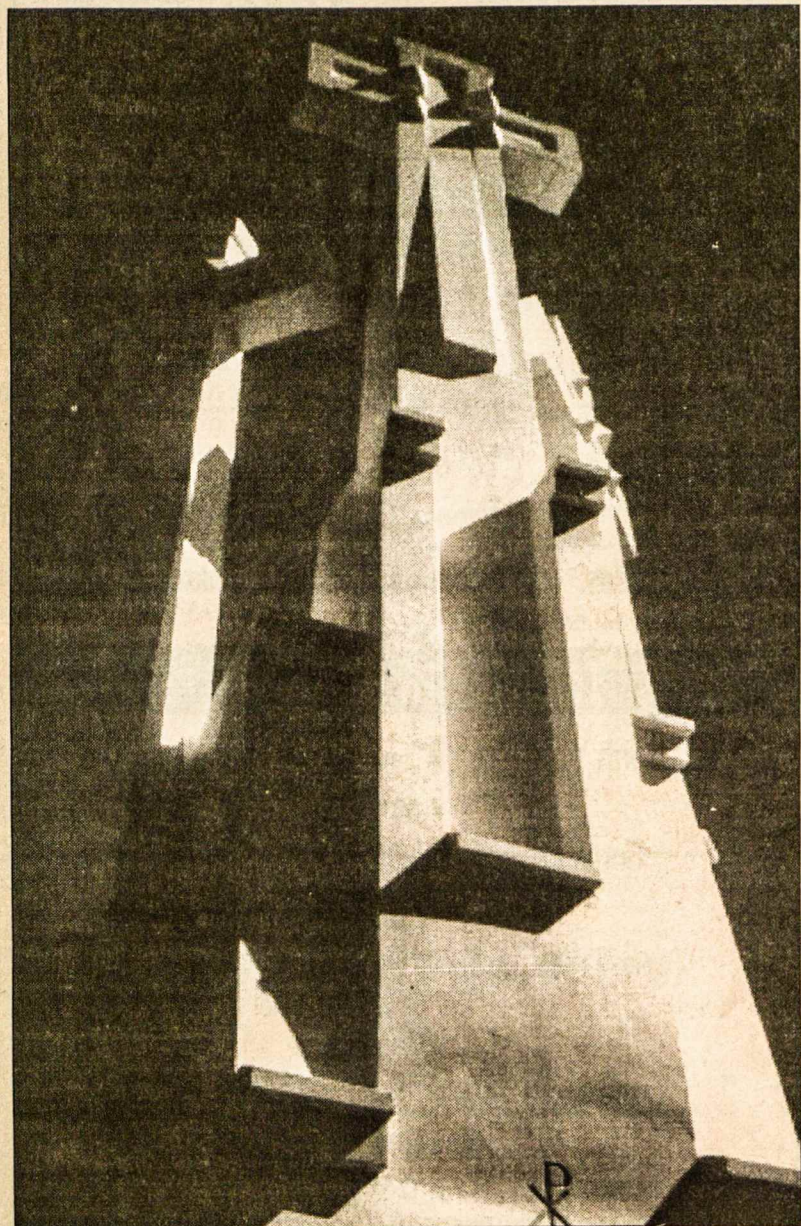
ELTOS trumpame pranešime, paskelbtame “Lietuvos aidą” 1997 m. lapkričio 7 d. laidoje, rašoma: “Vyriausybė pritarė Kūno kultūros ir sporto departamento, Lietuvos tautinio olimpinio komiteto, seimo ir JAV lietuvių bendruomenės atstovų komisijos siūlymui surengti antrąją Lietuvos tautinę olimpiadą ir šeštąsias pasaulio lietuvių sporto žaidynes Lietuvoje 1998 m. birželio pabaigoje ir liepos pradžioje”.

Poetas Justinas Marcinkevičius 1997 m. gruodžio pradžioje buvo apdovanotas specialia Lenkijos rašytojų PEN klubo premija už talentingai atliktą Adomo Mickevičiaus “Pono Tado” vertimą lietuvių kalbon. Premiją iš Varšuvos atvežė ten viešėjęs Vilniaus universiteto polonistikos katedros vedėjas Algis Kalėda. Esą ten įvykusiame pokalbyje su Lenkijos PEN klubo pirm. Jaceku Bochenkiu buvo džiaugiamasi, kad šį A. Mickevičiaus kūrinį taip tobulai yra išvertę du Lietuvos poetai – Vincas Mykolaitis-Putinas ir Justinas Marcinkevičius. Buvo apgailestaujama, kad pastarasis negalėjo pats atsiimti premijos Varšuvoje. Tikimasi, kad jis Varšuvon galės atvykti kitą kartą į savo poezijos rečitalį. Juk dabar tų puikių vertimų dėka Adomas Mickevičius iš tiesų tampa bendru lenkų ir lietuvių poetu.

Premijas Lietuvos žurnalistas už jų pastangas, išaiškinančias ekonominius bei kriminalinius nusikaltimus, 1993 m. įsteigė dr. Kazys Bobelis ir Jurgis Bobelis. Joms kasmet litais panaudojama 2.000 JAV dolerių. Šiemet šios Bobelių premijos žurnalistas buvo paskirtos jau trečią kartą. Pirmąją 2.800 litų premiją laimėjo “Kauno dienos” korespondentė Audronė Kanapickienė, paruošianti ekonomijos priedą “Argumentai”, antrąją 1.200 litų – Marijampolės “Suvalkiečio” žurnalistas Vytautas Karsokas, trečiąją 1.000 litų – “Gyvenimo šaltinių” žurnalistas Juozas Šiupšinskas. Premijos po 800 litų paskirtos žurnalistams: “Akiastatos” atstovei Virginijai Grigaliūnienei, Kėdainių rajono “Sargo” atstovui Vincui Ramanauskui ir Molėtų rajono “Vilnius” atstovei Nijolei Antanavičienei. Tokia 800 litų premija įteikta ir Marijampolės policijos kriminalinio skyriaus viršininkei Genutei Snapkauskenei už jos veiklą, padėjusią išaiškinti kriminalinius nusikaltimus.

Lituanistikos vasaros kursas užsieniečiams Lietuvoje dabar jau rengia Vilniaus universitete 1990 m. įsikūrusi Lituanistikos studijų katedra, jame organizuojanti ir metines studijas. Šiemetiniams vasaros kursams vadovavo Virginija Stumbrienė, administracinis jų reikalus tvarkė Loretta Vilkienė. Vasaros kursai pradedantiems ar jau pažengusiems trunka mėnesį arba dvi savaites. Už mėnesį reikėjo mokėti 2.000 litų, už dvi savaites – 1.280. Pažengusieji galėjo pasirinkti ir tik kalbinį kursą, o kalbantys lietuviškai – paskaitas etnokultūros, literatūros, mitologijos temomis. Daugelis kursantų buvo apgyvendinti Vilniaus Saulėtekioje esančiuose studentų bendrabučiuose. Savaitgaliais jų laukė apsilankymas Trakuose, Rumsiškėse, Kaune, Kryžių kalne.

Išvijos architekto Jono Muloko (1907-1983) premiją jauniems Lietuvos architektams yra įsteigęs Kalifornijoje gyvenantis jo architektas sūnus Rimas Mulokas. Ją paskiria speciali vertintojų komisija, konkursiniu būdu įvertinusi viešai apžiūrai pateiktus Lietuvos aukštųjų mokyklų būsimųjų architektų diplominius darbus. Premija paskiriama geriausiojo diplominio darbo autoriui. Šiemetinė peržiūra įvyko Vilniaus dailės akademijoje. Peržiūrą su savo auklėtinųjų geriausiais diplominiais darbais įsijungė Vilniaus Gedimino technikos universitetas, Vilniaus dailės akademija, Kauno dailės institutas ir Vytauto Didžiojo universitetas. Vertintojų komisija, vadovaujama Lietuvos architektų sąjungos pirm. Leonardo Vaičio, geriausiu pripažino ir Jono Muloko premiją paskyrė Vilniaus dailės akademijos magistrantui Ramūnui Mikalaukui už Šv. Jono Bosko saležiečių centro Vilniaus Lazdynuose projektą. Šio darbo vadovas – Vilniaus dailės akademijos prof. Vytautas Čekanauskas. V. Kst.

Trijų kryžių kalnas Vilniuje, žvelgiantis aukštyn
Nuotr. A. Biliūnienės, 1997 m.

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje telefonas: 905 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.45 v.r. iki 12.45 v.p.p. ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 62 milijonus dolerių

MOKA UŽ:	IMA UŽ:
90-179 d. term. ind.2.25%	Asmeninės paskolas nuo 7.50%
180-364 d. term. ind.2.75%	Sutarties paskolas nuo 7.50%
1 metų term. ind.3.25%	Nekiln. turto paskolas: Su nekeičiamu nuosimčiu 7.50%
2 metų term. ind.3.75%	1 metų 5.75%
3 metų term. ind.4.25%	2 metų 6.25%
4 metų term. ind.4.50%	3 metų 6.50%
5 metų term. ind.5.00%	4 metų 6.60%
1 metų GIC-mėn. palūk.3.00%	5 metų 6.75%
1 metų GIC-met. palūk.3.75%	Su keičiamu nuosimčiu 5.45%
2 metų GIC-met. palūk.4.00%	
3 metų GIC-met. palūk.4.50%	
4 metų GIC-met. palūk.4.75%	
5 metų GIC-met. palūk.5.25%	
RRSP, RRIF ir OHOSP2.00%	
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.3.75%	
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.4.00%	
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.4.50%	
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind.4.75%	
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind.5.25%	
Taupomąją sąskaitą2.00%	
Kasd. pal. taupymo sąsk.2.00%	
Kasd. pal. čekių sąsk.2.00%	
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.2.75%	

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai **"INTERAC" kortelė**

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

BVL ELECTRICAL ENGINEERING Licence E-2392

Taisau senas ir įvedu naujas:

- ELEKTROS INSTALIJAS
- VĖSINIMO SISTEMAS
- ŠALDYTUVUS
- SKALBIMO MAŠINAS
- ELEKTRINES PLYTELES
- DŽIOVINTUVUS
- KITUS BUITINIUS ĮRENGIMUS

Skambinti Vytaut. tel. 200-8960 arba 236-9071, Toronto. Greitas – sąžiningas – pigus patarnavimas. Visi darbai garantuoti pagal susitarimą.

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & HEATING

Taisau ir įvedu

- Centrinės šildymo ir A/C sistemos
- Skalavimo mašinas, džiovintuvus
- Oro drėkintuvus (Humidifiers)
- Indų plovimo mašinas, viryklas
- Šaldymo sistemos, šaldytuvus

Atlieku dujų, vandentiekio (plumbing), elektros darbus.

Skambinti R. Jareckui
tel. 416 370-3539 arba 416 740-9650 Toronto
(Nemokamai atvažiuoju į kainoti)

ROYAL LEPAGE

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižaduo mielai ir sąžiningai patarnauti

Lina Kuliavienė

2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2
Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

DRAUDA

Gyvybės – verslo – namų – automobilių – sveikatos – kelionių – pensijų (RRSP, RRIF)
Greitas ir tikslus patarnavimas. Skambinkite

JUOZUI EIMIUI RAMUI
tel. 239-7733

namų 766-5857 FAX 234-5187
CHOLKAN INSURANCE BROKERS LIMITED
3836 BLOOR ST. W., ETOBICOKE, ONTARIO M9B 1L1
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

BLOOR & HAVELOCK PARDUOTAS į namas – \$219,900.
DUPONT & ANNETTE – 8 kambariai, 2 virtuvės – \$159,900.

Skambinti

TEODORUI STANULIUI
SAŽINGAS IR GREITAS PATARNAVIMAS
RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A9
(2 blokai į vakarus nuo Lietuvių namų)
tel. 416 769-1616 FAX 416 769-1524

Savo tautos naikintojų ieškotojas

Naujas leidinys apie Simoną Wiesenthal'į, kurį laiką dirbusį naciams, vėliau tapusį jų medžiotuju

KAZYS BARONAS, Vokietija

Vokietijos knygų lentynose pasirodė Simono Wiesenthal'io biografinė, parašyta Hella Pick (vertimas į vokiečių kalbą), kurią jo veiklą kritiškai vertina buvęs Izraelio slaptosios tarnybos Mossad viršininkas Isser Hazel, tvirtindamas, kad S. W. net piršto nepridėjęs prie Eichman'o gyvenamos vietos suradimo. I. Hazel yra didžiausias S.W. kritikas, bet ir pasaulinė žydų organizacija abejoja S.W. veikla, o jos laikuriečiai tiesiog jį laiko nepatiku.

Viena S.W. biografija buvo anksčiau parašyta Alan'o Levi, tačiau lordo Weidenfeld'o prašyta Hella Pick žymiai nuodugniau aprašė S.W. gyvenimą, pasinaudodama iki šiol nežinoma archyvine medžiaga. Autorė teigiamai vertina S.W. darbą, tačiau mato ir dėmes.

S. W. gimė mažame Bucač m. (apie 100 km į pietus nuo Livno). Šis miestelis iki Antrojo pasaulinio karo priklausė Lenkijai (Galicijoje gyvena daugiausia ukrainiečiai, K.B.). Jau nystė S.W. praleido Lvice, kurį 1941 m. užėmė Vokietijos kariuomenė. S.W. pateko į darbo stovyklą – geležinkelio dirbtuves. Turėdamas dipl. inžinieriaus ir architekto profesijas, jis buvo žymiai geresnėje padėtyje už kitus internuotus žydus ar lenkus. Tai ir sukliudė daug abejonių dėl jo veiklos. Pvz. Bruno Kreiskis (žydų tautybės, Austrijos užsienio reikalų min. ir vėliau kancleris, K.B.) įtaria jį bendradarbiavimu su Gestapo.

Su darbo stovyklos viršininku Adolfu Kohlrautu S.W. sudarė "tylią sutartį", – braižė geležinkelio dirbtuvių planus, kuriuos A. Kohlrautz pasirašydavo kaip savus. Taip jie tapo beveik draugais, o S.W. buvo apsaugotas nuo išvežimo į Dachau ar

Auschwitz konc. stovyklą. Teisingai H. Pick pažymi: S.W. buvo privilegijuotų sąrašų. Rangovai piniginiiais kyšiais bei maistu stipriai jį remdavo. S.W. niekuomet neįsitraukė į sąrašus. Ar jis remdavo kitus žydus, autorė nieko nesako. Rangovai jam įteikdavo didelės pinigų sumas, kurių dėka jis turėjęs įtaką ir į savo viršininką, užtikrinęs ir jam pastovų darbą, nes dirbtuvės buvo plečiamos kiekvieną savaitę. S.W. darbas nacinėje Vokietijoje buvo išskirtinis. Tai gi čia ir yra jo tamsioji dėmė.

Iš kitos pusės, dirbtuvių viršininkas širdyje nebuvo didelis naciis, vengė susikirtimų su žydais ar lenkais. Jis net perspėjęs S.W. kad gyvenimas stovykloje paastrėsias ir patarė jam bėgti. Pats A. Kohlrautz 1944 m. žuvo rytų fronte.

S.W. paklausė vokiečio patarimo ir įsijungė į lenkų partizanų eiles. 1944 m. pateko į vokiečių rankas, patyrė kelių koncentracijos stovyklų gyvenimą. Pagaliau rado "pastovią" vietą Matthausen stovykloje.

1945 m. jį išlaisvino amerikiečiai. Netikėtai S.W. perėjo į naują profesiją – nacių ir jų bendradarbių paiešką. Jo darbas kirtosi su Izraelio Mossad žvalgyba, kuri nacių bei jų bendradarbių "tyliu keliu" žudėdavo. S.W. Linz'e, Austrijoje, įsteigė dokumentų centrą. Autorė Hella Pick pažymi, kad tik S.W. sumanumo dėka Argentinoje buvo sugautas Eichman'as, o tą visą "darbą" užbaigusi Mossado žvalgyba.

Pagarbė S.W. tuo savo darbu, ypač kai perkėlė savo įstaigą iš Linz'o į Austrijos sostinę. Taip pat H. Pick aiškina, kodėl iki 1970 m. Eichman'o suėmimas priskiriamas vienam asmeniui. Esą Ben Gurion (Lenkijoje gimęs Izraelio poli-

SIMON WIESENTHAL

tikas, buvęs min. pirmininkas, K.B.) nenorėjęs kompromituoti Izraelio žvalgybos Mossado ir priskyres visą "darbą" S.W. Tik 1975 m. slaptosios tarnybos viršininkas Hazel galėjęs viešai atidengti visas Eichman'o suėmimo paslaptis, visą žvalgybos atliktą darbą. Tad visai suprantama, kodėl H. Pick kiek mažiau vertina S.W. darbą nacių medžioklėje.

Gan platų žvilgsnį autorė meta į Bruno Kreiskio ir S. Wiesenthal'io ginčą. Tai savos rūšies dvikova, kuri tęsiasi iki pat Austrijos kanclerio B. Kreiskio mirties. Žydų kilmės B. Kreiskis visai kitom akim žiūrėjo į nacių ir jų bendradarbių – jį stengėsi juos įjungti į demokratines Austrijos respublikos gyvenimą, atidarė jiems duris net į politinę veiklą. S.W. ėjo kitu keliu. Keista betgi, kad jis pritarė B. Kreiskio norui K. Waldheim'ą padaryti Austrijos prezidentu. Mat Austrijos socialdemokratai skandavę dideliais antinacizmo šūkiais, o B. Kreiskis ėjęs Austrijos socialdemokratų pirmininko pareigas! Tuo būdu S.W. norėjęs B. Kreiskį sukompromituoti. (K. Waldheim'ą žydai kaltino jų tautiečių išvežimu iš Graikijos ir koncentracijos stovyklas. Mat K.W. ten buvo aukšto laipsnio karininkas, K.B.). Tik po dvejų metų jis pakeitęs savo nuomonę.

Biografijos autorė S.W. priskiria prie žmogaus bei mažumų teisių kovotojų. Iš kitos pusės, S.W. garbina dešinieji radikalai – sionistai. Jis niekuomet neužstojęs palestiniečių trėmimų, nesmerkęs išpuolių. Autorė ypač vertina jo kovą su nacionalistų sąjėdžiu Europoje, tačiau nesupranta jo reiškiamų simpatijų tautiniam bei sionistui sąjūdžiui Izraelyje.

Spėju, kad autorė yra izraelitė, nes savo 506 psl. studiją užbaigia tokiais sakiniais: "S.W. yra pavyzdys ir gal net gyvenimo didvyris. Ir ne tik žydų didvyris, bet ir didvyris mūsų laikotarpiu". (Pasinaudota Miuncheno "Sueddeutsche Zeitung" dienraščiu).

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių Namus)
Tel. 416 535-6252
Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lėšiai (contact lenses).

Queen Travel International Ltd ALGIS MEDELIS
133 Roncesvalles Ave.,
TORONTO, Ont. M6R 2L2 Tel. 416 531-4800

Kelionės į visus kraštus, visomis oro linijomis!
Į Vilnių: nuo spalio 1 d. specialia sutartimi su Lietuvos avialinija nupigintos žiemos sezono kainos ir pritaikomos skrendantiems iš Halifakso, Montrealio, Otavos, Toronto, Edmontono, Kalgario ir Vankuverio.

REMKIME SAVAJO ORO LINIJĄ!
Tik mes išrašom bilietus ant LAL bilietų šaknelių!
Tikimės, kad šios kainos yra tikrai geriausios visoje Kanadoje! Pasitikrinkite – ir tada skambinkite ALGIUI MEDELIUI. Pas mane atvažiuoti nėra būtina – kelionę sutvarkysiu telefonu, bilietus pristatom! Asmeniškai susitikti su manimi Queen Travel įstaigoje galite trečiadieniais tarp 11 val. ryto ir 5 val. vak., arba kitu Jums tinkamu laiku, iš anksto susitarus.
ALGIS MEDELIS

MEDELIS CONSULTING
45 Forest Heights Str., Whitby, Ont. L1R 1T7
Tel. 1-905-666-9086 FAX 1-905-666-9183
ALGIS ar STEFA MEDELIAI
Visos paslaugos atskleidžiant Jūsų gimes iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienį. PER 7 DARBO DIENAS JŪSŲ GIMINĖS LIETUVOJE TIESIAI Į RANKAS PERDUODAM AMERIKIETIŠKUS DOLERIUS. GARANTUOTA!

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS PARAMA

AKTYVAI per 106 milijonus dolerių

MOKA:	IMA:
2.25% už 30-89 dienų term. indėlius	už asmenines paskolas nuo.....7.50%
2.50% už 90-179 dienų term. indėlius	už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu (fixed rate)
2.75% už 180-364 dienų term. indėlius	1 metų.....5.75%
3.25% už 1 m. term. indėlius	2 metų.....6.25%
3.75% už 2 m. term. indėlius	3 metų.....6.50%
4.25% už 3 m. term. indėlius	4 metų.....6.60%
4.50% už 4 m. term. indėlius	5 metų.....6.75%
5.00% už 5 m. term. indėlius	
3.00% už 2 m. GIC mėn. palūk.	
3.75% už 1 m. GIC invest. pažym.	
4.00% už 2 m. GIC invest. pažym.	
4.50% už 3 m. GIC invest. pažym.	
4.75% už 4 m. GIC invest. pažym.	
5.25% už 5 m. GIC invest. pažym.	
2.00% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	su keičiamu nuosimčiu.....4.95%
3.75% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	
4.00% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	
4.50% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	
4.75% už RRSP ir RRIF 4 m. term. ind.	
5.25% už RRSP ir RRIF 5 m. term. ind.	
2.00% už OHOSP (variable rate)	
2.00% už taupymo sąsk. (gyv. drauda)	
2.00% kasd. pal. čekių sąsk.	
3.75% už JAV dol. 1 m. GIC	
2.75% už JAV dol. kasd. pal. sąsk. (US dol. Sav. Acc.)	

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje

Nemokama narių gyvybės drauda (taupymų sąsk.) pagal santaupų dydį iki \$2,000.
Nemokamas čekių, sąskaitų, piniginių perlaidų ir kelionės čekių (traveler's cheques) patarnavimas. Gaunama kelionių drauda nariams ir svečiams iš kitų kraštų. Nekilnojamo turto paskolų (mortgage) drauda (Credit Union Insurance Services). Persiunčiame pinigus (Wire transfer) į Lietuvą ir kitus kraštus.

KASOS VALANDOS

- Pirm., antr., ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
- Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. – 8 v.v.
- Šeštadieniais nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.

SKYRIAI:

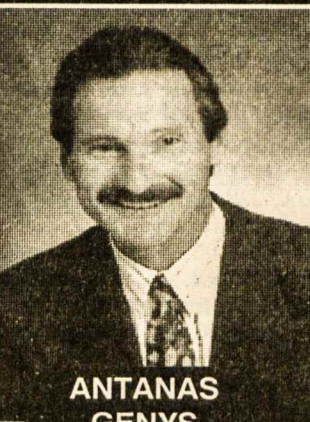
Lietuvių Namuose – 1573 Bloor St. W., Toronto ON M6P 1A6
Telefonas: 416 532-1149
Etobicoke – 2975 Bloor St. W., Toronto ON M8X 1C8
Telefonas: 416 207-9239

"SAMOGITA"
Knygų rėškia
meniška įrėša
knygas bei žurnalus
A. PLENYS
3333 Grassfire Cres., Mississauga,
Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

PRINTING
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus. Prieinamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
66 Mimico Ave., Toronto Ont., M8V 1R3
Savininkas Jurgis Kuliešius

Sutton
GROUP

ANTANAS GENYS

PAŽADU JUMS

24 valandų

tarnybines paslaugas,
greitą dėmesį,
sąžiningumą,
išsamią informaciją.
Prašau skambinti šiandien

tel. 416 236-6000

pirkimo ar pardavimo klausimais

sutton group – assurance realty inc. realtor
5415 Dundas St. West, Suite 300, Etobicoke, Ont. M9B 1B5

Į Lietuvą su Nordland Express

Siuntiniai laivu • Oro paštu

Pinigų perdavimas • Prekybiniai pervežimai

Nordland Express 1650 Bloor St. W.,
Toronto, Ontario, Canada M6P 4A8
Darbo valandos: Nuo pirmadienio iki penktadienio
9 v.r. iki 6 v.v.

Toronto 416 535-5000

Skyrius: North York 164 Willowdale Ave., North York, Ont.
416 222-4021
Hamilton Alfredas Zorkus
905 522-9966
London Jonas ir Marytė Narusevičiai
1055 Guildwood Blvd.
519 657-1751
Montreal Andrejs Vitols
105 56th Ave., Lachine
514 637-9102

Už Toronto ribų 1-800-561-3113

Toronto Maironio mokyklos tėvų komitetas (dalis) prie kalėdinių vaišių. Iš kairės sėdi: J. Sederavičius, R. Rusinienė, I. Petrauskienė, V. Punkrienė, pirm. B. Batraks; stovi – A. Vanagas, A. Paulionis, P. Šarūnas. Nuotr. R. Paulionio

Travel Centre

KELIONĖS Į LIETUVĄ 1997/98

Teiraukitės apie mūsų žemas SUPER SAVING kainas

*** Sutvarkome keliones į visus pasaulio kraštus ***
(Lėktuvų bilietai išrašomi mūsų įstaigoje)

*** Parūpiname kelionės, sveikatos ir lankytųjų draudus ***

Skambinkite Audronei arba Leenai, tel. 416 483-0555 (Toronto)

Tel. (iš kitų Kanados miestų) 1-800-263-7454, faksas 416 440-4179

191 Eglinton Ave. E. Toronto, Ont. M4P 1K1

Registracijos # 02556148

Dr. DAIVA NORKIENĖ

ŠEIMOS GYDYTOJA

Mielai priima naujus pacientus
(416) 767-7725

2150 Bloor Street West (prie Runnymede), Toronto, Ontario M6S 4V7, Suite 205
(pirmame aukšte)

RE/MAX West Realty Inc.

Re/max West įstaigoje ilgiausiai dirbantis agentas

♦ 25 metai namų remonto patyrimas ♦ Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patyrimas ♦ Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.

RE/MAX West Realty Inc.

1678 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A9

Skambinti bet kuriuo metu įstaigos tel. 416 769-1616, namų – 416 532-5893

Nemokamas namų įvertinimas

Astra Travel & Services Inc.

1600 Bloor St. W., Toronto, (priešais Lietuvių Namus į vakarus) Ontario, Canada, M6P 1A7

LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA SIŪLO:

- * Kelionės į Lietuvą * Kelionės į šiltus kraštus * Draudai *
- * Bilietus atvykstantiems iš Lietuvos (pristatymas į namus per vieną parą) *
- * Dokumentų vertimą * Išskvietimų sutvarkymą ir išsiuntimą *
- * Dideles nuolaidas dažnai keliaujantiems *
- * Sąžiningą, rūpestingą patarnavimą ir žemas kainas *

Kreipkitės visomis darbo dienomis

TEL: 416 538-1748 FAX: 416 538-4390

Prieš norėdami pirkti ar parduoti namus, kreipkitės į

RUBY REAL ESTATE LTD., Broker

27 John St., City of York, Ontario M9N 1J4

Tel. (416) 249-RUBY(7829)

Profesinis nekilnojamos nuosavybės reikalų tvarkymas

SKAMBINKITE:

Victor E. Rudinskas, Chief Broker,
B.Eng., M. Eng., P.Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A.

ARBA

Dr. Leona Rudinskas, Associate Broker

Jūs galite sutaupyti už teisinį patarnavimą

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation

1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

KL Fondo kapitalas daugiau kaip 2 milijonai dolerių yra neličiamas. Palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai Kanadoje ir Lietuvoje.

Per 30 veiklos metų KLF paskyrė 1.3 milijonus dolerių lietuviškai kultūrai menui ir švietimui.

Testamentuose neužmirškite Kanados lietuvių fondo (Lithuanian-Canadian Foundation).

Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Naujieji ateiviai Montrealyje 1947-1997

(Atkelta iš 6-to psl.)

Du pagrindiniai veiksniai

Iš dviejų Montrealio lietuviškų parapijų liūdniausioje būklėje yra atsiderusi Šv. Kazimiero, – seniausia ir pirmoji lietuviška parapija Kanadoje. Jos 1956 m. pastatyta neogotiško stiliaus šventovė galėtų būti pasididžiavimu bet kurios lietuviškos bendruomenės. Gaila, kad ši šventovė yra neperkeliamas... Jau seniai nutilo jos choras. Maldininkų vis mažiau susirenka. O ši šventovė yra labai puiki giedojimui su gera akustika. Joje 1987 m. buvo atlikta H. Nagio ir A. Stankevičiaus (Stankeš) sukurta kantata – "Kryžių ir Rūpintojėlių Lietuva". Kantatoje giedojo jungtinis Montrealio lietuvių choras su mūsų solistais – Gina Capkauskienė, Ant. Kebliu, a.a. Vaclovu Verikaučiū ir S. Žiemelyte.

Šv. Kazimiero parapijos jaunatviškai atrodantis klebonas kun. dr. F. Jucevičius vis dar išmaningai tęsia šios bendruomenės gyvavimą. Šis malonus žemaitis yra puikus pamokslininkas, filosofas, kelių knygų autorius... Gaila, kad tokia puiki šventovė yra vis mažiau aplankoma ir jos talentingas klebonas vis mažiau girdimas...

Aušros Vartų parapija

Ši 1950 m. įsteigtoji parapija su 1955 m. pastatyta šventove gyvuoja, palaikoma keleto veiksmų. Jos išmintingasis steigėjas ir statytojas kun. dr. Jonas Kubilius, SJ, parinko gerą vietą, labai patogią geografiniu atžvilgiu: prie greitkelių ir prie Jolicoeur požeminio stoties.

Antra – šventovė ir parapijčiai telkiasi dar gyvatingame vakariniame Montrealio priemiesčių rajone ir sutraukia tautiečius iš visų keturių pusių.

Trečia – klebonijos patalpose yra įsikūręs bankelis "Litas" įneša daug gyvatingumo ir papildomų pajamų parapijai. Čia pat seselių namuose ir Montrealyje šeštadieninė mokykla su "Rūtos" klubu ir biblioteka.

Nuo 1950 m. AV parapijos choras čia išgyveno savo didybės laikus. Choras, tuomet vadovaujamas A. Keblio, diriguojamas Mme M. Roch ir vėliau jauno kompozitoriaus Alekso Stankevičiaus (Stankės) su garbomis apvažinėjo Ontario lietuvių centrus, Bostoną, Niujorką. Aplankė ir net Lietuvą, kur 1991 m. atliko kantatą "Kryžių ir Rūpintojėlių Lietuva" Žemaitijoje.

Šioje parapijoje gimė ir mirė mergaičių "Pavasario" choras, jaunimo sambūris "Gintaras" ir "Gintarėlis", scenos mėgėjų grupė ir sporto klubas "Kovas". Deja, visi šie kolektyvai liko tik prisiminimuose.

Laikas neigiamai veikia ir visą parapiją. Kas metai per Vėlines klebonas paskaito vis ilgėjančią mirusiųjų parapijiečių sąrašą. Štai jau ir garbingo amžiaus sulaukęs klebonas kun. J. Aranauskas, SJ, tyliai pasitraukė į altariato gyvenimą. Jo

vieta užėmė iš Lietuvos atvykęs kun. K. Ambrasas, SJ.

Tačiau, ar pavyks naujam klebonui sulėtinti parapijos mažėjimo tempą? O ir jaunųjų parapijos šeimų vis mažiau atsiranda. Be to, vienas po kito vis kitur išvažinėja veiklūs ir labai reikalingi jauni ir net vidutinio amžiaus žmonės.

Šiek tiek vilties tiekia grupelė iš Lietuvos atvykusių jaunų šeimų ir pavienių vaikinių bei merginų. Deja, tik maža dalelė jų aktyviai jungiasi į mūsų veiklą. Daug jų yra labai abejingi lietuviybės išlaikymui bei anksčiau atvykusiųjų sukurtą paveldą išsaugojimui.

Lieka tik viltis, kad šis 50 metų klestėjęs lietuviškas židinys ir visos kitos jo institucijos dar ilgai gyvuos Montrealio padingėje....

Red. prierašas. Šie straipsniai, kaip ir pats autorius pastebėjo, tėra trumpi žvilgsniai į plačią montrealiečių veiklą. Vis dėlto reikėtų pažymėti, kad aktyviai reiškėsi ir tebesireiskia KLK Moterų draugijos AV parapijos skyrius, pasižymėjęs svariais renginiais.

Grupė lietuvių laive, plaukiančiame Kanadon, su laivo virtuvės darbininkais

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Kanadoje dvikalbiškumas oficialiomis kalbomis yra pakilęs iki 17% (1991 m. - 16%), tačiau daug daugiau prancūzų (41%) praktikuoja dvikalbiškumą negu anglų (tik 9%).

Kanados aukščiausiojo teismo sprendimu (gruodžio 12 d.) čia buviantys turi konstitucinę teisę į savo protėvių žemes, dėl kurių nebuvo pasirašytos sutartys. Šis klausimas yra opiausias Atlanto pakraštyje ir Britų Kolumbijoje. Sprendimas gali pakenkti miško ruošos (logging) ir kalnakasybos pramonėms.

Britų Kolumbija skiriasi nuo kitų provincijų čia buvusių reikalavimais dėl žemių klausimu, nes joje mažai žemės paskirta pagal sutartis. Provincinė ir federacinė valdžia dalyvauja derbose su atstovais iš 75% visų 102,000 provincijos čia buvusių.

Teismo sprendimas reiškia, kad Britų Kolumbijos čia buviantys turės teisę pareikšti savo nuomonę prieš valdžią išduodant leidimus pvz. dėl miško ruošos pramonės arba ekonominės plėtros ir gamtos išteklių srityse. Jie taip pat dalyvaus gamtos išteklių tvarkyme.

Vienas iš svarbiųjų šio nuosprendžio pasekmių yra, kad teisiškai bus priimami čia buvusių parodomai, "oral history" pasakojimai, galintys įrodyti, kad žemė istoriškai priklauso čia buviantiems.

Naujosios Toronto "megacity" meras Mel Lastman kaltina Ontario premjerą Mike Harris dėl nenumatytų išlaidų, kurias provincija užvertė savivaldybėms. Ontario finansų ministras Ernie Eves gruodžio viduryje pranešė, kiek savivaldybės turės perimti paslaugų iš provincijos. Jo teigimu, joms nieko nekainuos, bet jos turės sumažinti biudžetus \$565 mln. Toronto 1998 m. teks nukirpti 3.2% biudžeto - \$163.6 mln.

Provincija perims švietimo išlaidas, bet savivaldybės reikės sumokėti už socialines pašalpas (welfare), patalpas (social housing), vaikų globą, transportą (GO transit), policiją ir kitas sritis, kurias anksčiau finansuodavo provincija. E. Eves teigia, kad tai yra įmanoma

ma be nuosavybių mokesčių pakėlimo, tačiau M. Lastman nesutinka, pasipiktinęs, kad premjeras "melavo".

"Imperial Tobacco" bendrovė nutarė neberemti meno ir kultūrinių renginių nuo 1998 m. spalio mėn., kai turi įsigaliooti tabako kontrolės įstatymas Bill C-71. Šis įstatymas leis sporto arba kultūros renginių reklamos užimti tik 10% vietos tabako produktų skelbimui. Taip pat neleidžiama tabako produktų reklamuoti per radiją, kioskuose, didžiosiose iškabose (billboards), autobusuose ar par-

duotuvėse.

Paramos sustabdymas pakens "Du Maurier" džazo festivaliui, pernai pritraukusiam daugiau kaip 700,000 žiūrovų į Torontą, taip pat "Du Maurier" teniso turnyras, "Harbourfront" šokių festivaliui bei golfo turnyras.

Dr. Mark Taylor "Physicians for a Smoke-Free Canada" organizacijos pirmininkas sakė, kad pakeliant cigarečių kainą 2 centais galima atgauti tabako firmų \$60 mln. paramą.

Ministeris pirmininkas Jean Chretien pareiškė, kad valdžia neketina panaikinti tabako kontrolės įstatymo, nors kai kurie pakeitimai gali jį sušvelninti. RSJ

SKAITYTOJAI PASISAKO

KONKURSAS MOKINIAMS

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Varėnos skyriaus taryba dėkoja, kad "TŽ" išspausdino straipsnį "Kalba pirmieji partizanai", užrašytą Varėnos I vidurinės mokyklos XI klasės mokinės Giedrės Tamulevičiūtės.

Sunku Lietuvoje surasti šeimą, nepalietą bolševikinio genocido. Vieni, karo nuniokotais keliais bėgo į vakarus, kitus sunaikinimui vėžė į Sibirą, grūdo į kalėjimus-konc lagerius. Likusius Lietuvoje "savo noru" bruko į kolchozus – amžina baudiavą. Tik maža dalis priplaukėliu purvinais batais kartu su okupantais braidė kančių, asarų ir kraujo jūroje skėstančioje mūsų tėvynėje, džiaugėsi bolševikų "rojum".

Laikas apgydė tautos fizinio genocido žaizdas. Deja, dvasinio genocido poveikis daug skausmingesnis. Bolševikų ideologai nuo pat kūdikystės nuodijo kiekvieną per mokyklas, organizacijas, formuodami naują "homo sovieticus" asmenybę.

LPKTS Varėnos skyriaus taryba atkreipė ypatingą dėmesį į jauni-

mo patriotinį auklėjimą. 1994-1995 m.m. Varėnos raj. dešimtyje vidurinių mokyklų 10-12 klasių mokiniams paskelbė "Laisvės kovų ir kančių istorija" konkursą. Jis jau tapo tradiciniu. Šiais m.m. įvyks trečią kartą.

Mokiniai noriai dalyvauja, išsami atsakinėja į pateiktus klausimus. Raštu pateikia savo kūrybos darbus bei užrašytus tėvų ar senelių pasakojimus. Komisija sudaryta iš vidurinių mokyklų lietuvių kalbos ir istorijos mokytojų, konkurso organizatorių, pirmininkaujant istorikui seimo nariui Algiiui Kasėtai, vertina mokinių darbus. Geriausieji apdovanojami piniginemis premijomis bei vertingomis knygomis. Konkurso remia Kanados Hamiltono "Senjorų klubas", radijo laidų "Gintariniai aidai" vedėja L. Stungevičienė, Kanados lietuvių fondas ir kt.

Šiais metais konkursą mėginame praplėsti visoje respublikoje, tikimės paramos iš švietimo ir mokslo ministerijos.

V. Kazilionis, LPKTS Varėnos skyriaus tarybos pirmininkas

Vilija Valiūskienė,

diplomuota pianistė-pedagogė, priima mokinius nuo 4 m. amžiaus fortepijono, dainavimo, teorijos pamokoms. Taip pat ruošia konservatorijos egzaminams. Moko visomis savaitės dienomis, gali atvažiuoti į mokinio namus.

Tel. 416 531-1906

Adresas: 12 Bartlett Ave (Bloor ir Dufferin), Toronto, Ont. M6H 3E6.
Fax 531-1906

Perkat ar parduodat namą? Patikėkit šį rūpestį man. Aš jums sąžiningai patarnausiu.

Gintautas Tumosa

TEL. 416 769-1616

Nemokamas namų įvertinimas

RE/MAX West Realty Inc., REALTOR®
1678 Bloor Str. West, Toronto, Ont. M6P 1A9

Registruota masažo terapeutė

Ramona Girdauskaitė, B.Sc., R.M.T.

20 High Park Blvd., Toronto.

Gydomas masazas ("Craniosacral Therapy")

Priima pacientus pagal susitarimą

Telefonas 416 536-5437

Su gydytojo nurodymu dauguma privačių sveikatos draudos bendrovių (extended health care benefits) gydymą masażą padengia pilnai ar iš dalies.

Dantų gydytoja

Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.

1553 Hurontario Street, (į pietus nuo QEW)
Mississauga, Ontario L5G 3H7 **Tel.: 905 271-7171**

Taip pat gydytoja priima pacientus ketvirtadieniais
1588 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7
(Priešais Lietuvių Namus)

Tel.: 416 530-1070

Dantų gydytojai

Dr. J. E. BIRGIOLAS, D.D.S.

Dr. S. DUBICKAS, D.D.S.

Dr. R. KARKA, D.D.S. M.S. Dip. Orth.
(Orthodontist)

Telefonas 416 763-5677

2373 Bloor Street West
(Prie Jane St.)

Advokatas

VIKTORAS E. RUDINSKAS,
B.Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A., P.Eng.

Tel. 416 240-0594

27 John St., Second Floor
Weston, Ontario M9N 1J4
(arti Lawrence ir Weston Rd.)

Lengvai pasiekiamas autobusu nr. 79 (Scarlett Road) nuo Runnymede požeminio stoties.

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.

PACE, JOHNSON

5110 Dundas ST. W.
(tarp Islington ir Kipling gatvių)
Etobicoke, Ont. M9A 1C2

Tel. 416 236-3060
Fax 416 236-1809

CMD INSURANCE SERVICES INC.

Dėl visų rūšių draudus Jūs galite kreiptis į **Walter Dresher (Drešerį)**, taip pat naujos automobilio ir namų draudos reikalais; į **Rimą Drešerienę** kreiptis jau apdraustų automobilio ir namų reikalais ir į **Ričardą Drešerį** – dėl visų komercinių draudų.

1945 Dundas St. E., Suite 215, Mississauga, Ontario, L4X 2T8

Tel. 905 624-4866, 1-800-665-3406
FAX 905 624-8238

CMD Insurance Services Inc.

Nekilnojamo turto įkainojimas – mortgičių, mokesčių, turto ir kt. Kreiptis į **Rick Drešerį tel. 416 233-3334**

DRESHER Appraisal Ltd.

Nekilnojamas turtas. Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse. Kreiptis į **Valterį ar Rick Drešerius**

Tel. 416 233-3334
DRESHER Real Estate Ltd.

Patarnavimas - greitas ir tikslus!

V. DAUGINIS – telefonai 416 762-4232, 905 822-7376

Lilija Pacevičienė – telefonai 416 762-4232, 519 853-3652

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *

* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA - INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
2 Jane Street, Suite 204 (kampas Jane ir Bloor), Toronto, Ont. M6S 4W3
416 762-4232 FAX 416 762-5588

Ačiū sveikinusiems

KRISTAUS GIMIMO IR NAUJŲ METŲ proga "Tėviškės žiburiai" darbuotojos daug kas sveikino iš Lietuvos, Kanados, JAV ir kitų kraštų, linkėdami geriausios sėkmės laikraščio leidyboje. Negalėdami padėkoti atskirais atsiliepimais, reiškiami šiomis eilutėmis nuoširdžiausių padėkų visiems sveikinusiems ir linkime gausios Viešpaties palaimos bei geriausios sėkmės Naujaisiais metais. Jūsų sveikinimai – tai malonus dėmesys šiam savaitraščiui ir padėrinimas toliau dirbuotis spaudos srityje, kad ir sunkėjančiomis sąlygomis.

"TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI"

TORONTONT

Anapilio žinios

– Mūsų šventovėje buvo puikus kalėdinis koncertas prieš Berniolių Mišias. Programoje dalyvavo: smuikininkė Audra Šarpytė su kameriniu ansambliu, solistai – Slava Ziemelė ir Rimas Paulionis, ir mūsų parapijos choras, vadovaujamas muz. Jono Govėdo. Kalėdų rytą puikiai giedoję ir visus žavėję "Angeliukai", vadovaujami muz. Nijolės Benotienės. Visiems jiems nuoširdi parapijos padėka.

– Per praeitus metus mūsų parapijoje buvo pakrikštyta 19 vaikų. Pirmąją Komuniją priėmė 9, buvo sutuoktas 6 poros ir įvyko 42 laidotuvis.

– Gruodžio 24, trečiadienį, palaidota a.a. Eugenija Čižikienė, 72 m. amžiaus. Nuoširdi užuojauta velionės dukrai su šeima, velionės broliui dr. A. Valadkai su šeima ir visiems giminiams bei artimiesiems.

– Gruodžio 26, penktadienį, palaidota a.a. Monika Jurksienė, 100 m. Nuoširdi užuojauta velionės dukrai su šeima ir visiems giminiams bei artimiesiems.

– Anapilio vaikų darželis sveikina visus Kalėdų proga, džiaugiasi erdviomis patalpomis, suaukotas žaislais ir geromis mokytojomis. Rūpestį kelia mažokas vaikų skaičius. Nežiūrint finansinių sunkumų, stengiamasi šį vienintelį lietuvių šeimoms skirtą vaikų darželį ugdyti. Įvertinama kiekviena net ir mažiausia kalėdinė auka.

– Mišios sausio 4, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. Petraičių ir Vanagų mirusius, 11 v.r. už parapiją; Wasagoje 2 v.p.p. už a.a. Romą Lenkaitį.

Išganytojo parapijos žinios

– Sekmadienį, sausio 4, 11.15 v.r. pamaldos su Šv. Komunija.

– Trečiadienį, sausio 7, 7 v.v. parapijos valdybos posėdis.

– Svarbus visuotinis parapijos metinis susirinkimas įvyks sausio 25, po 11.15 v.r. pamaldų Lietuvių Namų patalpose. Alg.Ž.

– "Angeliukų" chorui \$50 auکوjo S. M. Jokubaičiai.

– Anapilio sodybai \$4,000,00 auکوjo I. Gabalis.

– Sv. Jono lietuvių kapinėms auکوjo: \$100 – J. Valiukienė, E. Čepienė; \$50 – A. Z. Stančikai.

– Keltuvo vajui auکوjo: \$200 – dr. S. Čepas; \$100 – P. V. Dalindos, J. J. Zenkevičiai.

– Išėjusių klirčių studijoms Romoje \$100 auکوjo M. Karasiejėnė.

– "Vaiko tėviškės namams" \$50 auکوjo A. Vaišvilienė.

– A. a. Albinos Štuopienės atminimui pagerbti Kauno "Caritas" organizacijos "Kartų namams" B. S. Sakalai, A. R. Jonaičiai ir dr. V. V. Mikėnai auکوjo \$50.

Lietuvos kankinių šventovėje, Mississaugoje, A. Kazanavičienė (mirusi 1997 m. spalio 10 d.) prie savo šiaudinuokais papuoštos Kalėdų eglutės

Nuotr. A. Augaitienės

Lietuvos piliečių dėmesiai

(Dėl prezidento rinkimų)

Kadangi iš 7 kandidatų nė vienas nesurinko pakankamai balsų, L.R. prezidento rinkimai bus pakartoti sekmadienį, sausio 4. Varžysis du kandidatai, surinkę daugiausia balsų, t.y. Valdas Adamkus ir Artūras Paulauskas. Balsavimas vyks paštu, grąžinant užpildytus biuletenius į L.R. ambasadą Otavoje. Balsuoti galima bus ir asmeniškai, atvykus į L.R. generalinį konsulatą Torontė (1573 Bloor St. W.) sekmadienį, sausio 4, tarp 1 val. ir 4 val. po pietų. Balsuojant konsulate, reikia būtinai atsinešti galiojantį L.R. pasą ir, jeigu gauta, balsavimo dokumentus, atsiųstus iš ambasados Otavoje.

Haris Lapas,

garbės generalinis konsulas

Lietuvos prezidento rinkimuose 1997 m. gruodžio 21 d. konsulate, Torontė, balsavo 69 asmenys: už V. Landsbergį 38, už V. Adamkų 28, už K. Bobelį 2, už R. Pavilionį 1.

Maironio mokyklos žinios

– A. a. Reginald Juraitienė iškeliauvus amžinybėn, jos dukrą Živilę Šelmienę užjaučia ir kartu liūdi Toronto Maironio mokyklos mokytojai ir mokiniai.

– Tėveliai prašomi atkreipti dėmesį, kad sausio 17 d. bus daromos mokinių nuotraukos mokyklos leidiniui. Prašome, kad visi mokiniai dalyvautų tą dieną ir atrodytų tvarkingai.

– Maironio mokyklos kanklininkų ansamblis dėkoja Pirmosios lietuviškos knygos 450 m. sukakties minėjimo organizacijai komiteiui už suteiktą pinigine dovaną (\$100).

Muziejiaus-archyvo žinios

– Anapilyje veikiančiame Kanados lietuvių muziejuje atidaryta nauja paroda apie pirmąją lietuvišką knygą ir kitas retas knygas. Ši paroda buvo parengta Lietuvoje ir buvo rodoma Martyno Mažvydo minėjimo metu Torontė. Dabar yra proga dar jos nemačiusiems sužinoti daugiau apie lietuviškos rašijos pradžią. Muziejuje yra ir biblioteka, iš kurios galima pasiskolinti knygų apie Lietuvos literatūrą, istoriją, liaudies papročius ir t.t.

– Kanados lietuvių muziejus-archyvas dėkoja visiems, atsiliepusiems į mūsų aukų vaju. Aukojo: "Talka" kredito kooperatyvas \$2,000, A. Bumbulis \$200, Pr. Sakalas (vietoje kalėdinio sveikinimo) \$100, dr. V. Kadis (Edmonton) \$100, A. Daniliauskas (Verdun, PQ) \$100, M. Vasiliauskienė \$100, A. Rūta \$100, V. Normantas \$60, S. Repšys ir A. Valaškevičienė – \$55, E. Radavičiūtė \$50, A. Lajukas \$50. Ačiū.

– Hamiltono lietuvių kredito kooperatyvo "Talka" valdyba nutarė "Tėviškės žiburiams" paremti \$1000 auką. Savaitraščio leidėjai nuoširdžiai dėkoja.

– A. a. Julijos Liutkienės mirties prisiminimui Kotryna Meškauskienė iš Floridos "Tėviškės žiburiams" auکوjo \$20.

– A. a. Baliui Arūnui mirus, užjaukdami jo žmoną Adą ir giminės, D. ir M. Norkai "Tėviškės žiburiams" auکوjo \$25.

– A. a. Jono Petrausko atminimui Izidorius ir Mirga Priokčiai "Tėviškės žiburiams" auکوjo \$20.

– A. a. Jono Tamoliūno atminimui Danutė ir David Račka "Tėviškės žiburiams" auکوjo \$25.

– A. a. Eugenijai Čižikienė mirus, užjaukdami jos dukras Nijolę, Janytę, brolių dr. A. Valadką su šeimomis Bronė Sapigienė "Tėviškės žiburiams" auکوjo \$20.

– A. a. Algio Meškauskos mirties metinių ir a.a. Adelės Meškauskienės dvejų metų mirties prisiminimui Liucija ir Kostas Meškauskai, dukros ir sesuo "Tėviškės žiburiams" auکوjo \$100.

– Sudbury apylinkės lietuviai Tikinčijai Lietuvai suauکوjo \$2,435.00. Stambesnes sumas auکوjo: \$100 – J. Petrėnas, P. M. Venskai; \$50 – A. Rukšys, L. Kulnys. Pasirinktoms įstaigoms auکوjo: J. Jonaitis \$1,000.00 – "Vaiko tėviškės namams"; P. M. Venskai \$1,000.00 – Kauno arkivyskupijos "Vaikų dienos centras".

Toronto Maironio mokyklos administracija dėkoja Kalėdų seneliui už vaives. Iš kairės: vedėja G. Paulionienė, Kalėdų senelis, tėvų komiteto pirm. B. Batraks; stovi vedėjos padėjėjai – D. Puterienė, A. Šimonėlienė ir A. Rašymas

Nuotr. R. Paulionio

Dainininko iš Lietuvos Valentino Čepkaus koncertai

1998 m. sausio 4, sekmadienį, 4 v.p.p. Toronto Prisikėlimo parapijos salėje

1998 m. sausio 11, sekmadienį, 12 v.d. Londono Šiluvos Marijos šventovės salėje

Programoje: I dalis – arijos iš Bizet operos "Karmen", Dž. Verdi "Traviata", Mocarto "Figaro vedybos", V. Klovos "Pilėnai", J. Karnavičiaus "Grażina" ir kt. II dalis – R. Šuberto, S. Guno, lietuvių kompozitorių St. Šimkaus, M. Petrausko ir paties autoriaus sukurto dainos.

Visus maloniai kviečiame apsilankyti – Rengėjai

Vietoj kalėdinio sveikinimo atvirukais įsirašė į bendrą sveikinimą ir paukojo "Tėviškės žiburiams":

\$25 – Liucija ir Kostas Meškauskai, Hamilton, Ont.; \$20 – Eleonora ir Antanas Šiška, Fort Erie, Ont., Ona Linčauskienė, Hamilton, Ont., R. Bekerienė; \$15 – Birutė, Jonas Lukšiai ir šeima, Tillsonburg, Ont.; \$10 – Elena Juodvalkienė, Oshawa, Ont.

– Jim Edgar, JAV Illinois valstijos gubernatorius, Kalėdų švenčių proga pasveikino "Tėviškės žiburius", pastebėdamas jų leidimo 48-tuosius metus. Sveikinimą atsiuntė Pat Michalski, gubernatoriaus patarėja tautinių grupių spaudos reikalams.

– Antanas Gvildys iš Jurbarko "TŽ" pasveikino šiais žodžiais: "Brangūs "Tėviškės žiburiai" kūrėjai, ačiū už kalėdinį laikraštį. Laimingų Naujųjų metų!"

– A. a. Eugenijai Čižikienė mirus, užjaukdami jos dukras Nijolę, Janę, brolių dr. A. Valadką su šeimomis, Eugenijus ir Genė Kuchalskiai "Tėviškės žiburiams" auکوjo \$30.

– A. a. Eugenijos Čižikienės ir a. a. Onos Eidimienės atminimui pagerbti tremtinių vaikų mokyklai "Lietuvių Namai" Vilniuje E. Lorencienė pauکوjo \$40. Ačiū labai.

– Tremtinių vaikų mokyklai "Lietuvių Namai" Vilniuje auکوjo: \$100 – N.N.; \$50 – Prisikėlimo parapijos Gyvojo rožinio draugija; \$20 – L. Našlėnienė, R. Žiogarys. Nuoširdus ačiū už paramą mūsų tautos atžaloms.

Mokyklos rėmėjai (416 233-8396)

PADĖKA

Šios Kanados lietuvių finansinės institucijos ir pavieniai asmenys 1997-taisiais metais dosniai parėmė Vilniaus krašto skurstančias mokyklas ir jų mokytojus: Hamiltono lietuvių kredito kooperatyvas "Talka" – \$3000; Torontė Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas – \$1000; Torontė lietuvių kredito kooperatyvas "Parama" – \$1000; Kanados lietuvių fondas – \$1000; Tautos fondas Kanadoje – \$600; Alfredas Bražys – \$1000; Stasys Kuzmickas – \$100; Linas Balaišis – \$100.

Šie visi pinigai perduoti "Vilnijos" draugijai Vilniuje, kuri paskirstė juos labiausiai reikalingoms Vilniaus krašto mokykloms bei jų mokytojams. Vilniaus krašto lietuvių sąjunga yra dėkinga visiems rėmėjams už dosnumą 1997 m., tikėdamasi ir ateity paramos Vilniaus krašto atlievutinimo reikalams.

Bronius Saplys, VKLS centro valdybos pirmininkas

IEŠKOME moters prie 3 vaikų, 5, 3, ir 1,5 metų, gyvenančios kartu Mississaugoje. Tel. 905 848-9628.

Naujųjų ateivių iš Lietuvos susipažinimo vakaras įvyko gruodžio 13 d. Prisikėlimo parapijos parodų salėje. Susirinko apie 100 žmonių. Rengti šį vakarą pritarė ir puikias vaives suruošė KLB krašto valdyba.

Naujus ateivius sveikino KLB valdybos pirm. A. Vaičiūnas, Torontė apylinkės valdybos pirm. D. Garbaliuskienė, "Paramos" kredito kooperatyvo vedėjas L. Zubrickas, KLBK dr. jos atstovos A. Rašymas.

Nuoširdžiai dėkojame KLB valdybai, ypač visuomeninės veiklos komiteto pirmininkei R. Žilinskienei, kuri taip aktyviai rėmė šį sumanymą!

Ačiū naujiems ateiviams už atsilankymą. Džiaugiamės, kad naujieji randa bendrą kalbą su karo meto išblaškytais ir čia išsikūrusiais tautiečiais. O ji labai reikalinga norint išlaikyti ir stiprinti lietuvių išėjimoje, kad mūsų lietuviškos mokyklos, stovyklos, parapijos, kultūra ir visa kita nenyktų, o stiprėtų ir plėstųsi. O tas įmanoma dirbant tik bendromis jėgomis, nesiskaldant.

Ačiū už puikią muziką Viktorui Remisat. "Naujakurių centro vardu" – S. Pabrickienė

Dainų ir muzikos vakaras įvyko gruodžio 14 d. Torontė Lietuvių Namuose. Gausūs dainos meno mėgėjai galėjo pasižiūrėti vyrų choro "Aras" ir "Vilniaus" rūmų vieneto "Daina" jungtinių koncertų, per kurį abiejų tų vienietų dirigentė L. Turūtaitė parodė, kaip galima atjauninti vyresnio amžiaus moterų ir vyrų balsus. Ir tai jai pavyko padaryti per penkerius metus. L. Turūtaitė pasirodė kaip gabi choro vadovė bei organizatorė.

Programoje girdėjome liaudies dainų, įvairių kompozitorių ir pačios dirigentės sukurtų dalykėlių. Klausytojams patiko ir L. Turūtaitės – O. Krasauskienės duetas. Kartu su chorois skambėjo ir akompanuojančiųjų muzika: E. Morkūnienės ir V. Ramanauskos, M. Gabrio ir A. Gaulės. Pastarasis vieną dainą atliko solo; taip pat solo smuiku pagrojo M. Gabrys.

Koncerto metu dirigentei "Aro" vardu dėkojo V. Pečiulis, o vieneto "Daina" – A. Biškevičienė.

Staigmeną padarė iš Vilniaus atvykęs "Azuoliukų" choro jaunuolis, kuris irgi solo atliko vieną dainą. Koncertui pasibaigus, dirigentei, choro dalyviams, muzikams, už tokį malonų muzikos vakarą padėkojo KLB Torontė apylinkės valdybos pirmininkė D. Garbaliuskienė.

B. Stundžia

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.

MONTREALQUE

Kalėdinė vaikų šventė įvyko gruodžio 14 d. Pamaldoms į Aušros Vartų šventovę susirinko Montrealio lietuvių mokyklos mokiniai su mokytojais ir tėvais. Mišias auکوjo ir pamokslą pasakė klebonas kun. Kazimieras Ambrasas, SJ. Šv. rašto skaitinius skaitė, šalia nuolatinio skaitovo dr. Jono Mališkos, mokytoja Inga Giedrikienė ir mokytojas-pagalbininkas Juozas Piečaitis. Auką nešė Linas Staškevičius su dukrele Alina. Trūko tik giesmių.

Po pamaldų visi rinkosi Kalėdų eglutei į salę, kuri buvo skoningai išpuošta. Suėjo mokiniai, jų mažesnieji broliukai ir sesutės, tėveliai, seneliai ir kiti, kurie domisi lietuvių mokykla. Atėjo ir šeimos su būsimaisiais lietuvių mokyklos mokiniais.

Programoje buvo gražiai mokytojų paruoštas vaidinimas "Jėzus Kristaus gimimas Betliejuje", kur atliko visi mokiniai. Atitinkamai drabužiais apsirengę jie puikiai buvo išmokę savo vaidmenis ir drąsiai kalbėjo, deklamavo ir giedojo giesmes. Kalėdų senelis, girdėjęs vaidinimą, bet nesiruošęs, atėjo su dideliu maišu ir pagyrė vaikus. Dovanų užteko ne tik mokiniams, mokytojams, bet ir visiems salėje esantiems vaikams. Vėliau maži ir dideli buvo pavašinti užkandžiais ir pyragais. Taip pat prarasta loterija ir padėkota organizacijos bei pavieniams asmenims, auką parėmusiems mokyklą.

Aušros Vartų šventovėje Berniolių Mišios buvo 12 val. naktį. Prieš pamaldas 11.30 val. nuotaiškai labai tiko religinės muzikos pusaalands. Kitais metais numatyta Berniolių Mišias laikyti Kūčių vakare 9.30 val.

Aušros Vartų parapijiečių visuotinis metinis susirinkimas šaukiamas 1998 m. sausio 11 d. po pamaldų parapijos salėje.

A. a. Bertha (Jurksaitė) Mackevic mirė, sulaukusi 80 m. am.

žiaus. Po pamaldų Aušros Vartų šventovėje gruodžio 12 d. palaidota Notre Dame des Neiges kapinėse. Liko dukterė ir du sūnūs su šeimomis.

Visiems šių žinių skaitytojams linkiu sėkmingų 1998 metų. B.S.

LANKYTOJAI. Antrojo pasaulinio karo audrų atbalkstas į Milfordą mane iškviėtė pasisvečiuoti jaunystės laikų kaimynas Viktoras Vaitkūnas (Weidkunas). Savo automobilį jis panūdavo pavezioti ir po Klevo lapo šalį.

Palikę rudens padabintą Vermontą, sėkmingai pasiekėme Aušros Vartų šventovę Montrealyje. Tėvišku kun. Kazimiero Ambraso, SJ, rūpesčiu porai naktų prigludė Elena Benotienė. Ankstų rytą dalyvavome kun. Kazimiero Ambraso ir besisvečiuojančio kun. Izidoriaus Sadausko, SDB, koncelebrutuose sv. Mišiose, priėmėme šv. Komuniją. Vadovaujant kun. I. Sadauskui, įvairiu transportu aplankėme to didmiesčio itin brangias katalikams vietas: Šv. Juozapo oratoriją, katedrą ir neapsakomo grožio baziliką. Gėrėjomės ir požeminiu miestu su daugybe parduotuvių.

Kitą dieną šv. Mišias auکوjo kun. Juozas Aranauskas, SJ. Atsiveikinę visus tris dvasininkus ir kaimyninio vienuolyno sesules, leidomės greitkelio Toronto link. Jau temstant pagal rekomendacinį laišką gerb. prelatui Pranui Gaidai pagaliau suradome Lietuvos Kankinių bažnyčią Mississaugoje. Aukščiausiajam padedant puikią nakvynę suteikė gerb. klebonas prelatas Jonas Staškus.

(Red. Šie keleiviai, aplankę Hamiltoną, grįžo į Milfordą. Iš ten J. Š. grįžo į Lietuvą).

Jeronimas Šalčiūnas, Marijampolė

Svečias iš Lietuvos solistas VAIDAS VYŠNIAUSKAS Montrealio Aušros Vartų parapijos patalpose domėjosi vietos lietuvių muzikine veikla. Prie vargonų – EUGENIJA KUPRYTĖ

Nuotr. A. Mickaus

LITAS

Montrealio lietuvių kredito unija

1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827

FAX: 766-1349

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

Namai – Automobilių – Prekyba – Atsakomybė
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7
Tel. 514 722-3545 FAX 514 722-3546
JOANA ADAMONYTĖ, A.I.B. DONNA SVRAKA, A.I.B.
PETRAS ADAMONIS, C.I.B. Res. 514 256-5355
Greitas ir tikslus pataravimas. Pasiteiravimas neįpareigoja apsidrausti.

BANGA RENOVATIONS, namų remonto bei pataisymų bendrovė, atlieka įvairius stalius, vidaus sienų (drywall), plytelių klojimo, dažymo darbus. Įrengia rūsius, vonias kambarius. Taiso smulkius vandentiekio bei elektros gedimus. Stato lauko verandas, tvoras. Garantuojamos prieinamos kainos ir darbo kokybė. Skambinti Robertui Melkiui, tel. 416 760-7181.

Punia Construction Ltd.

NAMŲ REMONTO BENDROVĖ atlieka įvairiausius statybos-remonto darbus. Įvedame dujotiekus, oro ir vandens šildymo sistemas, atliekame visus elektros bei vandentiekio darbus, nusausiname rūsius, dengiame stogus ir t. t. Garantuojame gerą darbo kokybę. Skambinti Alvydai tel. 905 848-9628 416 609-5108 (pager).

Dr. Gina J. Ginčauskaitė

optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių Namų)
Prima pacientus pagal susitarimą
Tel. 416 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais